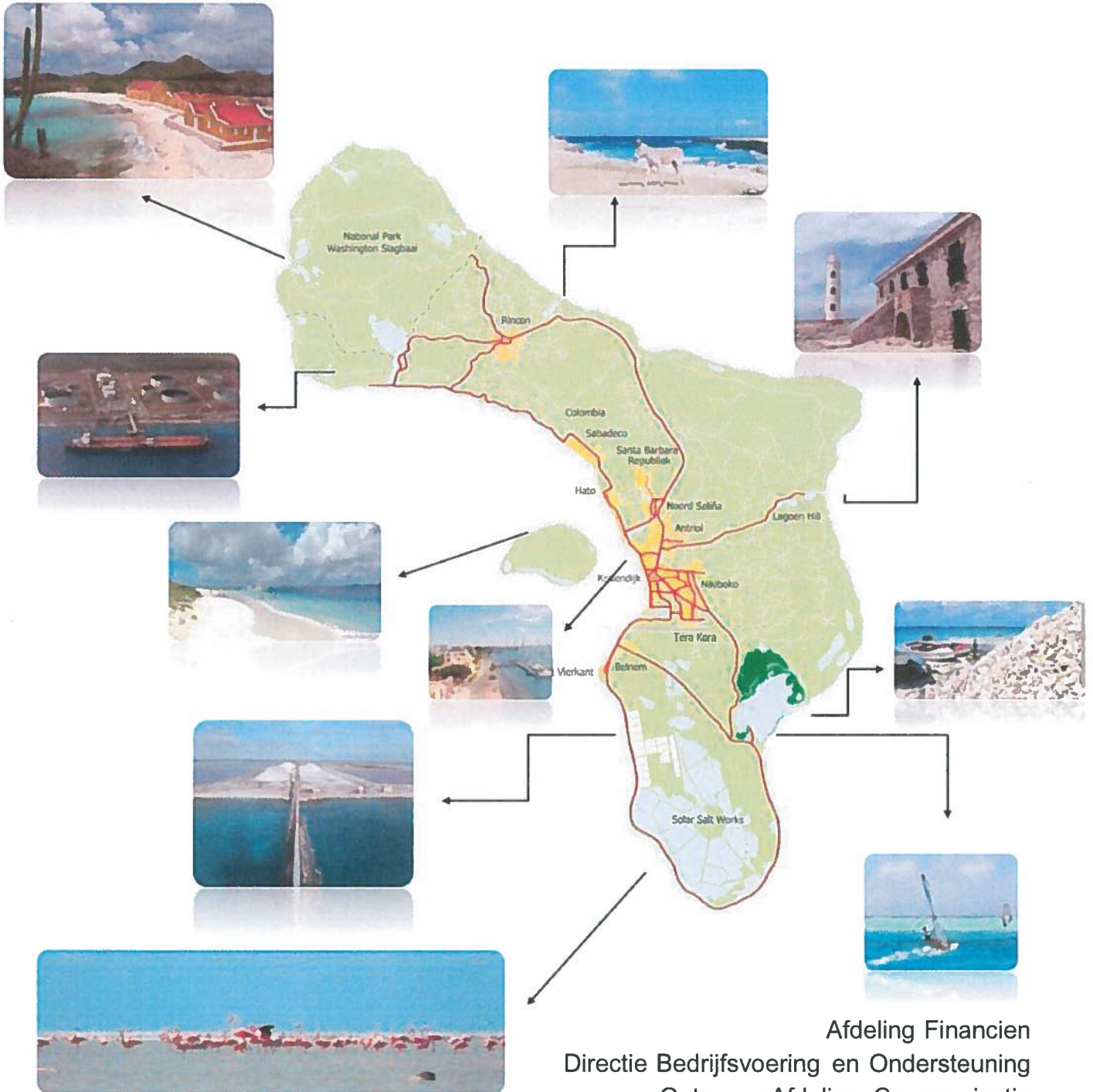

OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

Beleidsdeel Begroting 2017

Afdeling Financien
Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning
Ontwerp : Afdeling Communicatie

BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN INKOMSTEN

VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

VOOR HET DIENSTJAAR 2017

BELEIDSDEEL

Inhoud

Verslag bestuurscollege behorende bij Begroting 2017

Beleidsplannen

Paragrafen

Beleidsbegroting 2017

Gewone dienst en Kapitaaldienst

<u>Num- mer</u>	<u>Hoofdfunctie</u>	<u>Gewone dienst blz.</u>	<u>Kapitaal- dienst blz.</u>
0	Algemeen bestuur	1	7
1	Openbare orde en veiligheid	1	7
2	Verkeer, vervoer, waterstaat	1	7
3	Economische zaken	1	7
4	Onderwijs	3	9
5	Cultuur en recreatie	3	9
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	3	9
7	Volksgesondheid	5	11
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	5	11
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen	5	11

Verdeeldienst

<u>Para- graaf</u>	<u>Omschrijving</u>	<u>Blz.</u>	
1	Kapitaallasten	13	
2	Kostenplaatsen	13	11
Recapitulatie		15	16

Modellen

B	Staat van salarissen en sociale lasten
C	Staat van geactiveerde kapitaaluitgaven
D	Staat van reserves en voorzieningen
G	Staat van Inkomensoverdrachten
H	Verzamel en consolidatiestaat
	Overzicht van voorgenomen investeringen
	Overzicht van incidentele baten en lasten
	Overzicht voordelige saldo 2017-2020

Bijlagen

Overzicht Begroting per Directie	1
Overzicht Bedrijfsvoering OLB vs NL	7
Overzicht Personeel aan derden	8
Overzicht Bijzondere uitkeringen	9
Overzicht van Kostenplaatsen	11
Overzicht van Kostenplaatsen Vervoermiddelen	12
Overzicht van Kostenplaatsen Huisvesting	13

VERSLAG BESTUURSCOLLEGE

BEHORENDE BIJ BEGROTING 2017

Verslag bestuurscollege behorende bij begroting 2017

Inleiding

Dit Bestuursverslag behoort bij de begroting 2017. Deze begroting is tot stand gekomen met in acht neming van de realisatie 2015 (jaarrekening), de uitputting van de begroting 2016 tot en met juni 2016, en de beleidsplannen van het Bestuurscollege en de verschillende directies. De wijzigingen in de samenstelling van het Bestuurscollege (als gevolg van de wijziging in de coalitie) hebben ook geleid tot nieuwe initiatieven en beleidsplannen.

De Vrije Uitkering is voor het begrotingsjaar 2017 ongewijzigd.

Bijzondere uitkeringen

Naast de eigen lokale inkomsten (belastingen en heffingen) en de Vrije Uitkering worden vanuit diverse ministeries ook steeds vaker middelen verstrekt als bijzondere uitkering. In de begroting zijn deze kostenneutraal verwerkt, d.w.z. dat betreffende directies een inschatting hebben gemaakt van de kosten in 2017. De opbrengsten in dit kader zijn voor eenzelfde bedrag in de begroting opgenomen. Begin 2017 wordt geïnventariseerd hoeveel kosten er in 2016 zijn gemaakt op deze bijzondere uitkeringen. De saldi worden meegenomen naar 2017 en worden in de eerste begrotingswijziging verwerkt.

Indexering

De begroting is opgesteld zonder de ingeschatte indexering 2017. Net als in eerdere jaren kan in de loop van het jaar de vrije uitkering worden opgehoogd met indexering. Een eventuele indexering wordt meegenomen in een begrotingswijziging.

Controleverklaring door accountant

Conform planning van de nieuwe regering moet er voor jaarrekening 2017 een goedkeurende verklaring van de accountant worden gekregen, op basis van de uitvoering van het verbeterplan Financieel Beheer. De uitvoering en afronding van het verbeterplan Financieel Beheer is voor 2017 een prioriteit. In de 2de helft van 2016 zijn verschillende bureaus ingehuurd om de uitvoering van het financieel verbeterplan te ondersteunen, voornamelijk voor de definiëring van het beheersdeel. Conform planning worden eind 2016 alle voorstellen voor verbeteringen in de administratieve organisatie en procedurebeschrijvingen van de aandachtsgebieden opgeleverd, waarna de implementatie moet beginnen.

Begrotingsjaar 2017 per directie

Directie Ruimte en Ontwikkeling (RO)

Het dienstjaar 2017 zal de vijfde volledige begrotingsjaar zijn voor de Directie Ruimte & Ontwikkeling (DR&O). Op basis van de opgelopen ervaringen en de doorontwikkeling proces zijn er aanpassingen aanbevolen in de structuur en inrichting van de organisatie waardoor de directie de komende periode, nog beter op de taken zal zijn ingesteld ten behoeve van de dienstverlening. De ambitieuze directie geeft op een dynamische wijze invulling aan de voor de ontwikkeling van het eiland benodigde beleidskaders, projecten en werkzaamheden.

Sinds 8 oktober 2010 is het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB) vast gesteld. Gedurende de laatste jaren zijn er diverse herzieningsprocedures op een aantal aspecten zorgvuldig gewijzigd e/o geactualiseerd waarbij er kansen zijn gegeven aan nieuwe, verantwoorde ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Het ROB zal nu na vijf jaren als een van de belangrijkste instrumenten voor ontwikkeling een algehele herziening procedure moeten doorlopen waarbij de procedure en de structuur op grond van de ervaringen, bevolkingsgroei en of mogelijke actualisering en voortschrijdend inzicht er aanpassingen en verbeteringen aan de orde zullen zijn.

Het nog door de Eilandsraad vast te stellen grondbeleid zal eveneens de voorgenomen ruimtelijke en economische ontwikkeling van het eiland kunnen gaan ondersteunen. Om te kunnen voldoen aan de behoefte aan woningen zal, door middel van inbreidingsplannen, dus het uitgeven van nieuwe kavels

in bestaande woonwijken waar reeds nutsvoorzieningen reeds aanwezig zijn en het faciliteren van ontwikkelaars die zich richten op het bouwen van betaalbare woningen voor de gemeenschap.

Het is van essentieel belang om de gefaseerde uitvoering van de 'Centrumvisie Kralendijk' voort te zetten. Het economische hart van Bonaire ('Playa') moet zich verder ontwikkelen als een kwalitatief en functioneel hoogwaardig centrum, met een gunstig imago voor de toeristen en een economisch aantoonbare vitaliteit.

Adequate openbare infrastructuur is een essentiële randvoorwaarde voor de gewenste economische opleving. Het College zal zich blijven inspannen om met aanvullende middelen van de rijksoverheid de impuls aan de integrale wijkontwikkeling in de prioritaire wijken verder te kunnen versterken ten gunste van de sociaal-maatschappelijke leefbaarheid en weerbaarheid van de wijkbewoners. Tevens zullen in het kader van afspraken met betrekking tot integrale wijkaanpak gefaseerd aandacht gegeven aan de wijken, waarbij het OLB zich maximaal wil inspannen om bij te dragen aan verbetering van de hoofdwegenstructuur. De uitwerking van de afspraken conform het bestuursakkoord van 22 april 2010, met name met betrekking tot de verstrekking van de fondsen voor onderhoud van infrastructuur hebben de aandacht van het Bestuurscollege, en zijn nog steeds onderwerp van discussie.

Voor wat betreft onderhoud infrastructuur van o.a. het wegennet en zijn er reeds plannen ingediend bij de betreffende ministeries. De plannen van het Bonaire International Airport zijn in een gevorderde stadium, terwijl bij Port of Amsterdam medio 2016 reeds een voorstudie heeft gedaan als uitgangspunt voor het opstellen van een meerjarig onderhoudsplan voor de kaden en pieren.

De programma's en projecten in het kader van de 'Natuurgelden' zijn in uitvoering. Het College heeft deze middelen ingezet ten behoeve van een evenwichtig herstel en ontwikkeling van natuurgebieden en de bedrijvigheid in de agrarische 'kunuku'-gebieden. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het meerjarig overheidsbeleid voor de agrarische sector. Het L.V.V. gebied zal conform de m.o.u. met de Staatsecretaris van I&M ook verder ontwikkeld worden als expertise centrum profiterende van het gezuiverde rioolwater voor de land- en tuinbouw.

Gedurende 2017 zal verdere uitvoering gegeven worden aan het Economisch Ontwikkelplan Bonaire; in dit kader zijn reeds in 2015 en 2016 overeenkomsten aangegaan met diverse instanties, waaronder Qredits. De aandachtsgebieden voor de uitvoering van dit plan worden continu herijkt op basis van resultaten en behoeften.

Binnen het werk- en beleidsveld van de ruimte & ontwikkeling wordt in rijksverband vooral nauw samengewerkt met de ministeries van Economische Zaken en Milieu & Infrastructuur. Ook dit jaar zullen de gezamenlijke trajecten in het kader van de uitvoering van het Afvalbeheerplan, de stapsgewijze implementatie van de invoering van de Wet VROM BES, de strategische milieu beoordeling van de kustzone, het riolerings- en waterzuiveringsproject alsook de gezamenlijke afstemming en taakverdeling inzake de inspectie-, toezicht- en handhavingstaken van de grote industrieën (Contour Global, Bopec, Curoil) worden voortgezet. Het College zal middels de directie R&O medewerking verlenen aan de ruimtelijke planning van belangrijke bouwprojecten zoals bijvoorbeeld de nieuwe schoolgebouwen, luchthaven gebouwen en het geplande groot onderhoud van de bestaande havenfaciliteiten. Voor de investeringen in deze projecten is het OLB (voor merendeel) afhankelijk van het Rijk.

Directie Samenleving en Zorg (SZ)

De directie Samenleving en Zorg draagt zorg voor taken in het brede sociale domein.

Hieronder vallen wettelijke taken, maar vooral ook beleidsgebieden waarin verdieping, en uitvoering verder ontwikkeld moeten worden. Bezien vanuit de thema's economische ontwikkeling, armoedebestrijding en kinderrechten zoals opgenomen in het ondertekende Meerjarenprogramma 2015 – 2018, kan gesteld worden dat de onderscheidene afdelingen van de directie, maar vooral in samenhang met elkaar grote uitdagingen te wachten staan. In de tweede helft van 2016 is een nieuwe directeur aangesteld die zich zal buigen over de verdere ontwikkeling en uitvoering van de beleidsplannen.

In 2017 zal vanuit de afdeling *Beleid en Projecten* verder gewerkt worden aan het professionaliseren van het samenwerken tussen de afdelingen onderling en het integraal werken zowel intern als met externe ketenpartners. Specifieke programma onderdelen zijn de implementatie van het Integraal

Jeugdbeleid (in samenhang met het plan van aanpak kinderrechten en geïntegreerd huiselijk geweld); het Sociaal woonbeleid; de Wijkenontwikkeling; het sociale zekerheidsstelsel en de sociaal-economische agenda. Het projectmanagement voor wat betreft de projecten die gefinancierd worden uit de integrale gelden is bij deze afdeling belegd.

De afdelingen zullen naast reguliere werkzaamheden ook streven naar concrete resultaten. Op het gebied van *Educatie en Welzijn* betreft dit: kwaliteit kinderopvang verbeteren, het verder ontwikkelen van beleidsnota kinderopvang, uitbreiding kindplaatssubsidie; afronding/ vaststelling en implementatie senioren- en mindervalidenbeleid, verdere verankering van de leerplichtfunctie o.a. met voorlichting en PR-functie naar de ouders toe en ook verdere uitvoering van de Schoolwijzer vwb plaatsing van de 4 jarigen, het opstellen van beleidskaders naschoolse opvang, vaststelling en uitvoering sportbeheer- en –beleidsplan. Er zal verder gewerkt worden aan een structureel onderhoudsplan voor onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van volwasseneneducatiebeleid. Er zal verder gewerkt worden aan de modernisering van de openbare bibliotheek en de uitvoering van beleidsnota cultuur en het verder promoveren van museum Bonaire.

De afdeling *Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid* zal zich naast de reguliere uitvoerende taken in 2017 verder toeleggen op het (nader) formuleren van beleid op een aantal deelgebieden: materiële steun, woningverbetering en woonbegeleiding, noodopvang en begeleiding, schuldhulpverlening, begrafeniskosten minvermogenden, kinderopvang en armoedebeleid.

Aandacht zal besteed worden aan de inbedding van projecten in het kader van de integrale wijkaanpak, zoals bijvoorbeeld het zg. MIVA-project, jobprograms, schuldhulpverlening en woonbegeleiding en andere trajecten voor toeleiding naar de arbeidsmarkt in het kader van het bevorderen van zelfredzaamheid.

Verder zal de afdeling MOA zicht richten op beleidsadvisering met betrekking tot arbeidsvoorzieningvraagstukken en het adviseren over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking behoren ook tot focuspunten in de unit arbeid.

Op het gebied van *Publieke Gezondheidszorg*:

Verdere vormgeving aan de opzet en inrichting van de afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD), inclusief de sectie infectieziektebestrijding en technische hygiene, sectie vector controle en de sectie gezondheidsbevordering. Daarnaast ook verdere versterking van de JGZ 0-4 jaar en opbouw van de JGZ 5-19 jaar en in uitvoering brengen van gezondheidsbevordering en preventieactiviteiten (o.a. project JOGG, We Can Young, preventie Influenza campagne, preventie dengue en chikungunya campagne, preventie genotmiddelen gebruik onder jongeren, etc.). De Inspectie voor de Kinderopvang wordt opgezet en de voorbereidingen om te komen tot een GHOR structuur worden voortgezet.

Ook voor begrotingsjaar 2017 wil de afdeling *Burgerzaken* haar dienstverlening aan de burgers adequaat en efficiënt doorontwikkelen. Aandacht zal besteed worden aan het verder ontwikkelen van de interne infrastructuur teneinde de balies en met name de gastbalie in de publieksruimte adequater uit te rusten. Tevens zal gewerkt worden aan verbetering van gegevensverstrekking aan binnen- en buitengemeentelijke afnemers.

Vervanging van oude ICT systemen is daartoe noodzakelijk, als ook de aanschaf van applicaties die de beoogde efficiëntie en de kwaliteit kunnen waarborgen. Digitaliseren van het bestand van oude akten is een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast wil de afdeling Burgerzaken de burgers structureel informeren over de diensten die zij verleent; dit via een, in overleg met de afdeling communicatie, opgesteld communicatieplan. Samenwerking met de ketenpartners gericht op een goede gegevensuitwisseling zal ten dienste staan van dienstverlening aan de burgers, maar zal zich ook richten op preventie van fraude. In overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken zal worden gezien of deelgenomen kan worden aan de pilot thuisbezorging Reisdocumenten vooral gericht op ouderen.

Directie Toezicht en Handhaving (TH)

In het komend jaar zal de directie specifiek aandacht besteden aan een drietal belangrijke aspecten:

- Professionalisering van het personeel;
- het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening door snelle afhandeling van binnengekomen klachten;
- handhaving bij overtredingen van drank- en horecaverGUNningen en bouwvergunningen;

Ontwikkeling op het gebied van handhavinginstrumentarium, inspectiemethodieken en plannen en gebruik van digitale checklisten voor de controle taken, zullen prioriteit krijgen, evenals het laten participeren van de medewerkers aan trainingen en workshops ter uitbreiding van kennis op het gebied van relevante wetgeving waar de inspecteurs dagelijks mee moeten werken.

Het doen van handhavingstoetsen op de verschillende vergunningen vóór de gunning, zodat inspectie efficiënter kan plaatsvinden. Het opzetten van een database van bedrijven ten behoeve van de handhaving van vergunningen wordt afgerond en ter beschikking gesteld aan de inspecteurs.

Bevorderen van "preventieve" handhaving door het verzorgen van voorlichting en informatie aan burgers en bedrijven zal worden geïntensiveerd. Nauwere samenwerking met andere directies, liaison van de ministeries en handhavingpartners zal worden gestimuleerd.

Op het gebied van de publieke gezondheidszorg, het opsporen, handhaven, bewaken en toezicht houden ten behoeve van de gezondheidsbescherming van de lokale bevolking. Het geven van voorlichting en informatie ter bevordering van de bewustwording op het gebied van voedselveiligheid en hygiëne.

De afdeling haven & loodswezen zal de orde en veiligheid in de havens en de wateren van Bonaire blijven bewaken, conform de nieuwe wetgeving en verordeningen. Onderhoud van de havenfaciliteiten en het invoeren van vaarbewijzen en keuringen van alle geregistreerde vaartuigen zal een structureel onderdeel uitmaken van de bedrijfsvoering. Op maritiem gebied zal de afdeling de overheid blijven adviseren en assisteren bij de coördinatie van rampen bestrijding en calamiteiten op zee.

De afdeling handhavingprojecten en taskforces zal doorgaan met de integrale benadering op de verschillende handhavingdomeinen en waar wenselijk zal dit in samenwerking zijn met meerdere partijen (in- en extern). Gezien het integraal en generalistisch karakter zal deze afdeling ook een rol spelen bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid (i.e. openbare ruimten).

Bureau Rijbewijzen zal met name aandacht besteden aan het moderniseren van de rijexamens en begonnen is met het vernieuwen van de theorie-examens. Het invoeren van een geautomatiseerd systeem voor het bijhouden van de administratie van afgenomen rijvaardigheidstesten en het digitaliseren en automatiseren van de theorie examens krijgt prioriteit.

Voorlichting op het gebied van voedselveiligheid i.s.m. afd. communicatie, zodat afschaffing van de gezondheidscertificaten (blauwe keuringskaarten) een realiteit wordt. Dit zal een besparing betekenen op de begroting. Het is belangrijk dat de inspecteurs kennis opdoen op het gebied van de Warenwet en voedselveiligheid. Stage lopen in het buitenland (Ned.) is daarom een "must". Aanschaf van de benodigde materiaal op het gebied van de Warenkeuring is ook een vereiste voor het leveren van kwalitatieve goede inspectie resultaten.

De projecten en investeringen van de dienst Haven en Loodswezen is in 4 aandachtsgebieden onder te verdelen. Voor wat betreft de dienstverlening zal het beoogt resultaat van dit project zijn het aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten (bv invoeren van vaarbewijs en keuring van vaartuigen, zo ook het tegen betaling onder de pieren duiken).

Wetgeving (havenreglement/ vaartuigenwet BES) moet gewijzigd worden om ook nieuwe inkomsten bronnen aan te boren.

Door de toename van het aantal schepen dat Bonaire jaarlijks bezoekt, waarbij ook sprake is van schaalvergroting, waardoor de duur van de loodsreizen is toegenomen, is het aantal werkuren per loods aanzienlijk toegenomen.

In 2016 zijn 2 nieuwe loodsen aangenomen en een nieuwe havenmeester.

De havendienst zal er ook in 2017 steeds op toe moeten zien dat de beveiliging van de havenfaciliteiten steeds voldoen aan de internationale eisen welke zijn gesteld in de The International Ship and Port Facility Security Code (ISPS-code). Aangezien de eisen van cruise maatschappijen aangescherpt zijn, zal de beveiliging moeten worden aangescherpt hetgeen zal leiden tot hogere kosten. Het OLB is de mogelijkheid aan het bestuderen om het haventerrein te verplaatsen naar het industrie terrein of parkeerplaats stadion.

Het personeel dient goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen binnen de organisatie en binnen hun vakgebied. Er zal een specifieke trainings-en opleidingskalender opgesteld worden hiervoor.

Het gebouw waarin de havendienst gehuisvest is dient urgent gerestaureerd te worden en het aanschaffen van een automatiseringssysteem is hoogst noodzakelijk om de geleverde diensten van de haven aan klanten beter te kunnen administreren.

In samenwerking met het ministerie van I&M zal aandacht besteed worden aan de grotere projecten (nood herstel pieren en nieuwe vrachthaven). Hiervoor is in 2016 een MoU ondertekend.

In het kader van het IAB-traject (Wet VROM-BES en WmbBES), wordt een kernteam getraind (train-de-trainer), die in 2017 de trainingen van collega inspecteurs zullen voortzetten op het gebied van handhaving in de buitenruimte (hinderverordening, milieu overtredingen, etc.). Gebruik van digitale checklijsten zullen een structureel onderdeel vormen in de uitvoering van de toezicht en handhavingtaken. Hiervoor worden ook inspecteurs getraind in het gebruik en toepassen hiervan (train-de-trainer), die vervolgens andere collega inspecteurs zullen trainen.

Tot slot zal er aandacht besteed worden en de overheid geadviseerd worden over "slapende" en "inactieve" bedrijven. Dit in het kader van stimulering van de economie.

Ook zal er streng worden gehandhaafd bij bedrijven die zonder vestigingsvergunningen opereren en het bouwen zonder vergunning.

Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning (BO)

Deze directie heeft gedurende 2016 een belangrijke rol gespeeld in de ondersteunende werkzaamheden aan de diverse operationele directies en bureaus en kabinetten. is opgezet ten dienste van de operationele directies en bureau's/kabinetten. Verwacht wordt dat in 2016 een directeur zal zijn benoemd om dit proces verder vorm te geven.

Verder wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Tot slot

De afgelopen periode is wederom hectisch geweest. Personeelstekort, tussentijdse wisseling in de coalitie en het Bestuurscollege en diverse andere organisatorische factoren hebben tot uitdagingen geleid en zijn o.a. de reden dat deze begroting niet conform wetgeving op 1 september aan de eilandsraad kon worden aangeboden. De deadline van 15 november 2016 om de begroting 2017 aan te bieden aan de Minister wordt conform de interne planning gehaald. Met dank aan alle medewerkers die hun bijdrage aan dit document.

De basis voor de operationele sturing en verantwoording en daarom ook van groot belang voor de dagelijkse gang van zaken en uitvoering van beleid, taken en verantwoordelijkheden.

Namens het bestuurscollege,

Gezaghebber,

Eilandsecretaris,

BELEIDSPLANNEN

Algemeen

Hierbij bieden wij u de beleidsplannen aan voor het dienstjaar 2017.. De begrotingopzet is in samenspraak met het bestuurscollege en de directies tot stand gekomen met het uitgangspunt een beter inzicht in de financiën te geven.

In deze bijeenkomsten zijn de ambities en uitdagingen van het geheel ambtelijk en bestuurlijk apparaat besproken. Het openbaar lichaam Bonaire (OLB) is voornemens om verder te werken aan het bevorderen van deugdelijk bestuur en het verbeteren van het financieel beheer in het dienstjaar 2017.

Echter moeten wij aangeven dat de ambities te hoog zijn aangezien het OLB nog slechts kan beschikken over de onderkant van de door Ideeversa berekende bandbreedte. Met dit uitgangspunt is de begroting opgesteld op basis van de realisatie cijfers van de dienstjaren 2013, 2014, 2015 en rekening houdend met de cijfers van de eerste twee kwartalen van 2016. De eerste versie van het ontwerpbegroting had een tekort van US\$ 3.5 miljoen zonder rekening te houden met de nieuwe beleidsvoornemens en uitvoering van de bestuursprogramma 2016 - 2019. Om deze sluitend te maken is een enorme versobering noodzakelijk geweest.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Na de exercitie om de ontwerpbegroting sluitend te maken is met de bestuurders overeengekomen om enkele activiteiten uit het bestuursprogramma voor de directies te indiceren als verwachte prestaties van het begrotingsjaar 2017. De realisatie van deze doelstellingen zal enorme creativiteit vergen van beide partijen. Er zal geen sprake zijn van nieuw beleid, slechts uitvoering van reguliere taken met huidige budgetten. Het wordt elke jaar een grotere uitdaging om met de dezelfde budgetten aan een steeds groeiende bevolking dienstverlening op een degene manier te kunnen bieden.

Vrije uitkering

De vrije uitkering opgenomen in de ontwerpbegroting 2017 is gelijk aan het bedrag opgevoerd in de begrotingen 2015 en 2016, zijnde \$ 27.328.120. Dit bedrag is vastgelegd in een brief van 18 januari 2016 betreffende Vaststelling vrije uitkering 2015 met kenmerk 2016-000023247. Tijdens het opstellen van de begroting 2016 is in de meerjaren begroting 2017- 2019 een budgetneutrale stelpost opgenomen van de mogelijke verhoging van de vrije uitkering, gevolg van de resultaten van het onderzoek Ideeversa omtrent de hoogte van de Vrije uitkering. Het openbaar lichaam Bonaire heeft instructies gekregen om deze meerjaren budgetneutrale verhogingen uit de begroting te halen.

Bijzondere Uitkeringen

Om het aantal wijzigingen zoveel mogelijk gedurende het dienstjaar te minimaliseren is dit jaar weer gekozen om slechts bedragen op te voeren waarover Bonaire een beschikking c.q. toekenningbrief beschikt. In de ontwerpbegroting 2017 is een bedrag van \$ 1.592.600 opgenomen voor Bijzondere Uitkeringen. Een lijst hiervan treft u in de bijlagen aan. Mochten er aan het eind van boekjaar 2016 nog saldi beschikbaar zijn zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Onderhoud gebouwen en infrastructuur

In de ontwerpbegroting 2017 zijn slechts bedragen opgenomen om noodzakelijke reparaties te kunnen uitvoeren. Het betreft onderhoud aan gebouwen, infrastructurele werkzaamheden w.o. wegen, dammen en haven- en sportfaciliteiten. Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire ziet de noodzaak om samen met het Rijk tot structurele oplossing te kunnen komen voor wat betreft het inhalen van jarenlange achterstanden van infrastructuur en het bouwen van een centraal overheidsgebouw.

Subsidies

Conform de subsidieverordening 2000 kan het openbaar lichaam Bonaire subsidie verlenen aan instellingen die activiteiten verrichten ter uitvoering van primaire en secundaire taken van het openbaar lichaam en waarvoor op de begroting gelden zijn gereserveerd. De omvang van de subsidie wordt in eerste instantie vastgesteld aan de hand van de behoefte op het betreffende zorggebied waarvoor subsidie is aangevraagd en de daarvoor beschikbare middelen. De situatie is in de praktijk heel verschillend.

De stichtingen zijn genoodzaakt om jarenlang met dezelfde beschikbare budgetten de primaire en secundaire taken te blijven uitvoeren. De uitdaging van de gesubsidieerde instellingen is het verlenen van kwalitatieve zorg met vakbekwaam personeel en daarbij behorende voorzieningen aan een groeiende samenleving met meer verwachtingen.. De instellingen worden geconfronteerd met het feit dat zij moeten besparen op kosten en de kwaliteit op peil houden. In 2017 heeft het openbaar lichaam een totaal bedrag van \$ 10.5 miljoen gereserveerd

voor het toekennen van subsidies aan de gesubsidieerde instellingen om de primaire en secundaire taken uit te kunnen voeren.

Investerings

Door de schaarse middelen wordt er weer gekozen om in het dienstjaar 2017 slechts te investeren in Automatisering. De prioriteit ligt in het investeren in een Document Management Systeem. Bij de directie Samenleving & Zorg bestaat de noodzaak te investeren in een applicatieprogramma. Dit bevordert de efficiëntie (1 loket service) en effectiviteit van de werkzaamheden binnen de directie en biedt de mogelijkheid tot het uitwisselen van informatie met het sociale keten. Voor een dergelijk programma heeft Bonaire US\$ 100,000 kunnen reserveren. In de ontwerpbegroting is rekening gehouden met US\$ 300,000aan automatiseringskosten en de aflossing van de renteloze lening ten behoeve van de onderwijshuisvesting. We moeten hierbij opmerken dat de steeds verhogende afschrijvingskosten, technisch inkort op de te besteden middelen. Dit is een zorgpunt bij het activeren van de opgeleverde onderdelen onderwijs huisvestingen.

Er zijn ook serieuze indicaties dat de investeringen in het onderwijshuisvestingsproject aanmerkelijk zullen toenemen, waardoor ook de bijdrage van het Openbaar Lichaam Bonaire zal moeten toenemen; de financiering van deze eventuele verhoging is niet meegenomen in de begroting.

Hieronder volgt een korte toelichting op de opzet van de beleidsplannen.

Functie	Naam van de functie
---------	---------------------

1. Doelstelling

Schrijf hier beknopt op wat je wilt bereiken binnen deze functie.

2. Prestaties algemeen

Schrijf hier beknopt op wat je er in z'n algemeenheid voor moet doen om de doelstelling van deze functie te bereiken.

3. Prestaties begrotingsjaar 2017

Zijn er specifieke acties/werkzaamheden die je alleen in 2017 moet doen om de doelstelling van deze functie voor 2017 te bereiken? Schrijf deze dan hier op.

4. Kengetallen

	Werkelijk 2015	Begroting incl. 1ste wijziging 2016	Begroting 2017

Als je al kengetallen hebt (en je kunt deze zo invullen) die bij deze functie horen dan graag hier invullen. Als je nog geen kengetallen hebt, dan kan je dit onderdeel leeglaten.

5. Capaciteit

Hoeveel uur per jaar wordt er grofweg besteed aan de werkzaamheden van deze functie?

Hoeveel structurele (conform de formatieplannen- fte's) en tijdelijke formatie (feitelijk aantal personen aanwezig in de organisatie) is voor dit onderdeel aanwezig? Een ambtenaar werkt gemiddeld 1.600 uren per jaar.

6. Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting (incl. wijz.)			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017

Deze tabel wordt door Financiën ingevuld als het financiële gedeelte van de begroting is goedgekeurd.

7. Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020

Deze tabel wordt door Financiën ingevuld als het financiële gedeelte van de begroting is goedgekeurd.

8. Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Een weergave en toelichting van de eenmalige of structurele kosten behorende bij de grootboeknummer (s) binnen de functie.

9. Subsidies

Een weergave van de gesubsidieerde instellingen en de voorlopige subsidie bedragen. Aan deze lijst kan geen rechten worden ontleend.

10. Bijzondere uitkeringen

Een weergave van de bijzondere uitkeringen waarover het openbaar lichaam Bonaire een beschikking c.q. toekenningbrief beschikt.

Opmerking bij 4. Kengetallen

Het definiëren en bijhouden van kerngetallen/indicatoren blijft een nieuw proces voor de meerderheid van de ambtelijk organisatie. Het bijhouden van kengetallen blijft een aandachtspunt. De indicatoren geven aan in

hoerverre het openbaar lichaam Bonaire haar geformuleerde doelen bereikt. De tabel van kerngegevens ontbreekt bij de meeste functies. Streven is om in 2017 extra aandacht hieraan te besteden.

Functie **001 Bestuursorganen**

Tot deze functie behoren alle baten en lasten die rechtstreeks verband houden met het functioneren van de bestuursorganen. Daartoe worden ook gerekend de kosten van de voorstellen van de eilandsraad exclusief de kosten van voorbereiding door het ambtelijk apparaat. Tot deze functie behoren Eilandsraad en raadscommissies, Ambtswoning gezaghebber, Gezaghebber, Bestuurscollege, Overleg staatkundige structuur Bonaire, Bureau Griffie, Rekenkamer BES, Ombudsfunctie en het project Bevordering Integriteit.

Doelstelling **Eilandsraad**

De eilandsraad is een orgaan van gekozen volksvertegenwoordigers binnen het openbaar lichaam Bonaire.

De eilandsraad controleert het Bestuurscollege (BC) bestaande uit een gezaghebber en drie eilandgedeputeerden. De eilandsraad stelt de begroting vast van het openbaar lichaam en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) verleent goedkeuring. Het budgetrecht ligt bij de eilandsraad dus ook formele wijzigingen dienen via de eilandsraad (en minister) doorgevoerd te worden.

Doelstelling **Bestuurscollege**

Het Bestuurscollege is belast met o.a. de uitvoering van de vastgestelde begroting. Uiteraard speelt hetzelfde BC ook een sturende rol als het gaat om de voorbereiding om te komen tot een goedkeurende begroting.

Het bestuurscollege ziet goed bestuur als katalysator voor de toekomstige ontwikkeling van het openbaar lichaam Bonaire en heeft dit (goed bestuur) daarom als een van de hoogste prioriteiten aangemerkt. Goed bestuur is sterk bestuur. Goed bestuur is een middel om het ultieme doel, een uitmuntende dienstverlening aan alle burgers te bewerkstelligen. Deze stelling geeft aan dat de burger maatgevend is. Om het streven - sterk bestuur waar te maken, is het van cruciaal belang het voltallige bestuursapparaat te doordringen van de instelling dat de klant koning is. Het is vandaar belangrijk, de hiernavolgende slogan op na te houden; "Yes we can" en "Yes we care".

Een modern en goed georganiseerd ambtelijk apparaat met geïnstitutionaliseerde en objectief meetbare prestaties en verantwoordingsstructuren zijn van cruciaal belang waar een uitmuntende dienstverlening voor een ieder het doel is. De uitvoeringscapaciteit, daadkracht en deugdelijkheid van het apparaat zijn essentiële randvoorwaarden voor versterken van de brug tussen Kralendijk en Den Haag.

Doelstelling **Gezaghebber**

De nieuwe staatkundige structuren hebben verschillende nieuwe wetten opgeleverd en tevens aanpassing van reeds bestaande wetten. De volgende wetten hebben implicaties voor de verantwoordelijkheden van de gezaghebber.

Wet openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius en Saba (WoBES)

De Gezaghebber ontleent zijn taken aan de WoBES. In het kader van zijn diverse rollen (Bestuurscollege voorzitter, eilandsraad voorzitter en bestuursorgaan belast met openbare orde en Veiligheid).

Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag BES

Sinds transitie datum zijn het aantal verzoeken voor Verklaringen omtrent het gedrag (VOG's) aanzienlijk toegenomen. De vergoeding die ten bate van Rijkskas komt is inmiddels vastgesteld door de Staatssecretaris.

Wet maritiem beheer BES

De gezaghebber dient samen met de rampencoördinator trainingen bij te wonen in Nederland als het gaat om rampenbestrijding. Dit kan oplopen tot 3 keer per jaar, gemiddeld 5 werkdagen per keer.

Regeling verkrijging en verlies Nederlanderschap

De gezaghebber is belast met de ceremonie rondom de naturalisatie. Deze ceremonie wordt minimaal 3 keer per jaar georganiseerd. Kosten die daarbij komen kijken zijn o.a. kosten voor geluidsinstallatie, pin met vlag van Nederland en Bonaire, hapjes en drankjes, stoelen voor de naturalisatie en familie. Er wordt jaarlijks een verslag gestuurd naar de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie belast met naturalisatie.

Paspoortuitgifte Nederland

De Gezaghebber is belast met de uitgifte van paspoorten en identiteitsbewijzen. In het kader hiervan is het wenselijk om een screening toe te passen op de functionarissen die belast zijn met paspoortuitgifte.

Tevens dienen de leges van de paspoorten aangewend te worden om de administratieve kosten van de Beveiligingsfunctionaris (inbindwerkzaamheden, papier, inkt etc) te betalen.

Veiligheidswet BES

Er is een nieuw rampenplan vastgesteld. Tevens dient een overzicht te komen van de risicogebieden op Bonaire ten einde bij rampen effectief te kunnen optreden. De gezaghebber is voorzitter van de Eilandelijke Beleidsteam (EBT). Overige wetten die op indirecte wijze een speciale aandacht van de gezaghebber vereisen zijn:

Rijkswet Raad voor de Rechtshandhaving

Deze Rijkswet regelt de instelling, taken en bevoegdheden van de Raad voor de rechtshandhaving van Curaçao, van Sint Maarten en de BES eilanden in het kader van de wijziging van de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk.

Deze inter-landelijke Raad wordt belast met de algemene inspectie op de effectiviteit en kwaliteit van verschillende diensten en instellingen die deel uitmaken van de justitiële keten en richt zich op de effectiviteit en kwaliteit van de justitiële samenwerking tussen de desbetreffende landen en eilanden binnen het Koninkrijk. De Gezaghebber dient de volle ondersteuning te geven aan deze Raad.

Wet bescherming persoonsgegevens

De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) regelt, ter bescherming van de privacy van de burger, wat er allemaal wel en niet mag met persoonsgegevens van burgers. In de Wbp staat wat de rechten van de burger zijn en wanneer deze gegevens gebruikt kunnen worden. De burger heeft bijvoorbeeld het recht op informatie, het recht op inzage in zijn gegevens en het recht op verzet tegen gebruik van zijn gegevens.

Behalve voornoemde nieuwe en aangepaste wetgeving, zijn er ook andere ontwikkelingen die een uitbreiding van taken en verantwoordelijkheden van de gezaghebber impliceren. Deze liggen voornamelijk op het gebied van coördinatie en mobilisering. Hiertoe dient de gezaghebber deel te vormen van verschillende overleg en organisatiestructuren.

Gezaghebbersoverleg

Er vinden per jaar 3 gezaghebbersoverleggen plaats: 2 op de bovenwinden en 1 op Bonaire. De gezaghebber dient samen met de Kabinetschef aanwezig te zijn bij de meetings op de bovenwinden (minimaal drie dagen inclusief reistijd).

De gezaghebber is gastheer bij het overleg op Bonaire. Hierbij zal een vergaderruimte moeten worden gereserveerd, koffie/thee en lunch worden aangeboden voor de gezaghebbers van de bovenwinden. Hiertoe dienen de voorzieningen in de begroting opgenomen te zijn, ten behoeve van vergader- en vervoerkosten (lokaal).

Grote driehoeksoverleg

Op jaarbasis vinden er 3 grote driehoeksvergaderingen plaats. Hierbij zijn aanwezig: de gezaghebbers van de Openbare lichamen, de Korpschef, de Procureur Generaal (PG) en het Openbaar Ministerie. De gezaghebber zal 2 keer moeten afreizen naar de Bovenwinden en zal 1 keer als gastheer moeten optreden. De criteria aangegeven in de vorige alinea zijn onverkort van toepassing bij de grote driehoeksoverleg.

Internationale aangelegenheden:

De gezaghebber is als vertegenwoordiger van het OLB betrokken bij internationale aangelegenheden. Voornamelijk wordt in dit kader aandacht geschonken aan:

- a) Caribbean Overseas Territories Council (COTC),
De gezaghebber zal zelf aanwezig moeten zijn bij verschillende soorten vergaderingen: in de regio, als tevens internationaal. De meeste kosten worden vanuit Europese Unie (EU) betaald.
- b) Relaties met ambassades en consulaten in de regio
De Gezaghebber werkt mee aan de uitvoering van het beleid van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ten aanzien van de regio. Als onderdeel daarvan hoort het contacten leggen en onderhouden met de ambassades en consulaten in de regio;
- c) Diplomatieke diplomatie
In samenspraak met het OLB en het Ministerie van Buitenlandse zaken wordt gewerkt aan diplomatieke diplomatie van Bonaire in relevante partnerlanden.

Vertegenwoordiger van het openbaar lichaam Bonaire in zijn algemeenheid

De gezaghebber treedt in en buiten rechte als vertegenwoordiger van het openbaar lichaam Bonaire. Dit houdt in dat hij in het kader van verschillende onderwerpen en congressen naar het buitenland moet afreizen.

Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit

Sedert 2012 heeft de Gezaghebber van het OLB een proces op gang gezet om te geraken tot een adviesproject, met als naam: Project Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit. Dit project past in het kader van de reeds geruime tijd geleden gestarte processen ter incorporatie van integriteit binnen het bestuurlijk handelen binnen het ambtelijk apparaat op Bonaire.

In het verleden zijn er cursussen georganiseerd voor het gehele personeel van het OLB, er zijn informatie- en voorlichtingsfilms en materiaal gemaakt en op de website van het OLB is integriteit genoemd als een van de kenmerken van het bestuur van Bonaire. Het onderhavige Project Integraal Beleid Bevordering Bestuurlijke Integriteit bouwt aldus voort op voornoemde processen en past in het kader van de verdere uitbouw en versterking van deugdelijkheid van bestuur. Bestuurlijke integriteit is van wezenlijk belang voor de ontwikkeling van het eiland en leidt tot versterking van de democratie.

Integrale Veiligheidsplan

De Gezaghebber zorgt samen met het Kabinet, voor vakkundige vervulling van de rol als voorzitter en bestuurslid van het bestuurscollege, voorzitter van de eilandsraad, vertegenwoordiger van het openbaar lichaam in en buiten rechte, voor het professioneel uitoefenen van de hogere toezicht functie en het leveren van een belangrijke bijdrage aan het handhaven van de openbare orde en veiligheid.

Doelstelling

Griffier

Na de staatkundige hervorming van 10 oktober 2010 is de eilandsraad verplicht, op grond van de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES), een griffier te benoemen in verband met het nieuwe dualistische systeem. Dit systeem geeft een duidelijke scheiding aan tussen Bestuurscollege en Eilandsraad. In dit systeem is het niet meer mogelijk dat de eilandsecretaris (van het openbaar lichaam Bonaire) ook secretaris (griffier) is van de Eilandsraad.

De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire heeft inmiddels en ingevolge de Wet openbare lichamen Bonaire, St. Eustatius, en Saba (WolBES) op 24 januari 2012 de eilandgriffier benoemd. De griffie zorgt voor een zorgvuldige, klantgerichte ondersteuning en facilitering van de eilandsraad en haar commissie, als zodanig dat de raadsleden in staat gesteld worden een goede besluitvorming te realiseren.

De Griffier ondersteunt de eilandsraad en zijn commissies in hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol.

Doelstelling

Rekenkamer BES

Conform artikel 95 van de WolBes moeten de openbare lichamen een Gezamenlijke Rekenkamer instellen. Deze is ingesteld in de raadsvergadering van 2 oktober 2012. De rekenkamer bestaat uit drie leden. Elke eilandsraad benoemt een lid voor de periode van zes jaar. De Gezamenlijke Rekenkamer is er niet om klachten te behandelen. De Gezamenlijk Rekenkamer is onafhankelijk, heeft zijn eigen begroting en beslist zelf wat het onderzoeksobject(en) is (zijn) en controleert of het bestuurscollege de financiële middelen conform de wet en regels gebruikt. De Gezamenlijke Rekenkamer heeft zijn eigen verordening en formuleert elk jaar opnieuw het onderzoeksplan. Met zijn onderzoeken en adviezen draagt de gezamenlijke Rekenkamer bij aan een betere bestuurskwaliteit. Op deze wijze ondersteunt de gezamenlijke Rekenkamer de eilandsraad in het controleren van het bestuurscollege.

Doelstelling

Nationale ombudsman

De burger heeft recht op behoorlijke behandeling door de overheid. Meestal gebeurt dat ook, maar niet altijd. Dan kan de burger terecht bij de Nationale ombudsman, wiens missie is de burger te beschermen tegen onbehoorlijk overheidsoptreden.

De doelstelling van de Nationale ombudsman is als onafhankelijk orgaan oplossingen te bieden voor individuele klachten van burgers en een bijdrage te leveren aan de oplossing van structurele behoorlijkheidsproblemen onder meer door onderzoek op eigen initiatief. Het voorkomen van klachtendoor onder meer het geven van preventief advies.

Prestaties algemeen

Gezaghebber

- Het uitoefenen van de functie voorzitter van de eilandsraad;
- Het uitoefenen van de functie voorzitter en lid van het bestuurscollege;
- Het handhaven van de openbare orde en veiligheid;
- Het opperbevel hebben voor de Brandweer bij Calamiteiten;
- Het vertegenwoordigen van het openbaar lichaam in en buiten rechte (representatieve taken)
- Het uitvoeren van de Rijkstaken zoals paspoort uitgifte, naturalisatie (examen en ceremonie);
- Het bevorderen van deugdelijkheid van bestuur en zorgvuldige behandeling van bezwaarschriften;
- Het bevorderen van eenheid van bestuur;
- Het bevorderen van burgerparticipatie (inclusie);
- Het toezien op tijdige voorbereiding, vaststelling en uitvoering van het beleid van het OLB en de daaruit voortvloeiende besluiten;
- Het toezien op goede samenwerking tussen het OLB en andere openbare lichamen en andere overheden;
- Het geven van leiding aan Kabinet van de Gezaghebber;
- Het bevorderen van bestuurlijke integriteit;
- Het bevorderen van bestuurlijke ontwikkeling;

Gedeputeerden

- Het voorbereiden en uitvoeren van besluiten;
- Het coördineren en plannen van het uitvoeren van beleid;
- Het uitvoeren van regelingen van het Bestuurscollege;
- Het toezicht houden op al wat het openbaar lichaam Bonaire aangaat;
- Het uitoefenen van representatieve taken;
- Het leidinggeven aan het Bureau Gedeputeerden.

Griffier

- Het mede zorgdragen voor een heldere, transparante besluitvorming door de raad;
- Het organiseren en begeleiden van de vergaderingen van raad, presidium, commissies, raadwerkgroepen en ondersteunen van de respectievelijke voorzitters;
- Het zorg dragen voor een adequate aanlevering van de vergaderstukken;
- Het organiseren en begeleiden van de raadsinformatieavonden;
- Het organiseren en begeleiden van de raadswerkbezoeken;
- Het adviseren van raad- en commissieleden;
- Het ontwikkelen van de rollen van de raad;
- Het adviseren van de ambtelijke organisatie en leden van het bestuurscollege inzake de besluitvormingsprocessen van de raad.

Rekenkamer BES

- Het organiseren en begeleiden van de vergaderingen van raad, presidium, commissies, raadwerkgroepen en
- Het doen van onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het bestuurscollege gevoerd beleid.

Ombudsfunctie

- Het stimuleren van de overheid haar relatie met de burgers te verbeteren;
- Het verder ontwikkelen van behoorlijkheidnormen;
- Het uitvoeren van onderzoek op eigen initiatief;
- Het doen van aanbevelingen;
- Het schrijven van een jaarverslag;
- Het oplossingsgericht behandelen van individuele klachten van burgers.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Gezaghebber

- Het trekken en bewaken van projecten in het kader van veiligheid;
- Het onderzoeken naar mogelijke adequate locaties voor het verhuizen van de tank- en fuelpark;
- Het verder invulling geven van bestuurlijke ontwikkeling;
- Het uitvoeren van reguliere operationele/wettelijke taken.

Gedeputeerden

- Het bevorderen van goed bestuur;
- Het opzetten van een samenwerkingsstructuur OLB en RCN;
- Het bevorderen van broederschap met entiteiten in de regio;
- Het verder invulling geven van protocol met entiteiten in de regio;
- Het verder invulling geven van de bestuursprogramma;
- Het uitvoeren van reguliere operationele/wettelijke taken.

Griffier

- Het verder opbouwen van een professionele bureau Griffier ter ondersteuning van de ER-leden.

Rekenkamer BES

Het leveren van een bijdrage aan transparantie van het bestuurlijk handelen door het verrichten van onderzoeken;
Het versterken van publieke verantwoording;

Ombudsfunctie

- Het organiseren van periodieke bijeenkomsten met de burgers.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan : 18 x 1.600 u = 28.800 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 16 x 1.600 u = 25.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
2.064.482	80.157	1.984.325	2.070.947	35.190	2.035.757	2.247.784	16.182	2.231.602

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.247.784	16.182	2.231.602	2.247.784	16.182	2.231.602	2.210.077	16.182	2.193.895

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Eilandraad en raadcommissies

- Personeel aan derden \$ 251.600 **S** ter beschikking gesteld aan fracties ondersteuning.
Bedrag is gebaseerd op uitbreiding van 3 naar 5 fracties. Elke fractie heeft recht op een vaste en variabele bedrag;
- Reis en verblijfskosten \$ 32.000 **S** om deel te kunnen nemen aan overleg eilandsraad met de andere twee openbare lichamen, ter bijwonen van protocollaire evenementen zoals dag van Land en Vlag en bijwonen overleg in Nederland;
- Kosten opleiding/cursussen \$ 46.000 **S** voor het deelnemen aan conferenties w.o. Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) congres en twee daagse bestuurlijke ontwikkeling cursus;
- Representatiekosten \$ 4.000 **S** voor het verzorgen van versnaperingen tijdens de vergaderingen van de eilandsraad en vaste commissies;
- Automatiseringskosten \$ 72.200 **S** voor het jaarlijks onderhouden van de Raad informatie systeem en TV uitzendingen van vergaderingen.

Gezaghebber

- Representatiekosten \$ 20.000 **S** voor het o.a. organiseren van Nieuwjaarsborrel;
- Reis en verblijfskosten \$ 25.000 **S** om het openbaar lichaam in het buitenland te vertegenwoordigen;
- Voorlichting & promotie met \$ 42.000 **S** om het jaarlijks feest rondom Koninginnedag in combinatie met de uitreiking van de Koninklijke onderscheidingen te kunnen organiseren, verder inhoud geven in diverse projecten in het kader van internationale relaties, mensenrechten, maatschappij en burgerparticipatie;
- Geleverde diensten \$ 20.000 **S** voor het verrichten van onderzoeken in het kader van deugdelijk bestuur.

Gedeputeerden

- Representatiekosten \$ 60.000 **S** voor het o.a. organiseren van Nieuwjaarsborrel van ambtenaren OLB en Rijks Caribisch Nederland (RCN);
- Reis en verblijfskosten \$ 75.000 **S** om deel te kunnen nemen aan overleg, vergaderingen zoals CN week en protocolaire / culturele evenementen op de andere twee openbare lichamen, landen Aruba, Curaçao, St. Maarten en in Nederland;
- De contributie aan de VNG lidmaatschap is geregeld in de jaarlijkse besluitvorming van de algemene leden vergadering. De contributieberekening wordt verwijzen naar de ledenbrief en is gebaseerd op het aantal inwoners conform de Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Voor aantal inwoners van 0 tot 5.000 wordt een tarief van \$ 0,731 per inwoner berekend. Van 5.000 tot 25.000 inwoners een bedrag van \$ 0,671. Voor de contributie betaalt het OLB een afgerond bedrag van € 12.985. Verder is ook rekening gehouden met de jaarlijkse abonnement van kranten (hardcopies) ten behoeve de gezagdragers. Voornemens is om deze abonnementen om te zetten in digitale versie;
- Voorlichting & promotie met \$ 38.000 **S** om gedegen voorlichting c.q. informatie aan de burgers te kunnen geven;
- Geleverde diensten \$ 20.000 **S** voor het verrichten van onderzoeken in het kader van deugdelijk bestuur.

Griffier

- Reis- en verblijfskosten \$ 6.100 **S** om de delegatie van de eilandsraad te kunnen ondersteunen bij hun dienstreizen;
- Kosten opleiding/cursussen \$ 6.300 **S** om aan het VNG congres te kunnen deelnemen.

Rekenkamer BES

- Er wordt een bedrag van \$ 40.000 **S** geraamd voor het bijdragen in de kosten van Rekenkamer BES.

Ombudsfunctie

- Voorlichting en promotie \$ 1.500 **S** voor het organiseren van de periodieke bijeenkomsten van de ombudsman met de burgers van Bonaire;
- Er wordt rekening gehouden met de jaarlijkse lidmaatschap van \$ 4.200 **S** Abonnement en lidmaatschappen. De vergoeding van de ombudsman wordt geregeld in het Vergoedingenbesluit Wet Nationale Ombudsman 2006. Bij de berekening wordt uitgegaan van de door CBS bevolkingscijfers per 1 januari. Per inwoner moet het openbaar lichaam Bonaire een tarief van \$ 0,1948 betalen.

Project Bevordering Integriteit

- Voorlichting en promotie \$ 5.000 **S** voor het verder ter uitvoering brengen van het project Bevordering Integriteit.

Aan de inkomstenkant is rekening gehouden met een bedrag van \$ 8.082 als bijdrage van de Gezaghebber in de kosten van ambtswoning en \$ 8.100 als bijdrage van RCN in de kosten voor het organiseren van de jaarlijkse Nieuwjaarsborrel van de ambtenaren van OLB en RCN.

Functie 002 Bestuursapparaat

Bij de functie 002 Bestuursapparaat behoren alle baten en lasten behorende bij de directies c.q. afdelingen belast met ondersteunende taken en prestaties ten behoeve van het geheel bestuurlijk en ambtelijk apparaat zoals: Financiën, Communicatie en Protocol, Post en Archief (P&A), Juridische en Algemene Zaken (JAZ), Personeel en Organisatie (P&O) en Informatie, Communicatie en Technologie (ICT). Deze afdelingen behoren naast Facilitaire Zaken (zie ook 022 Kostenplaatsen paragraaf 2) bij de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning. Bij de functie behoren ook Bureau Eilandsecretaris, Kabinet Gezaghebber en Bureau Gedeputeerden.

Sinds ontwerpbegroting 2015 is meer aansluiting tussen het directiemodel en de begroting rekening houdend met de wettelijke regelgeving. In het directiemodel zijn naast de gebruikelijke de volgende ondersteunende afdelingen gecreëerd: Directie en Staf; Beleid en Projecten en Officemanagement.

Bij het invoeren van het directiemodel is bij de directies gekozen om beleidsadviseurs van diverse beleidsgebieden te groeperen tot een afdeling. Een voorbeeld hiervan is de directie Ruimtelijk Ontwikkeling waarbij alle beleidsadviseurs gespecialiseerd op Economie (functie 300), Milieu en natuur (functie 723), Infrastructuur (functie 210) en Volkshuisvesting (functie 810) tot de afdeling Beleid en Projecten behoren. Dit is ook met alle administratieve krachten gebeurd bij de verschillende directies.

Gelezen het bovenstaande is te vermelden dat door de clustering de nieuwe afdelingen zoals Directie en staf, Beleid en Projecten; Beleid en Advies en Officemanagement niet direct aan een functie zijn te relateren vandaar dat er is gekozen om deze onder te brengen bij functie 002 Bestuursapparaat. Dit brengt met zich mee dat de kosten van 002 vanaf begroting 2015 ten opzichte van de voorgaande jaarrekeningen tot en met 2014 zijn gestegen. Een verschuiving van verschillende functies naar 002.

Het Eilandsecretariaat is in 2015 gestart met directiebrede en directie overstijgende bijeenkomsten teneinde de processen en werkafspraken tegen het licht te houden en tot verbetering komen. Dit is in 2016 doorgezet en zal ook in 2017 worden gecontinueerd. Er wordt vanuit gegaan dat er in 2017 een volledig directieteam bestaat en dat daarmee weer meer evenwicht ontstaat in de organisatie.

Het bureau eilandsecretaris is ondersteunend aan het bestuurscollege en tevens verantwoordelijk voor het integraal verbinden van de verschillende directies en de verbinding tussen het bestuur, het ambtenarenapparaat en de samenleving. Het ziet toe op integrale samenwerking binnen het OLB en heeft daarbij een coördinerende, regisserende en controlerende rol. Vanuit haar overzicht over het totaal van de organisatie wordt de strategische adviesrol ingevuld en vindt uitvoering plaats van strategische keuzes en besluiten en van (directie) overstijgend beleid, de bedrijfsvoering en de organisatie. Daarbij speelt de positionering van het OLB in het speelveld een belangrijke rol. Dit om goed invulling te kunnen geven aan alle ontwikkelingen en veranderingen.

Doelstelling

Bestuursapparaat

- Het doorontwikkelen van beleid op o.a. financieel, communicatie, documentaire informatievoorziening, personeel en organisatie, informatisering en automatisering, risico management, aanbesteding en inkoop gebied;
- Het ontwikkelen, verbeteren en invoeren van middelen ter verbetering van de processen binnen de organisatie;
- Het moderniseren van de huidige organisatie;
- Het doorontwikkelen van de huidige organisatie tot een klantvriendelijke organisatie;
- Het ontwikkelen en realiseren van technische mogelijkheden om het gegevens- en informatie aanbod te vergroten, de gegevensverwerkende processen te optimaliseren en de communicatie tussen burgers en het openbaar lichaam Bonaire te optimaliseren;
- Het verlenen van een betrouwbare en professionele dienstverlening ;
- Het garanderen van een adequate ondersteuning aan de organisatie van het openbaar lichaam Bonaire.

Doelstelling

Bureau Eilandsecretaris

- Het geven van bestuurs - ondersteuning aan de gezaghebber en het bestuurscollege;
- Het ondersteunen van de Eilandsraad t.a.v. eilandsraadaangelegenheden en –verzoeken;
- Het leidinggeven aan het directieteam van het OLB: de algemene bedrijfsvoering, planning en strategie van de ambtelijke organisatie;

- Het coördineren van beleidsontwikkeling, projecten en bijzondere opdrachten;
- Het voorzien van informatie en het geven van advies aan de Gezaghebber en het Bestuurscollege;
- Rampenbestrijding.

Doelstelling

Directie en Staf

- Het ondersteunen van de directeuren;
- Het ondersteunen van werkzaamheden binnen de directies zoals administratieve- en secretariële ondersteuning, het personeelsbeheer, de communicatie, het financieel management w.o. het financieel beheer van de begroting van de directie, de verplichtingen - administratie en de controle van de rekeningen en de aanschaf van de benodigde middelen;
- Het optimaliseren van de dienstverlening en snelle afhandeling van binnengekomen klachten;
- Het ondersteunen en faciliteren van de verschillende afdelingen door voorbereiden en uitwerken van noodzakelijke informatie en gegevens;
- Het onderhouden van administratieve werkzaamheden gekoppeld aan het primaire proces, zoals het verwerken van vergunningen, overeenkomsten ten aanzien van grondtransacties, het in en uitboeken van stukken, afdelingsarchief, het beheer van kantoorartikelen en de schoonmaak;
- Het bijhouden en verzorgen van de personele administratie;
- Het verzorgen van de link naar de afdeling financiën en het begeleiden van de P&C cyclus.

Doelstelling

Beleid en Projecten

- Het verder professionaliseren van het personeel op het gebied van handhavinginstrumentarium, inspectiemethodieken/plannen en gebruik van digitale checklisten voor de controle werkzaamheden;
- Het (verder) ontwikkelen van beleid op het gebied van toezicht & handhaving op de verschillende domeinen (7-tal);
- Het voorbereiden en ontwikkelen van beleidsadviezen ten behoeve van toezicht en handhavingtaken, m.n. op het gebied van wet- en regelgeving, naleefgedrag en meerjaren handhavingprogramma's;
- Het verder professionaliseren van het personeel stimuleren, m.n. op het gebied van wet- en regelgeving;
- Het doen van handhavingtoetsen op de verschillende vergunningen die gecontroleerd moeten worden. Dit voorkomt inspectie op vergunningen die niet correct worden gegund;
- Het verbeteren en optimaliseren van de dienstverlening door snelle afhandeling van binnengekomen klachten. Hiervoor zal een klachtenregistratiesysteem worden opgezet;
- Het introduceren van inkiijkfunctie ter ondersteunen en faciliteren van de verschillende afdelingen wat informatie betreft;
- Het ontwikkelen van strategisch beleid en de strategische projecten;
- Het zorg dragen dat vanuit projecten en programma's beleid geïmplementeerd wordt in samenspraak met de uitvoerders;
- Projectmatige implementatie van beleid ;
- Project- en programmamanagement van de zware programma's en projecten. Vanuit het collegeprogramma zullen nieuwe projecten opgezet en georganiseerd worden.

Doelstelling

Beleid en Projecten- Unit Economie

De directie Ruimte Ontwikkeling Unit Economie draagt zorg voor de voorbereiding, uitvoering, voortgang en kwaliteit van de beleidsadvisering met betrekking tot de sociaal economische ontwikkelingen van het openbaar lichaam Bonaire, het macro-economisch beleid, de economische betrekkingen met het buitenland, de ontwikkelingssamenwerking, alsmede het ondersteunen, monitoren en evalueren van de uitvoering van het gekozen beleid.

Doelstelling

Sociaal Nationaal Dialoog

- Het bereiken van sociaal economische doelstellingen met de sociale partners door middelen een dialoog;
- Het tot stand komen van een gestructureerde Tri partiet overlegplatform voor Bonaire;
- Het tekenen van een Centraal Akkoord met werkgevers en werknemersorganisaties;
- Het voeren van structurele overleg aangaande onderwerpen van algemeen sociaal economisch en financiële aard binnen de Bonerianse gemeenschap.

Doelstelling

Verbetertraject financieel beheer

- Het komen tot goedkeurende verklaring op de getrouw- en rechtmatigheid van de jaarrekening van het OLB.

Doelstelling

Bestuurlijke ontwikkeling

- Het komen tot doelmatig, doeltreffend, transparant, integer, deugdelijk, en rechtmatig bestuur dat past binnen Nederland. Het gaat dan om het bestuurscollege, de eilandsraad en het ambtelijk apparaat, alsmede de overheidsbedrijven;
- Het vergroten van de dienstverlening, slagkracht en flexibiliteit door het accent van het apparaat te leggen op het formuleren en vastleggen van uitvoerbaar en realistisch beleid, en zo te komen tot een scherpere focus op haar kerntaken.

Prestaties algemeen

Financiën

- Het doorontwikkelen van het financieel beleid en kaders;
- Het zorgdragen voor bruikbare en accurate management informatie;
- Het geven van invulling en coördineren van de planning & control cyclus;
- Het creëren van ruimte op de begroting om de taken en verplichtingen van het openbaar lichaam te kunnen uitvoeren;
- Het doorvoeren van budgethouderschap binnen de organisatie;
- Het tot stand komen van liquiditeitsbeheer;
- Het doorontwikkelen van kwartaalrapportages;
- Het ontwikkelen van risicomangement.

Communicatie en Protocol

- Het ontwikkelen van bestaand beleid voor interne - en externe communicatie;
- Het in kaart brengen van de standaard overheid communicatie taken;
- Het ontwikkelen van vastgelegde interne overlegstructuren ter uitwisseling van informatie;
- Het transparanter maken van overheidshandelen;
- Het creëren van klankbordgroepen ter vergroting van betrokkenheid en bereikbaarheid van publiek;
- Het opstellen van nieuwsbrieven, advertenties en publicaties voor de media;
- Het zorg dragen van persvoorlichtingen;
- Het opstellen van nieuwsbrieven;
- Het publiceren van advertenties in kranten.

Post en Archief

- Het optimaliseren van de uitvoering van de postbehandeling, de documentaire informatievoorziening en het archiefbeheer aan belanghebbenden binnen en buiten het openbaar lichaam Bonaire.

Juridische en Algemene Zaken

- Het ontwikkelen van het dereguleringsbeleid en juridische kwaliteitszorgbeleid;
- Het juridisch toetsen van (voorgenomen) beleid of uitvoering van beleid van de organisatie;
- Het uitvoeren van de Algemene Politie Keur namens de gezaghebber.

Personeel en Organisatie

- Het ontwikkelen van het organisatiebeleid;
- Het ontwikkelen van het personeelsbeleid;
- Het verstrekken, analyseren en adviseren inzake personeels- managementinformatie;
- Het opstellen van personeelsbegroting en verantwoording;
- Het voorzien van informatie en advisering op het gebied van P&O beleid en instrumenten;
- Het adviseren en begeleiden over de toepassing van rechtspositieregelingen en arbeidsvoorwaarden;
- Het bewaken van kwaliteit van de P&O gegevens en applicatiebeheer (PIMS, POVO en salarisadministratie);
- Het administreren, registreren, muteren en beheren van personeelsinformatie;
- Het uitvoeren van de salarisadministratie.

Informatie communicatie en technologie

- Het verzorgen van de beleidscyclus betreffende ICT;
- Het ontwikkelen van het ICT- beleid;

- Het adviseren van de ER, BC en ambtelijk apparaat van het OLB over de toepassing van het ICT beleid;
- Het ontwikkelen van het organisatiebeleid ;
- Het verzorgen van de ICT voorziening w.o. het beheren en exploiteren van ICT faciliteiten en het inkopen van hard- en software.

Bureau Eilandssecretaris

- Het zorg dragen voor een goede voorbereiding van de bestuurscollegevergaderingen en vastlegging van bestuursbesluiten, alsmede de monitoring van de uitvoering ervan;
- Het ondersteunen van het bestuurscollege in haar tactische en strategisch beleid waaronder het leveren van input voor het bestuursprogramma;
- Het zorg dragen voor de vertaling van bestuursprogramma in concreet beleid en acties in de organisatie;
- Het faciliteren van alle BC-vergaderingen en waar mogelijk het ondersteunen van het bestuurscollege met aanvullend advies bij bijvoorbeeld conceptovereenkomsten of het aanleveren van specifieke data;
- Het ondersteunen van de gezaghebber bij de bevordering van een goede samenwerking en afstemming tussen de bestuursorganen alsmede de bewaking van het functioneren als collegiaal bestuur van het bestuurscollege;
- Periodieke overleggen in het kader van samenwerking met externen zoals met de liaisons van het RCN;
- Het voeren van periodiek driehoeksoverleg tussen gezaghebber, griffier en eilandsecretaris ten behoeve van planning en monitoring van de eilandsraadsaangelegenheden;
- Het concipiëren beantwoordingsbrieven van het Bestuurscollege;
- Het afhandelen van verzoeken voor ambtelijke ondersteuning en bijwonen noodzakelijke overleggen en vergaderingen;
- Het werken aan een goede afstemming tussen de bestuursorganen enerzijds en de ambtelijke organisatie anderzijds;
- Het zorg dragen voor goed functionerend directieteam en directieteam-overleg waarin de samenwerking tussen de directies wordt bevorderd, knel- en aandachtspunten worden besproken en opgelost;
- Het zorg dragen voor zorgvuldige werving en selectie van directeuren en andere sleutelposities;
- Regelmatig overleg met P&O en Financien i.v.m. werving van acute vacatures maar ook t.b.v. het stimuleren van efficiency en omgaan met schaarste;
- Het verder professionaliseren van de dienstverlening van het OLB door het verzorgen van trainingen, opleidingen, uitvoeren van procesanalyses en regelmatige gesprekken en bijeenkomsten met units en afdelingen, het verbeteren van de dienstverlening, o.a. bij het verstrekken van vergunningen;
- Het toepassing en monitoren van de interne klachtenregeling en opvolgen verbeteringen;
- Aanspreekpunt m.b.t. (klachten via) de Nationale Ombudsman;
- Het zorgen voor mandatering van een groot aantal producten en diensten naar de desbetreffende directeuren c.q. afdelingshoofden voor effectieve en efficiënte besluitvorming;
- Het waarnemen van directeuren als plaatsvervangend directeur waar nodig;
- Het organiseren van integrale bijeenkomsten tussen de directies en/of afdelingen;
- Het ondersteunen van directies met informatie ten behoeve van beleidsontwikkeling en verdere professionalisering;
- Het ondersteunen bij de doorontwikkeling van het model met objectiveerbare maatstaven als aanzet voor het concreet maken van beleidsdoelstellingen en het kunnen monitoren van behaalde resultaten;
- Het ondersteunen bij de doorontwikkeling van een concept model voor strategische macro-economische en ecologische analyse ter ondersteuning van een strategisch masterplan voor Bonaire;
- Het stimuleren van bewustwording m.b.t. de omgang met persoonsgegevens in het kader van de Wet Bescherming Persoonsgegevens op basis van een inventarisatie bij de directies en met het ontwikkelen van een checklist voor professionalisering;
- Het intensiveren van de samenwerking met de Ombudsman en actief oppakken en aanpakken van de klachten;
- Het coördineren van beleidsontwikkeling, directie overstijgende projecten, bijzondere opdrachten en nieuwe initiatieven van het bestuurscollege;
- Het agenderen en oppakken van strategische bestuurlijke of maatschappelijke vraagstukken, die niet vanzelfsprekend een plaats krijgen in de staande organisatie;
- Het deelnemen aan de stuurgroep voor de nominatie van het Bonaire National Marine Park voor Wereld Erfgoed status;
- Het ondersteunen van de directies met kwantitatieve informatie en analyses, zoals het armoede model en het minimumloon model;
- Het coördineren en zorgdragen voor een goede samenwerking tussen de diverse Europees Nederlandse ministeries en de directies op Bonaire;

- Het invullen van waarnemend Territorial Authorizing Officer (TAO) functie in het kader van de EU en daarmee coördinatie van c.q. deelname aan bijeenkomsten in OCTA-verband (zoals OCTA-forum te Aruba);
- Het ondersteunen en coaching van Innovation Manager;
- Het zorg dragen dat de leden van het bestuurscollege over alle informatie beschikken, zoals goede informatieverstrekking ter voorbereiding van het Bestuurlijke overleg, waaronder kwantitatieve analyses;
- Het geven van ondersteuning in de vorm van administratief werk aan de gezaghebber, de gedeputeerden en het bestuurscollege.

Voor het onderdeel van Rampenbestrijding wordt u doorverwezen naar de functie 130 Rampenbestrijding.

Directie en staf Ruimte en Ontwikkeling

- Het bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling en duurzame economie;
- Het behartigen en coördineren van beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, bouw, milieu, natuur en cultuurhistorische erfgoed;
- Het bevorderen van de totstandkoming en de instandhouding van de tot de fysieke infrastructuur behorende voorzieningen.

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling

- Het opstellen van de monumentenzorg en restauratieplannen;
- Het volgen en analyseren van de multilaterale handelspolitiek en het bezien van de mogelijkheden en consequenties voor Bonaire;
- Het adviseren over de heersende sociaal economische situatie;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het toerisme, het verkeer en vervoer, nutsvoorzieningen, telecommunicatie, luchthaven en transport, landbouw, veeteelt en visserij en andere sectoren;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het verbeteren van de infrastructuur en reguleren van prijzen en tarieven van cruciale producten en diensten;
- Het communiceren en implementeren van Centrumvisie;
- Het updaten van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB);
- Het renoveren en uitbreiden van straatnaamgeving – en aanwijzingborden;
- Het updaten Bouw- en Woningverordening Bonaire;
- Het laten doen van de benodigde verkeersonderzoeken ten aanzien van verkeersveiligheid en circulatie;
- Het ontwikkelen van een verkeers- en vervoerbeleid voor een goed leef-, werk- en ondernemingsklimaat.
- Het opstellen en implementeren van het afvalbeleidsplan;
- Het verzorgen van het uitvoeringsprogramma afvalbeleidsplan;
- Het opstellen van het Nominatiedossier Werelderfgoed;
- Het opstellen en uitvoering van het delfstoffenbeleid;
- Het verzorgen van een regenwater structuurplan (integrale watermanagement).

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling – Unit Economie

- Het volgen en analyseren van de multilaterale handelspolitiek en het bezien van de mogelijkheden en consequenties voor Bonaire;
- Het adviseren over de heersende sociaal - economische situatie;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het toerisme, het verkeer en vervoer, nutsvoorzieningen, telecommunicatie, luchthaven en transport, landbouw, veeteelt en visserij en andere sectoren;
- Het adviseren over te ondernemen stimulerende en regulerende acties of maatregelen, onder meer ten aanzien van het verbeteren van de infrastructuur en reguleren van prijzen en tarieven van cruciale producten en diensten;
- Het fungeren als aanspreekpunt voor het bedrijfsleven inzake internationale regelgeving
- Het adviseren over het te voeren prijsbeleid;
- Het verrichten van onderzoek naar het algemeen prijspeil en daaraan gekoppelde kosten van levensonderhoud. Het verrichten van onderzoek naar het prijspeil binnen bepaalde sectoren;
- Het adviseren over het te voeren beleid gericht op het midden- en kleinbedrijf;
- Het (doen) verrichten van onderzoek gericht op de ontwikkelingen binnen het midden- en kleinbedrijf;
- Het participeren in overlegsituaties en ondersteunen van delegaties, commissies en project- en werkgroepen aangaande de vestigingsregeling voor bedrijven en de drank- en horecaverordening, de prijsverordening, het midden- en kleinbedrijf en aangaande betrekkingen met het buitenland.

Beleid en projecten Samenleving en Zorg

- Het schrijven van Projecten;
- Het ondersteunen van de afdelingen bij opstellen van beleid en schrijven van projecten;
- Het schrijven en voorbereiden van beleidsstukken/ en nota's;
- Het voeren van programma/project management;
- Het coachen van personeel;
- Het houden van afdelingsoverstijgend beleidsessies;
- Het coördineren van projectleiders overleg;
- Het organiseren van conferenties en workshops;
- Het ondersteunen bij /of uitvoeren van beleidsondersteunende onderzoeken.

Beleid en Advies Toezicht en Handhaving

- Het intern verzorgen of laten verzorgen van opleidingen, trainingen en cursussen op het gebied van wet- en regelgeving;
- Het opstellen van eenvoudige beleidsadviezen door de medewerkers beleid en advies;
- Het ondersteunen van de gezaghebber met beleidsadviezen in het kader van de openbare orde;
- Het ondersteunen van andere directies op het gebied van vergunningverlening en beleidsvraagstukken;
- Het geven van juridisch (handhaving) advies aan de gezaghebber en andere afdelingen en directies en participeren in overleggroepen;
- Het voorzien van klanten met betere informatie door professionaliseren van de administratieve medewerkers;
- Het doen van intake en het registreren van binnengekomen verzoeken en klachten in een klachtenregistratiesysteem en deze doorgeleiden naar de desbetreffende afdelingen;
- Het verzamelen van statistieken ten behoeve van de maandrapportages en beleidsplannen;
- Het onderhouden van de personele administratie door het toepassen van moderne technieken;
- Het faciliteren van informatie, het doen van intake en het registreren van binnengekomen verzoeken en klachten;
- Het verzamelen, bestuderen en analyseren van documenten en materiaal; deskresearch.

Sociaal Nationaal dialoog

- Het ondersteunen van het secretariaat van het sociaal dialoog;
- Het bevorderen van een adequaat overlegklimaat tussen de sociale partners en het OLB;
- Het houden van afzonderlijke sessies van lokale vakbonden;
- Het houden van afstemmingsvergaderingen met de vakbonden gezamenlijk;
- Het verwerken van de verslagen van de sessies;
- Het rapporteren van de voortgang van de interactie met de vakbonden;
- Het afstemmen met de coördinator voor de werkgevers vertegenwoordiging.

Verbetertraject financieel beheer

- Het weergeven van getrouw beeld in zowel de baten en lasten als de activa en passiva;
- Het weergeven van rechtmatigheid in de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties;
- Het verder wegwerken van onzekerheden met het doel te komen tot een goedkeurende verklaring van de jaarrekening;
- Het bewaken van de reeds geïntroduceerde van interne maatregelen, beschreven werkprocessen en administratieve organisatie om de continuïteit te kunnen waarborgen.

Bestuurlijke Ontwikkeling programma

- Het hervormen en flexibeler maken van het hele openbaar lichaam;
- Het creëren van meer verbinding (tussen ambtenaren en bestuur);
- Het creëren van een efficiënte en slagvaardige organisatie;
- Het versterken van beleidsmatig functie ven het OLB;
- Het opzetten van een systeem van permanente opleidingen en ontwikkelplan;
- Het equiperen van mensen op de goede plek voor hun functie;
- Het doorlichten van werkprocessen en functies;
- Het ontwikkelen van eilandsbestuur;
- Het bijstaan van de gezaghebber bij het tot stand komen van een quickscan in de sfeer van integriteit;
- Het ondersteunen en adviseren van de gezaghebber door ter beschikking stellen van ondersteuning voor 3 jaren;
- Het ontwikkelen van de bestuurscollege tot een collegiaal bestuursorgaan;

- Het opstellen van een programmaplan op basis van de Wijk Ontwikkleings Plan (WOP) en het meerjarenplan (MJP).

Prestaties begrotingsjaar 2017

Financiën

- Het verbeteren van het financieel beheer;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Communicatie en Protocol

- Het uitvoeren van Strategisch Communicatieplan;
- Het opzetten van gezamenlijke werkafspraken voor gezamenlijke diensten van het OLB en RCN;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Post en Archief

- Het wegwerken van achterstanden bij sectie Archief;
- Het uitvoeren van de taak selectie van archieven van het eilandgebied Bonaire (vòòr 10-10-10);
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Juridische en Algemene Zaken

- Het vernieuwen van de Algemene Politie Keur -APK;
- Het toetsen van het juridische kader van de directie Toezicht en Handhaving;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Personeel en Organisatie

- Het inventariseren en prioriteit stellen van vacatures OLB;
- Het verder doorontwikkelen van de integriteitcode;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Informatie communicatie en technologie

- Het onderzoeken en aanschaffen van een Document Management Systeem (DMS);
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Bureau Eilandsecretaris

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Directie en staf: Samenleving en Zorg

- Het organiseren van teambuilding voor de directie;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Beleid en projecten: Samenleving en Zorg

- Het structureren van programma en project management;
- Het houden van afdelingsoverstijgend beleidssessies;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Directie en staf : Ruimte en Ontwikkeling

- Het herindelen van de inrichtingsplan Directie R&O;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Beleid en projecten: Ruimte en Ontwikkeling

- Het verder uitvoeren van het Centrum Visie Kralendijk Bonaire;
- Het verbeteren van het wegennet aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan;
- Het opstellen van een project verfraaien van rotondes en verkeerspleinen;
- Het opstellen van projectvoorstellen voor het benoemen van Rijkswegen;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Beleid en projecten: Ruimte en Ontwikkeling- Unit Economie

- Het begeleiden en coördineren van bepaalde economische projecten;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Beleid en Advies: Toezicht en Handhaving

- Het uitwerken van een meerjaren handhavingprogramma, handhavingplannen en jaarwerkplan;
- Het uitwerken van handhavinginstrumentarium ten behoeve van toezicht- en handhavingstaken;
- Het uitvoeren van handhaafbaarheid en haalbaarheid toetsten op vergunningen voordat deze worden gegund;
- Het opzetten van een database van bedrijven ten behoeve van de handhaving van vergunningen;
- Het ontwikkelen van wetsvoorstellen voor de verschillende handhavingdomeinen;
- Het opstarten van (nieuwe) trainingen, opleidingen en cursussen, zowel intern als extern;
- Het bevorderen van preventieve handhaving door het verzorgen van voorlichting en informatie;
- Het laten participeren van de medewerkers aan trainingen en workshops ter professionalisering van hun werkzaamheden;
- Het intensiveren van de samenwerking met andere directies, liaison van de ministeries en handhavingpartners;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Verbetertraject financieel beheer

- Voortzetten van het traject financieel beheer.

Bestuurlijke Ontwikkeling programma

- Verder invulling geven aan het programma Bestuurlijke Ontwikkeling (afspraken 14 augustus 2015).

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Bedrijfsvoering en Ondersteuning (m.u.v. Facilitaire Zaken)

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 80 x 1.600 u = 128.000 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 58 x 1.600 u = 92.800 uren

Bureau Eilandsecretaris

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 9 x 1.600 u = 14.400 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Kabinet Gezaghebber

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 5 x 1.600 u = 9.000 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 2 x 1.600 u = 3.200 uren

Bureau Gedeputeerden

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 10 x 1.600 u = 16.000 uren

Directie Toezicht en Handhaving

Directie en Staf (Directeur en Officemanagement)

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Beleid en Advies

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 5 x 1.600 u = 8.000 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 4 x 1.600 u = 6.400 uren

Directie Ruimte en Ontwikkeling

Directie en Staf

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Beleid en projecten

(Unit Bouw& Civiele werken; Economische Zaken, LVV, Milieu & Natuur; Ruimtelijk Ontwikkeling en Volkshuisvesting en afdelingshoofd)

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 25.6 x 1.600 u = 40.960 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Directie Samenleving en Zorg

Directie en Staf (Directeur, Staf en Officemanagement)

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 11 x 1.600 u = 17.600 uren
 Werkelijke capaciteit op de afdeling: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Beleid en projecten

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 4 x 1.600 u = 6.400 uren
 Werkelijke capaciteit op de afdeling: 1 x 1.600 u = 1.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
11.209.632	563.420	10.646.211	12.695.124	35.190	11.464.952	13.050.655	421.500	12.629.155

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
12.873.113	421.500	12.451.613	12.754.818	421.500	12.333.318	12.724.962	421.500	12.303.462

Bijzonderheden

E= Eenmalig
 S= Structureel

Financiën

- Nummerplaten en stickers \$ 100.000 E en \$ 25.000 S voor het aanschaffen van nummerplaten en stickers.

Communicatie en Protocol

- Voorlichting & promotie \$ 40.000 S ten behoeve van huis aan huis krant, protocolartikelen, advertenties en publicaties, radio en tv programma's.

Post en Archief

- Personeel aan derden \$; 270.000 S ten behoeve van het project afsluiten van archieven van het eilandgebied Bonaire (vòòr 10-10-10). Verder wordt een bedrag van \$ 1.000 S gereserveerd voor het jaarlijks abonnement van een digitale basis archiefcode (eDocmanager).

Juridische en Algemene Zaken

- Centrale post van Juridische ondersteuning voor een totaal bedrag van \$ 255.000 S.

Personeel en Organisatie

- De kosten van opleiding in 2017 wordt geraamd op \$ 150.000 S voor het openbaar lichaam Bonaire. Prioriteit ligt aan de ambtenaren die een opleiding moeten volgen om tot een functionele schaal te worden benoemd;
- De totale kosten van Voorlichting & promotie worden geraamd op \$ 10.000 S voor het deelnemen van het OLB aan bedrijven- en beroependag;
- Advies en controlekosten wordt op \$ 25.000 S geraamd. Het gaat hier onder meer om het inhuren van expertise voor doorlichting organisatieonderdelen dan wel aanpassing formatie en controle waardering van functies binnen organisatieonderdelen;
- De kosten van Wervings-; selectie en aanstellingskosten \$ 40.000 S bestaan uit het plaatsen van advertenties, het laten uitvoeren van assessments op kandidaten op WO niveau en leidinggevenden en het laten uitvoeren van aanstellingskeuringen;
- Uit- en terugzending zijn de kosten voor het repatriëren van contractanten \$ 60.000 S.

Informatie communicatie en technologie

- Automatiseringskosten \$ 250.000 S voor het dekken van de jaarlijks terugkerende kleine kosten zoals desktop printer, USB stick, surgeprotector, patchkabels en desktop UPS, het onderhouden van o.a. website, vacaturebank en GIS en het bekostigen van de hostingskosten ten behoeve van email en website van het OLB;
- Licentiekosten \$ 135.000 S voor het bekostigen van de volgende licenties Centric K2F, PIMS, PayMaster, PIVA, Lokale Belastingen, CAS, TopDesk, POVO+, Impromptu, GRIS/Bearingpoint, GIS, Autocad, Microsoft en VMware.

Bureau Eilandsecretaris

- Personeel aan derden \$ 99.500 S voor het huren van externe expertise voor het adviseren bij taak- en verantwoordelijkheidsverdelingen en specifieke onderwerpen;
- Reis- en verblijfskosten \$ 10.000 S. voor het bijwonen van o.a. CN-week, bezoek aan gemeenten waar het directiemodel is ingevoerd, deelnemen aan het Congres van de Vereniging van Gemeente secretarissen, VNG, overleggen met de eilandsecretarissen van de BES eilanden.

Bureau Kabinet Gezaghebber

- Reis- en verblijfskosten met \$ 3.000 S voor het bijwonen van o.a. Gezaghebbers,- en grote driehoeksoverleg en overleggen met kabinetten gouverneurs.

Directie en Staf

Voor de directies Ruimte en Ontwikkeling en Samenleving en Zorg wordt een bedrag van \$ 99.500 ter beschikking worden gesteld om expertise te kunnen inhuren op specifieke deelopdrachten. Dit bedrag is bestemd voor de gehele directie. Verder wordt een gemiddeld bedrag van \$ 5.000 S aan reis- en verblijfskosten per directeur gereserveerd voor alle directies.

Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling

- Reis- en verblijfskosten ; voor het deelnemen aan werkbezoeken om op de hoogte te blijven van regionale en internationale ontwikkelingen wordt een bedrag van \$ 5.000 S gereserveerd;
- Voorlichting en promotie \$ 50.000 S voor o.a. het aanpassen en voorlichting geven van de ROB; de uitvoering en communicatie van de beeldkwaliteitplan; de updating van de B&WT verordening met bijbehorende software en diverse advertenties en publicaties op het gebied van infra, economie, vergunningen, natuur & milieu

Beleid en advies Toezicht en Handhaving

- Voorlichting en promotie \$ 1.000 S voor het uitwerken van wet- en regelgeving waarbij de toezicht en handhavingstaken nadere inhoud worden gegeven zal geïnvesteerd moeten worden in de nodige literatuur, wetproducten en materiaal.

Overige aangelegenheden

- Overige vergoedingen niet via payroll \$ 9.600 S voor het uitbetalen van vergoeding voor de leden van de LAR commissie;
- Advies en controlekosten \$ 60.000 S voor het uitvoeren van boekencontrole van enkele door het OLB gesubsidieerde instellingen.

Sociaal Nationaal Dialoog

- Geleverde diensten \$ 25.000 S voor het voortzetten van sociaal dialoog door het bijdragen in de kosten van advies en ondersteuningswerkzaamheden;

Verbetertraject financieel beheer

In 2016 heeft het OLB besloten ondersteuning te vragen bij een aantal externe bureaus ter uitvoering van het financieel verbeterplan met name gericht op de de belangrijkste aandachtsgebieden genoemd in de accountantsverklaring.. De consultants dienen advies uit te brengen en ondersteunende werkzaamheden verrichten om deze punten te helpen oplossen en om tot een goedkeurende accountantsverklaring te geraken over jaarrekening 2017. Het betreft de navolgende zes aandachtsgebieden;

- Waardering van Niet uit de balans blijkende verplichtingen;
 - Onzekerheden rondom de administratieve organisatie en interne controle van diverse opbrengsten (havengelden, erfpacht, grond -, motorrijtuigen -, logeer- en autoverhuurbelasting)
 - Waardering van debiteuren en belastingvorderingen;
 - Waardering van de post Onvoorzien;
 - Waardering van de post Kortlopende schulden;
 - Het ontbreken van de beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle met betrekking tot de directie Ruimte en Ontwikkeling.
- Voor het bewaken en voortzetten van het traject van het verbeteren van het financieel beheer is een bedrag van \$ 156.000 S gereserveerd.

EU- OCTA aangelegenheden

- Voor het deelnemen aan workshops, seminars en bijeenkomsten in het kader van EU - OCTA aangelegenheden wordt een totaal bedrag van \$ 3.000 gereserveerd. De delegatie van Bonaire bestaat meestal uit een Territorial Authorizing Officer (TAO), waarnemers, een innovation manager en wordt ondersteunt door een Administrative Focal Point EU.
- Verder wordt rekening gehouden met een jaarlijkse abonnement van OCTA lidmaatschap \$ 7.000 S. De lidmaatschap wordt geregeld in de OCT Ministeriele Conferenties. De bijdrage is vastgesteld op € 6.000.

Bestuurlijke ontwikkeling programma

- Het openbaar lichaam Bonaire zal jaarlijks een bedrag van \$ 75.000 S reserveren als eigen bijdrage in de kosten om de programma Bestuurlijke ontwikkeling uit te kunnen voeren.

Bijzondere Uitkering

In het verleden heeft het openbaar lichaam Bonaire de volgende Bijzondere Uitkeringen van de Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ontvangen voor de volgende projecten;

- Doeluitkeringen;
- Implementatie WolBES/FinBES;
- Ontwikkelingsplannen en
- Verbetertraject financieel beheer

Bovenvermelde Bijzondere Uitkeringen hebben nog een saldo in 2016. Mocht er bij het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkeringen zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Kapitaaldienst - Investerings

In 2017 wordt een bedrag van \$ 200.000 E gereserveerd voor het aanschaffen van een Document Management Systeem (DMS). Verder wordt een bedrag van \$ 100.000 E gereserveerd in de vorm van bijdrage om een applicatie systeem voor de directie Samenleving en Zorg te kunnen aanschaffen. Er wordt naar mogelijke partners in de sociale keten gezocht om gezamenlijk de software aan te schaffen.. De totale investering wordt geschat op US\$ 250,000.

Functie *003 Burgerzaken*

De afdeling Burgerzaken verwerkt persoonsgegevens van de bevolking in de basisadministratie persoonsgegevens. Doel van de basisadministratie is om afnemers te voorzien van gegevens, voor zover deze gegevens noodzakelijk zijn voor de vervulling van hun publiekrechtelijke taken. Hiervoor is de afdeling Burgerzaken afhankelijk van aangiften van de burger. Derhalve stelt de afdeling Burgerzaken dat de aangiften door burgers snel en gemakkelijk gedaan dienen te zijn, opdat de burger graag en snel een aangifte wil doen. De afdeling Burgerzaken valt onder de directie Samenleving en Zorg.

Doelstellingen

- Het benutten van technologische ontwikkelingen ten behoeve van de bevordering van de dienstverlening;
- Het beschrijven van de werkwijze verband houdende met de levering van producten en dienstverlening van de afdeling;
- Het investeren in de kwaliteit en beloning van het personeel;
- Het bevorderen van een nauwe samenwerking met andere instellingen/instanties met het doel de kwaliteit van de gegevens opgenomen in de registers te verhogen;
- Het bevorderen van de informatieverschaffing (voorlichting) aan de cliënten.

Prestaties algemeen

Bijhouden van de basisadministratie

Deze taken zijn onder andere,

- Het inschrijven van personen in de basisadministratie (PIVA) op grond van aangifte van verblijf en adres of op grond van geboorte;
- Het opnemen van gegevens betreffende vertrek op grond van aangifte van vertrek of ambtholve na intern onderzoek;
- Het opschorten van de bijhouding van de persoonslijst van overleden personen;
- Het actualiseren van verblijfplaatsgegevens, burgerlijke staat en naamgegevens van personen op grond van aangifte.

Verstrekken van gegevens uit de basisadministratie

Afdeling Burgerzaken voorziet de diensten van het openbaar lichaam Bonaire van gegevens. Diensten en derden die als afnemers mogelijk in aanmerking kunnen komen voor toegang tot de gegevens uit de basisadministratie persoonsgegevens zijn onder andere:

- Directie Ruimte en Ontwikkeling : de Afdeling Realisatie;
- Directie Samenleving en Zorg: de afdelingen Educatie en Welzijn en Maatschappelijk Ondersteuning en Arbeid;
- Directie Toezicht & Handhaving: de afdelingen Handhavingsprojecten en taskforces en Warenkeuren dienst
- Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning : de afdelingen Financiën; P&O en P&A.

Naast afnemers en derden verschaft afdeling Burgerzaken ook gegevens aan de ingeschrevene zelf. Dit geschiedt onder andere in de vorm van bewijzen van inschrijving, verklaringen van woonplaats, bewijzen van Nederlanderschap en bewijzen van burgerlijke staat.

Dienstverlening aan burgers

Afdeling burgerzaken verleent de volgende diensten aan burgers:

- Het aanvragen en uitreiken van paspoorten;
- Het aanvragen en uitreiken van ID-kaarten;
- Het vaststellen dat een document is afgegeven door een daartoe bevoegde persoon en dat de handtekening op het document inderdaad tot de ondertekenaar behoort (legalisatie en apostille);
- Het geven van een schriftelijk bewijs dat iemand in leven is (attestatie de vita);
- Het verschaffen van bewijzen van garantstelling als een ingezetene een buitenlander uit het buitenland laat overkomen (garantie verklaring);
- Het verrichten van voorouderonderzoeken of onderzoeken naar de afstamming van een familienaam en alle overige diensten uit burgerlijke stand (familieboek, roeren van het graf, transport lijk e.d.)

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het organiseren van bewustwordingscampagne voor de producten: paspoort en Identiteitskaarten;
- Het digitaliseren van aktes;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Om haar productie te verhogen is de afdeling Burgerzaken van mening dat zij haar producten beter bekend dient te maken bij de burgers. Om de burgers te bereiken zal afdeling burgerzaken gebruik maken van alle lokale kranten, alle lokale radiozenders (in diverse talen), één lokale tv-zender, posters, flyers, de website van het openbaar lichaam Bonaire, facebook en ook haar eigen scherm in de wachtruimte voor het oproepen van de bezoekers.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan : 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.021.121	530.747	490.374	940.375	461.600	478.775	972.757	377.000	595.757

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
910.757	377.000	533.757	972.757	377.000	595.757	890.757	377.000	513.757

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Voor het jaarlijks abonneren van het kennisbank Reed wordt een bedrag van \$ 6.800 S gereserveerd. Het bedrag van de lidmaatschap is gebaseerd op het aantal inwoners van Bonaire;
- Voorlichting en promotie \$ 1.500 S voor het organiseren samen met de afdeling Communicatie van een bewustwordingscampagne ten behoeve van paspoorten en identiteitskaarten;
- Geleverde diensten \$ 3.600 S voor het uitgeven van identiteitskaarten. Met ingang van het dienstjaar 2016 moet het openbaar lichaam Bonaire een bedrag van \$ 3,00 per kaart aan het Rijksdienst voor identiteitsgegevens (RvIG) betalen voor het uitgegeven van BES sedula's. De facturering is geregeld in de Regeling Identiteitskaarten BES van 16 september 2010, artikel 9 lid 1;
- Aanschaf materialen \$ 10.000 S voor het aanschaffen van aktepapieren, identiteit en rijbewijskaarten, een speciale perforator voor het nietig verklaren van paspoorten en een adequate kast voor het bewaren van opbergwaarde documenten.

Verder wordt in 2017 rekening gehouden met een bedrag van \$ 82.000 E voor de lokale organisatie van de Tweede kamer verkiezingen in Nederland. Het Openbaar Lichaam Bonaire is van plan om een bijdrage van het Rijk te vragen om deze kosten te kunnen dekken. Mocht het niet lukken zullen andere alternatieven worden gezocht om deze kosten zo laag mogelijk te houden. Bijvoorbeeld door minder stembureaus te openen.

Bijzondere Uitkering

In het verleden heeft het openbaar lichaam Bonaire de volgende Bijzondere Uitkeringen ontvangen voor de volgende projecten;

- Straatnamen;
- Verstrekking paspoorten voor kinderen tot 12 jaar;
- Verbetering Kwaliteit PIVA;
- Communicatieplan- voorkomen identiteitsfraude.

Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkeringen zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie **020 Eigendommen niet voor openbare dienst bestemd**

Doelstelling

Het beheren en exploiteren van gronden en gebouwen van het openbaar lichaam Bonaire (OLB). Conform het inrichtingsplan wordt de afdeling Realisatie (voormalig Domeinbeheer) verdeeld in Grondzaken en Vergunningen. Het onderdeel Vergunningen zorgt voor de toetsing van bouwvergunningen en tevens voor de toezicht bij de uitvoering. Het proces van vergunningen was vroeger geraamd onder functie 300 en 822.

Prestaties algemeen

- Het registreren van uitgegeven en uit te geven percelen;
- Het verzorgen van informatie ten behoeve van het financieel beheer;
- Het opstellen en onderhouden van een eilandelijke grondbeleid;
- Het implementeren van nota grondbeleid;
- Het verhuren, verwerven en verkopen van percelen;
- Het beheren van onroerende goederen van het OLB;
- Het ontwikkelen en toetsen van plannen;
- Het uitzetten van percelen;
- Het opstellen en beheer van grondexploitaties;
- Het toetsen van bouwvergunningen;
- Het houden van toezicht bij de uitvoering van bouwvergunningen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het verder uitvoeren van het Centrum Visie Kralendijk Bonaire;
- Het verbeteren van het wegennet aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Afdeling Realisatie- Grondzaken

Benodigde capaciteit conform formatieplan : 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Afdeling Realisatie- Vergunningen

(Unit Infra, Vestigingvergunningen, drank en horeca; Milieu& Natuurvergunningen en Bouwvergunningen)

Benodigde capaciteit: 7 x 1.600 u = 11.200 uren

Werkelijke capaciteit: 5 x 1.600 u = 8.000 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.170.408	3.212.316	-2.041.908	1.252.194	2.195.900	-943.706	1.182.346	2.939.300	-1.456.954

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.190.596	2.539.300	-1.348.704	1.182.346	2.439.300	-1.256.954	1.190.596	2.339.300	-1.148.704

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Vergunningen en bouwleges

De opbrengsten van vestiging, horeca en drank vergunningen en bouwleges worden bij de functies 300 en 822 verantwoord.

Met de Nota Grondbeleid Bonaire streeft het openbaar lichaam Bonaire een aantal doelen na. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Het zorg dragen voor een goede uitvoering van het ruimtelijk beleid;
- het op een goede wijze afstemmen van het gronduitgiftebeleid op het ruimtelijk beleid;
- het realiseren van kwalitatief goede woningbouwlocaties en locaties voor bedrijven;
- het genereren van extra incidentele en van structurele inkomsten ten behoeve van een kwalitatief goede ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire;
- het mogelijk maken voor mensen met lagere inkomens om gronden in erfpacht te verkrijgen t.b.v. een eigen huis;
- het tegengaan van onwettige speculaties;
- het stimuleren van economische activiteiten;
- het verhalen van door het openbaar lichaam gemaakte kosten voor derden op deze derden;
- het werken aan de hand van open en transparante processen;
- het behoud van de waarden en de kwaliteiten van Bonaire en
- het leveren van een bijdrage aan een duurzaam Bonaire.

Nota Grondbeleid beschrijft daar waar mogelijk de financiële gevolgen. Deze zijn slechts zeer beperkt (voorzichtigheidsprincipe) verwerkt in de begroting. In 2017 zal het openbaar lichaam Bonaire overgaan tot het uitvoeren van de grondbeleid w.o. verkopen van een aantal percelen teneinde commerciële doeleinde te kunnen bevorderen. Het openbaar lichaam Bonaire verwacht dat de verkoop van de gronden minimaal \$ 440.000 zal opleveren.

In 2016 worden 100 kavels van gemiddeld 750 m² en 250 kavels van gemiddeld 500m tegen een erfpachtcanon van \$ 0,30 per vierkante meter uit te geven. Als gevolg hiervan heeft het OLB rekening gehouden met verhoging van \$ 60.000 (op basis van realisatie 2014).

De werkzaamheden met betrekking tot het controleren van de af te graven diabaas (steenbrekerij) wordt verbeterd waardoor het openbaar lichaam Bonaire meer opbrengsten kan verwachten. Uit voorzichtigheidsprincipe is er gekozen om hetzelfde realisatie bedrag van 2015 op te voeren.

Functie **130 Rampenbestrijding**

Doelstelling

Het bestrijden van rampen en het zoveel mogelijk beperken van ongevallen en materiële schade. Om rampenbestrijding zo effectief mogelijk te laten plaatsvinden zijn plannen noodzakelijk die periodiek worden geactualiseerd en worden nageleefd op het moment dat zich een ramp voordoet. Er is een opleidingsplan, een oefeningsplan en er wordt nu gewerkt aan een kolommenplan. De rampenbestrijding zelf is effectiever als hierop periodiek wordt geoefend en door training en opleiding van alle functionarissen die bij een ramp kunnen c.q. worden ingezet. Ook communicatie speelt een zeer voorname rol, zowel in de vorm van voorlichting en preventie als tijdens de ramp door het op de hoogte houden van de bevolking en het informeren over de voortgang en (hopelijk goede) afloop.

Prestaties algemeen

Rampenbestrijding:

- De organisatie, waaronder het optuigen van de structuur en de processen en professionalisering van de rampenbestrijding op Bonaire;
- Ontwikkelen en uitwerken van een rampencommunicatie plan en aanvullende deelplannen;
- De coördinatie van alle rampentrainingen en andere activiteiten in relatie tot rampenbestrijding, waaronder periodieke bijeenkomsten met lokale hulpverleningsdiensten, utiliteitsbedrijven, handhavingsteams, infrastructurele teams, etc.
- De coördinatie met het Commando Plaats Incident (CoPI), het Eilandelijk BeleidsTeam (EBT) en de rampenstaf van de Rijksvertegenwoordiger en de Emergency Support Function-groepen (ESF-groepen/Bevolkingszorg);
- Afstemming met de openbare lichamen Saba en Sint Eustatius;
- Regulier contact onderhouden met de Koninklijke Marechaussee (KMar), het Ministerie van Defensie en het Ministerie van Veiligheid en Justitie;
- Naast het organiseren en coördineren ook het bijwonen van de diverse veiligheidstrainingen en oefeningen op Bonaire en andere eilanden.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het organiseren van periodieke trainingen in het kader van rampenbestrijding;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
55.117	110.783	-55.667	201.200	170.700	30.500	1.500	0	1.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
1.500	0	1.500	1.500	0	1.500	1.500	0	1.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Bijzondere Uitkering

De ministerie van veiligheid en justitie geeft het openbaar lichaam Bonaire jaarlijks op grond van artikel 2 lid 1 kostenbesluit Veiligheidswet BES een bijdrage van € 100.000 in de vorm van Bijzondere Uitkering. Deze uitkering is een bijdrage in de kosten die voortvloeien uit de organisatie van rampenbestrijding en de crisisbeheersing en de brandweezorg. Bij het ontvangen van een beschikking c.q. toekenningbrief zal het bedrag middels een wijziging worden opgevoerd.

Het bedrag van \$ 1.500 S is een voorziening ingeval er uitgaven voorkomen die niet ten laste van de Bijzondere uitkering kunnen vallen.

Functie *140 Overige beschermende maatregelen*

Onder de functie overige beschermende maatregelen valt tegenwoordig de Afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces en het Bureau rijbewijzen. (Voormalige SSV/Casino Controle). De Afdeling Handhavingsprojecten en Taskforces richt zich voornamelijk op bestuurlijke handhaving zoals controle op vergunningen, economische delicten en strafrechtelijke handhaving zoals naleving van milieu- en natuurregelgeving etc. De afdeling Rijbewijzen zal voortaan onder functie 211 vallen.

Doelstelling

De afdeling is belast met handhavingsprojecten die een integrale benadering vereisen en/of waar medewerkers uit verschillende domeinen of handhavingssporen bij betrokken zijn. Dit kunnen projecten zijn op het gebied van samenleving, zorg, leefomgeving, ecologie of economie. Indien samenwerking tussen meerdere partijen (in- en extern) in taskforce wordt georganiseerd worden deze werkzaamheden ook ondergebracht bij deze afdeling. Door de directeur en de afdelingshoofden zal bepaald worden welke projecten en taken bij de afdeling worden ondergebracht. De afdeling heeft, gezien het integraal en generalistisch karakter, ook een rol bij de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

De afdeling Handhavingsprojecten & Taskforces wil de volgende doelen bereiken;

- Een integrale benadering van handhavingsprojecten gebruikmakend van taskforces;
- Het uitvoeren van handhavingstaken op diverse handhavingdomeinen in samenwerking met andere handhavingpartners;
- Het handhaven van de openbare orde en veiligheid (lees openbare ruimte);
- Het handhaven op een professionele, slagvaardig en daadkrachtige manier, met gebruikmaking van moderne handhavingsinstrumenten en methoden.

Prestaties algemeen

- Het coördineren en uitvoeren van projecten die speciale aandacht behoeven en voortvloeien uit het handhavingprogramma (integrale handhaving);
- Het coördineren en uitvoeren van Taskforces en ondersteunen van de andere afdeling op de verschillende handhavingdomeinen;
- Het verlenen van hulp op verzoek van de gezaghebber bij de handhaving van de orde, rust en veiligheid en de bescherming van personen en goederen;
- Het uitoefenen van opsporingsbevoegdheden. Een benoeming van BAVPOL hiervan noodzakelijk;
- Het meer projectmatig gaan werken en voor speciale taken zal er gebruik gemaakt worden van taskforces; hiervoor zullen inspectie en handhavingsplannen worden opgesteld en uitgewerkt in projecten;
- De controle en inspectie op het illegaal afgraven van diabaas, illegaal rapen van stenen, illegaal storten van afval/vuil en het illegaal plaatsen van artikelen op de openbare weg zullen worden geïntensiveerd en waar nodig gehandhaafd;
- De controle en inspecties op de naleving van winkelsluitingstijden en het afdragen van precariorechten zullen ook als projecten worden benaderd en gehandhaafd;
- Nabespreking van het voorstel over de heroriëntatie van de taken van de afdeling Projecten & Taskforces (voormalige SSV); deze taken zullen worden uitgevoerd op de verschillende handhavingdomeinen;
- Het trainen van een kernteam (train-de-trainer) in het kader van het IAB-traject (Wet VROM-BES en WmbBES);
- Het trainen van collega inspecteurs op het gebied van handhaving in de buitenruimte (hinderverordening, milieu overtredingen, etc.);
- Het uitvoeren van de toezicht en handhavingstaken door gebruik te maken van digitale checklijsten.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het verder volgen van de opleiding BAVPOL;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling : 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.037.265	32.309	1.004.956	1.030.890	42.000	998.890	1.079.105	32.000	1.047.105

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.093.355	32.000	1.061.355	1.079.105	32.000	1.047.105	1.093.355	32.000	1.061.355

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Representatiekosten \$ 2.000 **S** voor consumptiebonnen;
- Dienstkleding gebaseerd op \$ 750,00 per ambtenaar. Met ingang van het dienstjaar 2017 zal het aanschaffen van de dienstkleding om de twee jaar plaatsvinden. Hiervoor wordt een bedrag van \$ 14.250 in 2018 en 2020 gereserveerd;
- Leasekosten \$ 13.200 **S**. voor het bekostigen van de kosten voor het leasen van portofoons.

Bij functie 140 vallen alleen de opbrengsten van casinorechten. De opbrengsten van rijbewijzen vallen voortaan bij functie 211 Verkeersmaatregelen te Land.

Functie **210 Wegen, straten en pleinen**

Het centrum van Kralendijk is het economisch hart van Bonaire. Het is tevens van historische waarde en daardoor een trekpleister voor bezoekers. Het is bovendien het eerste panorama dat cruiseschippassagiers zien bij aankomst. Het centrum wordt steeds krasser gezien de groei van het aantal bezoekers en de commerciële activiteiten. Met zicht op de toekomst moeten er nu mogelijkheden worden gecreëerd om de binnenstad evenwichtig te laten meegroeien met de ontwikkelingen zonder het eigen karakter aan te tasten.

Het wegennet verkeert in een zorgelijke staat. Het is onveilig en niet betrouwbaar. Het achterstallig onderhoud is in de laatste 6 jaar fors opgelopen. Het bestuurscollege kiest- na jaren van weerkerende discussies over mogelijke modaliteiten voor financiering van de inhaalslag van het achterstallig onderhoud – voor een andere, meer constructieve benadering. Een projectmatige aanpak waarbij elk deelgebied direct wordt geïdentificeerd en voorzien van een kostenraming, in plaats van een eilandbrede benadering die het vinden van een oplossing nodeloos ingewikkeld maakt.

Doelstelling

Het formuleren, aansturen en controleren van het beleid en beheer met betrekking tot de totstandkoming en van de instandhouding van de bouwkundige werken en fysieke infrastructuur en bijbehorende (nuts-) voorzieningen. De afdeling Openbare Werken bij de directie Ruimtelijk Ontwikkeling bestaat uit de Onderhoud Werken (functie 210) en Uitvoering LVV (functie 341).

Prestaties algemeen

- Het zorgdragen voor het nodige wegenonderhoud, verkeersaangelegenheden en het zorg dragen voor de schoonmaak en het verfraaien van de openbare ruimten en aanleg van afwatering;
- Het beheer en onderhoud van overheidsgebouwen inclusief de scholen;
- De monumentenzorg en restauratieplannen;
- Het inhalen van de achterstand van de onderhoud van wegen in de wijken.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het verder uitvoeren van het Centrum Visie Kralendijk Bonaire;
- Het verbeteren wegennet aan de hand van een meerjarig onderhoudsplan;
- Het verfraaien van rotondes en verkeerspleinen;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

(Onderhoud Openbare werken en afdelingshoofd Beheer Openbare Ruimte)

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 19 x 1.600 u = 30.400 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling : 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
2.754.811	0	2.754.811	3.286.217	0	3.286.217	3.133.173	0	3.133.173

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
3.120.543	0	3.120.543	3.107.043	0	3.107.043	3.117.759	0	3.117.759

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Beheer Openbare Werken -Onderhoud Openbare Werken

- Personeel aan derden \$ 65.000 \$ inhuur van experts in de vorm van projectleider om infrastructurele projecten

te kunnen monitoren;

- Het bestuurscollege heeft een principe besluit genomen om dienstkleiding met ingang van het dienstjaar 2017 om de twee jaar aan te schaffen. Er wordt een bedrag van \$ 750 per ambtenaar in 2018 en 2020 gereserveerd.

Dotatiefondsen

- Voor het onderhouden van overheidsgebouwen wordt een bedrag van \$ 100.000 S gereserveerd. Dit bedrag is bestemd voor kleine urgente onderhoud reparatiewerkzaamheden;
- Voor het uitvoeren van Centrum Visie Kralendijk, verfraaien van rotondes en verkeerspleinen en kleine urgente onderhoudswerkzaamheden zoals kapploegen en gaten vullen met asfalt met een bedrag van \$ 1,000,000 gereserveerd.

Monumentenzorg

- Inhuren van een adviesbureau voor het adviseren en ondersteunen op gebied van monumentenbeleid;
- Reis- en verblijfskosten \$ 16.000 S voor bijeenkomsten van de Commissie Monumentenraad;
- Geleverde diensten \$ 45.000 S ten behoeve van de gemaakte afspraken met verdrag van Malta en \$ 150.000 als bijdrage van het openbaar lichaam Bonaire in de Stichting Monumentenfonds.

Het verdrag van Malta beoogt het Caribische cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt beter te beschermen.

Artikel 9 lid 2 en 3 van de FinBES schrijft voor dat een besluit tot het oprichten van privaatrechtelijke rechtspersonen de goedkeuring van de minister van de BZK behoeft. Daarnaast moet het ontwerpbesluit van de oprichting van dergelijke rechtspersoon worden voorgelegd aan de eilandsraad. Op basis van de Wet monumentenzorg BES heeft het OLB de verplichting om voorzieningen te treffen tot het behoud van monumenten, stads en dorpgezichten. Om de taken die samenhangen met het uitvoeren van de monumentenzorg is de betrokkenheid van andere partners noodzakelijk.

De stichting monumentenfonds is in het derde kwartaal van het dienstjaar 2016 opgericht en zal haar fondsen kunnen verkrijgen vanuit verschillende bronnen zoals;

- Fondsen die door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) beschikbaar zijn gesteld; voor restauraties en die nu beheerd worden het Nationaal Restauratiefonds (NRF);
- Een revolving fund opgebouwd door exploitatieresultaat;
- Fondsen die door het openbaar lichaam Bonaire beschikbaar worden gesteld;
- Fondsen beschikbaar gesteld door lokale financiële instellingen.

Functie **211 Verkeersmaatregelen te land**

Tot deze functie behoren de verkeersplannen, de verkeersregelingen en de overige verkeersmaatregelen te land. Het Bureau Rijbewijzen zorgt voor een correcte afname van de theorie- en rijexamens. Hiernaast is het Bureau namens de gezaghebber verantwoordelijk voor de registratie en de administratieve afhandeling van de afgegeven rijbewijzen voor de burgers op Bonaire. Het bureau is thans verantwoordelijk voor de afname van de theorie- en rijvaardigheidstesten.

Het Bureau Rijbewijzen neemt een bijzondere plaats in binnen de directie. Het bureau is om organisatorische redenen onder de management van de afdeling Handhavingsprojecten en Taskforces geplaatst. Het bureau wordt verder voor haar administratieve taken ondersteund door het Office management.

Het Bureau Rijbewijzen wil de volgende doelen bereiken:

- Op een professionele manier afnemen van theorie- en praktijk rijexamens;
- Invoeren van een geautomatiseerd systeem voor het bijhouden van de administratie van afgenomen rijvaardigheidstesten (tbv statistieken);
- Digitalisering en automatisering van de theorie examens.

Doelstelling

Het zorg dragen voor de afname van theorie- en rijvaardigheidstesten;
Het bijhouden en voeren van een adequate administratie van een register van rijbewijzen.

Prestaties algemeen

- Het aanbieden van toegankelijk openbaar vervoer;
- Het geven van informatie;
- Het afnemen van theorie- en rijvaardigheidstesten;
- Het administreren en bij houden van een register van rijbewijzen

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het reorganiseren van het Bureau Rijbewijzen;
- Het voortzetten van het project digitalisering van theorie- examenopgaven na het aanpassen van de huidige wet- en regelgeving en het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 2 x 1.600 u = 3.200 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 2 x 1.600 u = 3.200 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
101.249	87.717	13.532	103.339	90.000	13.339	100.100	87.000	13.100

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
102.350	87.000	15.350	100.100	87.000	13.100	102.350	87.000	15.350

Bijzonderheden

E= Eenmalig
S= Structureel

De ramingen van het Bureau Rijbewijzen betreffen reguliere kosten/opbrengsten en worden onder functie 211 verwerkt. Voor wat betreft het aanschaffen van dienstkleding is hetzelfde principe besluit geldig.

Verder wordt ook rekening gehouden met de uitgaven van de commissie Personenvervoer \$ 2.000 S voor het dekken van mogelijke uitgaven w.o. vergadergelden.

Functie **222 Verkeersmaatregelen te water**

Voor elk eiland is de haven van primair belang. Nagenoeg alle import en export van fysieke goederen gaat door de haven. Aangezien Bonaire door de aard van het eiland (bijna geen land- en tuinbouw en nauwelijks industrie) niet in eigen behoeften kan voorzien, is import noodzakelijk. De goedkoopste manier van importeren is om dit via de zeehaven te doen.

De dienst Haven & Loodswezen is verantwoordelijk voor het zo effectief, efficiënt, ordelijk en veilig mogelijk laten verlopen van het afhandelingproces van passagiers, schepen, vracht en post, het bevorderen van de orde en veiligheid in en de beveiliging van de haven en de wateren van het openbaar lichaam Bonaire, assisteren bij het coördineren van rampenbestrijding op zee, het bevorderen van de totstandkoming en de instandhouding van kwantitatief en kwalitatief voldoende havenfaciliteiten ten behoeve van het scheepsverkeer en havengebruikers en het ondersteunen van de bestuursorganen bij het opstellen van het havenbeleid. De afdeling Haven en Loodswezen valt onder de directie van Toezicht en Handhaving

Doelstelling

- Het bevorderen van de orde en veiligheid in de havens en de wateren van Bonaire. (in de ruimste zin des woords);
- Het aanleggen, beheren, onderhouden en exploiteren van havens;
- Het instellen en laten uitoefenen van een loodsbedrijf;
- Het assisteren bij coördinatie van rampen bestrijding op zee;
- Het coördineren en assistentie verlenen bij SAR cases (Search and Rescue);
- Het fungeren als "havenbeveiligingsfunctionaris" voor haven faciliteit Kralendijk;
- Het doorontwikkelen en optimaliseren en adequaat uitvoeren van het beleid van de haven;
- Het invoeren van vaarbewijs en keuringen van alle geregistreerde vaartuigen;
- Het op maritiem gebied adviseren van de directie ten behoeve van de overheid;
- Het onderhouden van alle havenfaciliteiten van Kralendijk.

Prestaties algemeen

- Het afwikkelen/afhandelen van loods-, meren en ontmeren van schepen en aanwijzen van ligplaatsen voor schepen en boten;
- Het verzorgen van de orde en veiligheid in en de beveiliging van de haven van Kralendijk;
- Het zorg dragen voor de veiligheid op het water en coördineren van rampenbestrijding op zee;
- Het Handhaven van de wettelijke regelingen scheepvaart en het marine milieu
- Het innen en afdracht van de loods-, lig-, en meergelden en de precariorechten;
- Het adviseren BC gevraagd en ongevraagd betreffende haven en maritiem gerelateerde- en beleidszaken;
- Het zorg dragen dat de pieren en kade in een zo goed mogelijke staat blijven;
- Het vertegenwoordigen van Bonaire namens het BC in binnen en buitenland;
- Het bijhouden van het vaartuigen register, het uitgeven van inschrijvingen en het reguleren van het sportduiken onder en nabij de pieren;
- Het afnemen van vaarbewijs examens (afvaren);
- Het keuren van alle in het vaartuigenregister bestaande vaartuigen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het verder investeren in kwalitatief personeel;
- Het aanpassen van wetgeving en tarieven;
- Het aanboren van nieuwe bronnen van inkomsten;
- Het op peil behouden van de dienstverlening;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 10 x 1.600 u = 10.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.041.479	2.019.317	-977.838	1.177.383	2.565.200	-1.387.817	1.198.829	2.000.300	-801.471

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.350.079	2.000.300	-650.221	1.340.329	2.000.300	-659.971	1.350.079	2.000.300	-650.221

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Voor personeel aan derden is een totaal bedrag van \$ 50.000 S gereserveerd voor het betalen van cruise dispatcher en bij vervanging door afwezigheid van loodsen;
- Er is een bedrag van \$ 7.000 S gereserveerd voor het bijwonen van workshops in het kader van veiligheid en bevorderen van cruiseship toerisme.
- Er wordt een bedrag van \$ 50.000 S gereserveerd voor kleine urgente onderhoud aan de kaden, pieren en boeien.

De grote noodherstel infrastructurele werkzaamheden aan de pieren zullen in samenwerking met de ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) en Port of Amsterdam International BV (PoAI) plaatsvinden.

Bijzondere Uitkering

In het verleden heeft het openbaar lichaam Bonaire de volgende Bijzondere Uitkeringen ontvangen voor de volgende projecten;

- Professionalisering en upgrading havenbedrijf Bonaire;

De doelstelling van de Bijzondere Uitkering betreft het vergroten van het verdienvermogen van de havens van Bonaire, het verkleinen van de risico's op het gebied van veiligheid en continuïteit en het verbeteren van de organisatie van de havenautoriteit om de eerste twee doelen te bewerkstelligen.

De drietal beoogde hoofdthema's in het vervolgtraject zijn;

- Noodherstel pieren Kralendijk;
- Door ontwikkelen en concretiseren havenmeesterconvenant en advies wetgeving mbt veilige en vlotte verkeersafwikkeling;
- Ontwikkeling en verdere commercialisering van havenbedrijf Bonaire + business case verplaatsing vrachthaven.

Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkering zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie 300 Economische zaken

Bonaire heeft alles in zich om zich- gebruikmakend van de synergie tussen de assets van het Nederlandse staatsbestel en de eigen potentie- te ontwikkelen tot de 'Parel' van het Caribisch gebied. Een eiland met een open economie gericht op internationale dienstverlening en voorpost van Nederland in het Caribisch gebied en Latijns-Amerika. Een eiland dat de daadwerkelijke verbinding kan leggen tussen Europa en Zuid- Amerika.

Daartoe dient Bonaire zijn gunstige geografische en staatsrechtelijke positie ten volle te benutten. De geografisch en staatsrechtelijk voordelige positie van Bonaire, de relatief grote nog onbewerkte ruimte die veel kansen biedt voor een gediversifieerde en duurzame ontwikkeling, en de wil van Bonaire om zich te meten met belangrijke spelers in het Caribisch gebied, in samenhang met de ontwikkeling op gebieden waar Bonaire niet hoeft te concurreren, kunnen een solide en welvarende toekomst waarborgen.

Een economie die zich naast toerisme (functie 560) breder richt op dienstverlening en schone industrie. Een economie die ruimte biedt voor innovatie, export van kennis, verhogen van de productiviteit en die ondernemersvriendelijk is. Een economie van insluiting en participatie waarbij alle relevante partners structureel worden betrokken bij de verdere opbouw.

Functie 300 bestaat uit twee directies; Ruimte Ontwikkeling met Unit Economie en Directie Toezicht en Handhaving afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling. De personeelskosten van het personeel die belast zijn met de Unit Economie worden geraamd bij functie 002. Volgens het inrichtingsplan zijn deze ondergebracht bij de afdeling Beleid en Projecten (002.10.18). De opbrengsten van Vestiging, drank en horeca vergunningen worden op deze functie verantwoordt.

Doelstelling

De afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling heeft als taak stimuleren en/of zorg dragen voor de naleving van wetten en regels door inwoners, bedrijven en bezoekers. Hiervoor worden inspecties en controles uitgevoerd. Dit wordt bereikt door;

- Het uitvoeren van inspecties en controles op een professioneel, slagvaardig en daadkrachtig manier, zodat naleving van wet- en regelgeving wordt bereikt;
- Het uitvoeren van professionele inspecties en controles op de domeinen leefomgeving, ecologie, milieu, economie, ijkwezen en elektriciteit installaties, door gebruik te maken van moderne inspectie en handhavinginstrumentarium;
- Het adequaat informeren van gebruikers, inwoners en bedrijven over wet- en regelgeving en
- Het kunnen toepassen van handhavingstoetsen op de verschillende vergunningen.

Prestaties algemeen

- Het handhaven van wet- en regelgeving op het gebied van leefomgeving zoals natuur, milieu, (veilig) bouwen, wonen, ruimtelijke ordening, afval en afval water, bodem, geluid, externe veiligheid en lucht;
- Het handhaven van wet – en regelgeving op het gebied van economie zoals vestigingsklimaat voor bedrijven, winkelsluitingstijden, prijzenbeleid, economische en strategische voorraden, ijkwezen en drank- en horeca;
- Het houden van toezicht en controle op de Wet Vestigingsbedrijven BES;
- Het doen van keuringen van elektriciteit installaties en het toetsen van aanvragen voor installateurvergunning elektra;
- Het ijkken van apparatuur, meters en weeginstrumenten;
- Het werken in diverse taskforces;
- Het opstellen van maandrapportages ;
- Het adviseren over "slapende" en "inactieve" bedrijven, ter uitvoering van de Wet Vestigingsbedrijven BES;
- Het adviseren ten behoeve van bestuursrechtelijke handhaving van bedrijven die zonder vestigingsvergunningen opereren en het bouwen zonder vergunning.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van ijk werkzaamheden conform nieuwe wet & regeling met ingang van 1 januari 2017;
- Het uitvoeren van Wet Elektriciteit en Drinkwater BES;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Openbaar Lichaam Bonaire Begroting 2017

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 15 x 1.600 u = 24.000 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 12 x 1.600 u = 19.200 uren

Capaciteit heeft betrekking op de afdeling Toezicht en Handhaving afdeling Handhaving Ruimte en Ontwikkeling.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
764.543	68.550	695.993	825.319	52.000	773.319	847.243	60.000	787.243

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
858.493	60.000	798.493	847.243	60.000	787.243	858.493	60.000	798.493

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De ramingen opgenomen bij de afdeling Ruimte en Ontwikkeling zijn om de operationele kosten te kunnen dekken. Voor het bevorderen van transparantie is er gekozen om de subsidie en de inkomsten met gerelateerd aan vestigingsvergunningen bij functie 300 te behouden.

Subsidies

Voor de stichting Fundashon Tienda pa Konsumido is een bedrag van \$ 78,450 (\$) voor het dienstjaar 2017 begroot. Het openbaar lichaam Bonaire wil hierbij aantekenen dat er geen rechten ontleend kunnen worden aan de bedragen die opgevoerd zijn in de begroting.

Functie **310 Handel en industrie**

Doelstelling

Onder deze Functie worden de uitgaven en inkomsten met betrekking tot handel en industrie waaronder, het stimuleren van bedrijven, organiseren van jaarbeurzen, handelsmissies, verantwoord

Prestaties algemeen

- Het stimuleren van midden- en kleinbedrijf.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het begeleiden van projecten;
- Het deelnemen aan de Handelsmissie(s)
- Het adviseren en ondersteunen van het beleid mbt de sociaal economische ontwikkelingen.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
838.320	875.335	-37.016	1.189.211	1.116.800	-72.411	214.411	313.000	-98.589

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
214.411	313.000	-98.589	214.411	313.000	-98.589	212.560	313.000	-100.440

Bijzonderheden

E= Eenmalig
S= Structureel

In de vorige begroting was een bedrag van \$ 200.000 S gereserveerd voor bijdragen aan promotie van toerisme. Dit bedrag is nu functioneel bij 560 Maatschappelijke leefbaarheid en openlucht recreatie verwerkt samen met de andere bijdragen ter bevordering van toerisme zoals Tourism Corporation Bonaire (TCB).

Aan de inkomstenkant wordt een totaal bedrag van \$ 313.000 S verwacht in verband met het verhuren van kernwoningen en gebouwen aan het RCN zoals Fort Oranje en twee kavels ten behoeve van de Justitiële Inrichtingen Bonaire (JICN).

Subsidies

Voor het dienstjaar is een totaal bedrag van \$ 210.700 S voor stichting Beheer Bedrijfsfondsen Bonaire (voormalige Centrum Klein Bedrijf) gereserveerd. Verder moeten wij opmerken dat aan de begrote subsidie bedragen ten behoeve van stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Bijzondere uitkering

In 2015 heeft het openbaar lichaam Bonaire middelen in de vorm van bijzondere uitkering ontvangen om de projecten Economische Ontwikkeling Bonaire (EOB) en Cost of doing business uit te voeren. Het totale project van EOB kost \$ 990.000. De storting geschiedt in twee gelijke tranches op basis bij het aanleveren van een voortgangsrapportages.

In 2015 is een aanvang gemaakt op enkele van de volgende projecten op gebied van economische ontwikkeling;

- Economische Ontwikkeling Bonaire;
- Oprichting Trade en Investment Board;
- Actualisering visie & ambitie Bonaire;
- Opstellen Strategisch Toerisme plan;
- Duurzaamheidsgraadmeter;

Openbaar Lichaam Bonaire Begroting 2017

- Opzet en uitbouw Bonaire;
- Bereikbaarheid;
- Qredits.

In 2016 kan het openbaar lichaam Bonaire rekenen op een tweede tranche van een totaal bedrag van \$ 495.000. Dit bedrag is ook meegenomen bij het opstellen van de primaire begroting 2016. De tweede tranche is nog niet gestort.

Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkering zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie **341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij**

Doelstelling

De Afdeling Beheer & Openbare Werken is een afdeling binnen de directie Ruimte en Ontwikkeling (R&O). Door de samenvoeging van de verschillende afdelingen tot een nieuwe directie op het terrein van ruimte en ontwikkeling leiden alle aspecten tezamen tot een duurzame ontwikkeling. Dit past geheel binnen het Masterplan Bonaire en is gebruikt als basis voor het formuleren van de missie, visie en doelstelling van de directie ruimte en ontwikkeling waaronder de dienst LVV valt. Tevens is de directie belast met het uitvoeren van de op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden tbv het slachten en uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid.

Onder de directie Ruimte en Ontwikkeling valt de afdeling Beheer en Openbare Werken, waaronder de afdelingen/secties:

- Onderhoud Openbare Werken
- Uitvoering LVV

Visie

De sectie afdeling uitvoering LVV wil de landbouw, veeteelt en visserij onder de Bonairiaanse samenleving (bevolking en private sector) bevorderen.

"Het bieden van ondersteuning bij het verder ontwikkelen van een economisch en ecologisch gezonde landbouw, veeteelt en visserij sector." LVV moet de trekker zijn om de bevolking bewust te maken door voorlichting en demonstratie te geven.

Missie

Voor de landbouw betekent dit: de promotie van de landbouwverbouwing zowel voor eigen consumptie als voor beperkte export.

Voor veeteelt wil de afdeling Uitvoering LVV de lokale veehouderij in het algemeen verbeteren en stimuleren om zodoende inteelt in de veestapel te voorkomen en export van de Bonairiaanse veestapel te promoten.

Een continue ontwikkeling van de visserij op Bonaire zal worden gepromoveerd door toepassing van de traditionele visserij aangevuld met nieuwe technologieën.

Tevens wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van bodemkunde (putten, dammen en grondwater) en plannen, het aanleggen en onderhouden van plantsoenen en andere vormen van aanplant ter verfraaiing, de grondverbetering en/of erosiebestrijding

Memorandum of Understanding

Op 2 september 2015 is een bilateraal Memorandum of Understanding (MoU) tussen het ministerie van Economische Zaken (EZ) en het openbaar lichaam Bonaire getekend met betrekking tot capaciteitsontwikkeling bij de afdeling Landbouw,-, Veeteelt en Visserij van het OLB en het opzetten van een expertise centrum, proeftuin en demonstratie centrum voor duurzame landbouwtechnieken. Beide partijen hebben overeengekomen om;

- Gezamenlijk in te zetten om de afdeling LVV om te vormen tot een expertise centrum en proeftuin op het gebied van land- en tuinbouw zodat deze zijn ondersteunende en aanjagende functie kan vervullen;
- Het aanwijzen van personen die voor 1 november 2015 een gezamenlijke plan van aanpak opstellen in samenhang met de Beleidsvisie Landbouw Veeteelt Visserij Bonaire 2014-2029 en het Plattelands ontwikkeling programma (POP);
- Het ter beschikking stellen van de realisatie van de plan van aanpak en voor het implementeren ervan op projectmatige basis expertise met als uiteindelijke doel lokaal goed opgeleide mensen die in staat zijn de afdeling LVV op het gewenste niveau te brengen en te houden en zowel inhoudelijk als fysiek de opzet van de proeftuin voor testen en demonstratie van relevante technieken in de land- en tuinbouw mogelijk te maken.

Prestaties algemeen:

- Het coördineren van de (uitvoerende) werkzaamheden op het gebied van landbouw, veeteelt en visserij;
- Het opzetten en uitwerken van een beheersprogramma voor het hergebruik van gezuiverd afvalwater voor agrarische doeleinden;
- Het coördineren van inkoop, verkoop en bemiddeling van producten en goederen van agrarische aard;
- Het ontwikkelen, onderhouden en monitoren van de aanwezige faciliteiten ten behoeve van de landbouw (plots), veehouderij (slachthuis) en visserij;
- Het geven van meer voorlichting en instructies;

- Het handhaven van wet – en regelgeving op het gebied van vee, vis, vlees en overige dierlijke producten waaronder de controle op vlees- en visverwerkende bedrijven;
- Het handhaven van het slachtverbod voor vee en keuring van vee;
- Het geven van meer voorlichting en instructies;
- Het terugkeren van relatief grootschalige, duurzame en gemechaniseerde landbouw op Bonaire;
- Het produceren van geitenvoer voor de landbouwers (kunukero's);
- Het benutten van het gezuiverde afvalwater (RWZI / TWZI);
- Het beschermen van het koraalrif en daarmee het toerisme op Bonaire;
- Het verzorgen waterbasin; pompen + leiding voor irrigatie.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van project verfraaien wegen en rotondes;
- Het verder invulling geven van de getekende MoU van september 2015;
- Het uitwerken van mogelijkheden reorganiseren c.q. privatiseren van de dienst LVV;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 14 x 1.600 u = 22.400 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 16 x 1.600 u = 25.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
817.153	6.279	810.874	917.872	10.000	907.872	902.970	6.200	896.770

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
914.970	6.200	908.770	902.970	6.200	896.770	914.970	6.200	908.770

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Onderhoud machines, voor het repareren van windmolens wordt een bedrag van \$ 10.000 S gereserveerd;
- Voor het repareren van dammen, putten en waterbakken wordt een bedrag \$ 50,000 S gereserveerd.

Subsidies

Voor het bijdragen in de kosten van het ploegen van kunuku's van minder draagkrachtigen wordt een bedrag van \$ 10.000 S gereserveerd;

Verder wordt in 2017 rekening gehouden met een totaal bedrag van \$ 147.350 S voor de volgende gesubsidieerde instellingen;

- Stichting Donkeyshelp - \$ 40.150;
- Dierenartsenpraktijk - \$ 52.000 en
- Dierenasiel - \$ 45.000

Aan de bovenvermelde bedragen kunnen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie *400 Algemeen beheer*

Ieder kind heeft (een) talent en het bestuurscollege wil dat de lokale jeugd dat talent zo goed mogelijk benut. Daarvoor moeten het OLB, het ministerie van Onderwijs, schoolbesturen en lokale instellingen en instellingen in Nederland de juiste kaders en randvoorwaarden bieden. Wij willen dat onze jeugd kwalitatief goed onderwijs aangeboden krijgt op alle niveaus en in al zijn facetten, dat zij de talenten waarover zij beschikken kunnen benutten zodat leerlingen en studenten zich optimaal kunnen ontwikkelen en dat kinderen en jongeren onderwijs zoveel mogelijk volgen in hun eigen woonomgeving. Een duurzaam goede samenwerking tussen scholen, schoolbesturen en instellingen is de inzet van het bestuurscollege.

Doelstelling

Het signaleren, aankaarten, stroomlijnen en opvangen van in de praktijk ontstane problematiek op het Primair Onderwijs (PO) en Voortgezet Onderwijs (VO). De afdeling Educatie en Welzijn draagt zorg voor de inhoudelijke en beleidsmatige verbindingen op drie niveaus in het lokale beleid: op het niveau van de politiek-bestuurlijke betrokkenen, op het ambtelijk niveau – schoolbestuurlijke verhoudingen en op het niveau van school en de daarbij betrokkenen. De afdeling Educatie en Welzijn (E&W) valt onder de directie Samenleving en Zorg.

Prestaties algemeen

- Het signaleren en opvangen problemen in PO en VO;
- Het ontwikkelen van beleid voorschoolse educatie;
- Het professionaliseren van uitvoering Leerplichtwet BES;
- Het mede-ontwikkelen van methode "Wereldoriëntatie";
- Het organiseren van 'Plataforma di Enseñansa'(minimaal 6 keer per jaar);
- Het stimuleren ouderbetrokkenheid;
- Het subsidiëren van zorgcontract met Stichting Voeding op School;
- Het minimaliseren van voortijdig schoolverlaten;
- Het optimaliseren van veiligheid in en om de school; i.s.m. alle partijen de wijze van uitvoering van het convenant 'Een Veilige School' evalueren;

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het overgaan van voorschoolse opvang naar voorschoolse educatie;
- Het stimuleren en samenwerken van het tot stand komen van nieuwe concepten zoals 'Brede school en Educatie Kindcentra' bij schoolbesturen;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: $10.6 \times 1.600 \text{ u} = 16.960 \text{ uren}$

Werkelijke capaciteit op de afdeling: $9 \times 1.600 \text{ u} = 14.400 \text{ uren}$

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
835.432	0	835.432	920.424	0	920.424	905.643	0	905.643

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
905.643	0	905.643	905.643	0	905.643	905.643	0	905.643

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De ramingen opgenomen bij de afdeling Educatie en Welzijn zijn om de operationele kosten van de dagelijkse bedrijfsvoering te kunnen dekken.

Subsidies

Er wordt een bedrag van \$ 187.500 gereserveerd voor Stichting Voeding op school. Steeds meer ouders hebben moeite hun kinderen voorzien van ontbijt naar school te sturen. De armoede is overal te merken. Het is niet mogelijk om in 2017 nog kinderen naar school te laten gaan met een lege maag. Verder moeten wij opmerken dat aan er geen rechten kunnen worden ontleend aan de begrote subsidiebedragen.

Functie **480 Gemeenschap, uitgaven/inkomsten van het onderwijs**

Doelstelling

Bij eilandsverordening worden regels gegeven met betrekking tot het verstrekken van voeding en kleding aan, alsmede het mogelijk maken van vervoer naar en van school voor leerlingen die zonder deze voorzieningen redelijkerwijs niet in staat zouden zijn de school geregeld te bezoeken (WPO BES, art. 5). De doelstelling van het schooltransport: het zo optimaal mogelijk bieden van de mogelijkheid voor transport van huis naar school, van school naar huis ten behoeve van alle leerlingen op het eiland.

Voorziening in huisvesting:

Het openbaar lichaam draagt zorg voor de voorzieningen in de onderwijs huisvesting. Deze huisvesting is zodanig dat kan worden voldaan aan de redelijke eisen die het onderwijs aan de huisvesting van scholen in het openbaar lichaam stelt. De eilandsraad of het bestuurscollege behandelt daarbij de door het openbaar lichaam in stand gehouden scholen en de andere scholen op gelijke voet (WPO BES, art. 78).

Prestaties algemeen

Uitvoeren van de Wet primair onderwijs (WPO BES) artikel 5 en 78 door

- Het zorg dragen voor een bestand van bussen die bereid en capabel zijn om de leerlingen op een verantwoorde wijze te transporteren;
- Het reorganiseren van leerlingenvervoer;
- Het uitvoeren verordening kleding, voeding en vervoer;
- Het verstrekken van gelden voor kleding voor die ouders die leerplichtige kinderen hebben maar deze kleding niet kunnen betalen (in samenwerking met MOA);
- Het uitvoeren van het onderwijs huisvestingplan Bonaire 2012-2017 i.s.m. OCW;
- Het opstellen van een onderhoudsplan (in samenwerking met R&O);
- Het zorg dragen van onderwijshuisvesting.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het instellen van een schooltransport werkgroep;
- Het opstellen van plan met betrekking tot fysieke gesteldheid schoolgebouwen;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
989.066	7.828	981.238	794.240	6.900	787.340	796.891	7.800	789.091

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
793.073	7.800	785.273	788.184	7.800	780.384	788.184	7.800	780.384

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Schooltransport

Voor schooltransport - vervoerskosten wordt in 2017 een bedrag van \$ 270.000 gereserveerd. Uit begrotingsgroei cijfers blijkt dat het aantal schoolkinderen zijn toegenomen. Als gevolg hiervan maken meer kinderen gebruik van de schooltransport dienstverlening. Het is noodzakelijk om ook het aantal buschauffeurs te verhogen om de dienstverlening aan de schoolkinderen te kunnen aanbieden. Voor opbrengsten met betrekking tot verkoop van buskaarten wordt een bedrag van \$ 7.800 geraamd. Bedrag is gebaseerd op realisatie cijfers.

Overige onderwijs aangelegenheden

- Voor het onderhoud van schoolgebouwen wordt een bedrag van \$ 150,000 S gereserveerd.
- Bij de kostenplaatsen Huisvesting wordt een bedrag van \$ 25.000 S gereserveerd voor het bekostigen van brandverzekering van het Scholengemeenschap Bonaire;

Subsidies

In de begroting 2017 wordt in totaal \$ 331.751 gereserveerd, bestemd voor de volgende doeleinden;

- Stichting Leren is leuk - \$ 125.068 voor het dekken van de huurovereenkomst ten behoeve van de Pelikaan gebouw;
- Stichting Scholengemeenschap Bonaire - \$ 57.000 voor het bekostigen van de noodlokalen;
- Stichting Openbaar Onderwijs Bonaire - \$ 70.000 voor het toekennen van een bruidschat (werkkapitaal);
- Stichting Expertisecenter Onderwijs Zorg Bonaire - \$ 68.783 voor het verhuren van een huisvesting bij EOZ en
- Trans World Radio (TWR) - \$ 10.600 voor het gebruik maken van locatie van het voortgezet speciaal onderwijs (VSO).

Aan bovenvermelde bedragen kunnen geen rechten worden ontleend.

Kapitaaldienst - Investeringen

Het openbaar lichaam Bonaire heeft een renteloze lening van 19,1 miljoen gekregen ten behoeve van onderwijs huisvesting. Conform de getekende convenant tussen de minister OCW en het OLB zullen de uitgaven ter uitvoering van de in het onderwijshuisvesting plan Bonaire 2012 - 2017 afgesproken projecten ten laste van de middelen op de begroting van OCW worden gedaan. Het OLB betaalt deze lening in negentien termijnen van elk \$ 1.005.263 in de jaren 2013 tot 2031. Dit bedrag zal in mindering op de vrije uitkering worden gebracht. De aflossing wordt bij functie 911 verwerkt.

Er zijn ook serieuze indicaties dat de investeringen in het onderwijshuisvestingsproject aanmerkelijk zullen toenemen, waardoor ook de bijdrage van het Openbaar Lichaam Bonaire zal moeten toenemen; de financiering van deze eventuele verhoging is niet meegenomen in de begroting.

Functie **482 Volwassen educatie**

Volwasseneneducatie omvat vormen van onderwijs, bestemd voor personen die het volgen van onderwijs niet als hoofdactiviteit hebben.

Doelstelling

Het bevorderen van vak- en beroepsonderwijs, algemeen vormend avondonderwijs, scholing en vorming in het algemeen, ongeacht geloofsovertuiging, volgens normen, die uit het oogpunt van maatschappelijk zorg aanvaardbaar zijn.

Prestaties algemeen

De taken teneinde de doelstelling te bereiken, die gerekend worden tot secundaire taken van de overheid, worden binnen het kader van door de overheid uitgestippeld beleid uitgevoerd door stichting Fundashon Formashon Pa Mayan (FORMA). De stichting gaat daarvoor een zorgcontract aan met het OLB, waarvoor zij een subsidie ontvangt, waarmee men tezamen met eventuele elders vandaan te werven fondsen en/of donaties de nodige infrastructuur/faciliteiten/mogelijkheden moet scheppen/bieden om de doelstelling te kunnen verwezenlijken.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Het ontwikkelen beleid volwasseneneducatie;

Het er op toezien dat er opleidingen, cursussen en trainingen verzorgd worden die gericht zijn op de vraag op de arbeidsmarkt.

Conform de Wet sociale kanstrajecten jongeren BES dient elk openbaar lichaam een projectbureau in stand te houden dat tot taak heeft:

- Het uitvoeren van de educatieve intake;
- Het beheren van het deelnemersregister;
- Het nemen van een beschikking op een aanvraag voor een kanstraject toelage;
- Het houden van toezicht op de uitvoeringsinstantie.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
659.301	0	659.301	659.301	0	659.301	695.301	0	695.301

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
695.301	0	695.301	695.301	0	695.301	695.301	0	695.301

Bijzonderheden

In de begroting 2017 wordt rekening gehouden met een verhoging van \$ 36.000 in verband met mogelijke verhuizingen binnen de stichting FORMA. Een totaal bedrag van \$ 695.301 wordt gereserveerd voor de stichting. Aan de gesubsidieerde bedragen kunnen geen rechten worden ontleend.

Functie 510 Openbaar bibliotheekwerk**Doelstelling**

Iedere burger op Bonaire moet zich kunnen ontwikkelen, bewust en actief deelnemen aan de maatschappij. Het streven is dat elke burger in staat wordt gesteld om kennis, informatie en cultuur tot zich te nemen. Een aantrekkelijke, kwalitatief hoogwaardige, vernieuwende bibliotheek kan hierin een rol spelen. Op dit moment heeft de bibliotheek in zijn algemeenheid een collectie van minder dan 15.000 boeken. Om de maatschappij te kunnen bedienen is een collectie van ongeveer 25.000 boeken nodig. Bibliotheek valt onder de afdeling E&W en behoort bij de directie Samenleving en Zorg.

Prestaties algemeen

- Het bewust worden van de rol van bibliotheek in de samenleving;
- Het toegankelijk maken van een algemene informatiecollectie;
- Het begeleiden in het zoeken naar informatiecollectie;
- Het continue actualiseren en uitbreiden van collecties;
- Het investeren in nieuwe media;
- Het investeren in nieuwe technologie;
- Het beschikken over specifieke informatie betreffende Bonaire en de voormalige Antillen.
- Het bevorderen van lezen;
- Het aansluiten van beschikbare collectie met leesgedrag en de behoeftes van de bezoekers en leden;
- Het maken van bibliotheek ontmoeting en leesplezier omgeving- Sentro di Informashon i Kultura;
- Het bevordering van samenwerking met andere partners;
- Het leggen van contacten in de regio;
- Het op peil behouden van kwaliteit van het personeel.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het onderzoeken naar mogelijkheid tot verzelfstandiging;
- Het aanschaffen van nieuwe boeken;
- Het moderniseren van de volwassenen boeken collectie;
- Het uitbreiden activiteiten aanbod;
- Het creëren van draagvlak binnen gemeenschap;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 6 x 1.600 u = 9.600 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
415.235	0	415.235	423.871	44.700	379.171	405.696	0	405.696

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
405.696	0	405.696	405.696	0	405.696	405.696	0	405.696

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Onder Voorlichting en promotie wordt \$ 11.500 \$ gereserveerd voor het organiseren van o.a. bewustwording campagnes, promoten van lezen en organiseren van activiteiten zoals Boekenweek;
- Voor het aanschaffen van boeken wordt een bedrag van \$ 15.000 \$ gereserveerd.

Bijzondere uitkering

Het openbaar lichaam Bonaire heeft middelen in de vorm van bijzondere uitkering ontvangen voor het project Herinrichting Bibliotheek. Momenteel is nog een saldo op de begroting voor het afronden van het project. Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkering zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie **530 Sport**

Een gezonde geest en een gezond lichaam zijn voorwaarden om als burger volwaardig mee te draaien in de maatschappij. Gezond leven, gezond eten en voldoende lichaamsbeweging houden niet alleen het lichaam maar ook de geest in goede conditie. Het bestuurscollege streeft ernaar faciliteiten die nodig zijn om lichaamsbeweging te bevorderen te optimaliseren en zo bij te dragen aan een Boneiru Salú. Voor het bestuurscollege is het belangrijk om zoveel mogelijk jongeren het belang van sport te laten inzien en deel te laten nemen aan een of meerdere sporten binnen een georganiseerde sportorganisatie. Bij het openbaar lichaam Bonaire valt sport onder de onderafdeling Instituto pa Deporte di Bonaire (Indebon). Indebon valt onder de afdeling E&W en behorend bij de directie Samenleving en Zorg.

Doelstelling

- Het promoten van een gezonde samenleving w.o. verliezen van overtollig gewicht;
- Het zorgen voor betere conditie;
- Het verlagen van fysieke en emotionele spanningen;
- Het bouwen van sociale contacten;
- Het verbeteren van het vermogen tot nadenken;
- Het zorgen voor een jonger en gezonder lichaam;
- Het helpen van senioren om langer zelfstandig blijven;
- Het verminderen van de kans om ziek te worden;
- Het ontwikkelen van van meer persoonlijke energie;
- Het voorkomen van lichamelijke problemen;
- Het aanleren van bepaalde normen en waarden door o.a. samenwerken en omgaan met winst en verlies.

Prestaties algemeen

- Het uitvoeren van sport- en recreatiebeleid;
- Het geven van bewegingsleer op de basisscholen;
- Het organiseren van de schoolsport in het algemeen;
- Het organiseren/begeleiden van sportinstellingen en activiteiten;
- Het verhogen van het sportniveau in het algemeen;
- Het organiseren van naschoolse sportactiviteiten in de wijken;
- Het ondersteunen van ouderentehuizen met het organiseren van sportactiviteiten voor de bewoners;
- Het selecteren en voorbereiden van de selecties die jaarlijks deelnemen aan de interinsulaire schoolcompetitie tussen Aruba, Curaçao en Bonaire;
- Het detecteren van talenten;
- Het coördineren van het onderhoud aan de sportaccommodaties die in beheer zijn van het OLB.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het invoeren van nieuwe sportstructuur;
- Het introduceren van sportkalender;
- Het introduceren onkostenvergoeding gebonden aan certificeringprogramma's voor coaches;
- Het actief aanmoedigen van jongeren om deel te nemen aan georganiseerde sport;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan : $17.4 \times 1.600 \text{ u} = 27.840 \text{ uren}$

Werkelijke capaciteit op de afdeling: $15 \times 1.600 \text{ u} = 24.000 \text{ uren}$.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.869.742	86.355	1.783.387	1.983.784	197.900	1.785.884	1.967.698	0	1.967.698

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.870.698	0	1.870.698	1.867.698	0	1.867.698	1.870.698	0	1.870.698

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Sport

- Er wordt een bedrag van \$ 70.000 S gereserveerd voor het promoten van sport in het algemeen en het organiseren van o.a. inter-insulaire schoolsport, universiade, koninkrijkspelen en sportklinieken;
- Voor het vervoeren van schoolkinderen naar sportfaciliteiten wordt een totaal bedrag van \$ 37.000 gereserveerd.

Buitensportaccomodaties - Sportfaciliteiten

- Voor het onderhouden van de sportfaciliteiten wordt een totaal bedrag van \$ 100.000 gereserveerd;
- Bij de kotenplaatsen Huisvesting wordt naast de operationele kosten een bedrag van \$ 104.000 gereserveerd om de vaste lasten die op de sport- en recreatiehal gelegen te Kaya Amsterdam drukken, rechtstreeks aan Bonaire Overheidsgebouwen NV (BOG) te voldoen. Deze overeenkomst is ingegaan vanaf 1 juli 1999.

Subsidies

Conform artikel 4 lid 3 en 4 van de Loterijverordening wordt op loterijen een recht van 5 ten honderd van de bruto-omzet geheven. De opbrengst van het recht wordt uitsluitend besteed aan de renovatie, verbetering, uitbreiding en onderhoud van sportfaciliteiten. De opbrengst van het recht wordt hiertoe ter beschikking gesteld aan BOG N.V. Deze middelen gaan door tussenkomst van het openbaar lichaam Bonaire naar de BOG NV. In 2017 wordt een totaal bedrag van \$ 350.000 gereserveerd. Dit is een budgetneutrale bedrag is en wordt verwerkt bij de afdeling Financien onder de kostensoort Vergunningsrechten.

Verder wordt rekening gehouden met een totaal bedrag van \$ 132.500 voor het subsidiëren van sportactiviteiten op land en zee. Aan het bedrag kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere uitkering

Voor het uitvoeren van het project Buurtsportcoaches heeft het OLB middelen in de vorm van bijzondere uitkering gekregen. Het project is in uitvoering. Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkering zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie **540 Kunst**

Cultuur is een universeel recht van alle kinderen en jongeren. Steeds meer experts en beleidsmakers erkennen het belang van cultuurervaringen voor de zelfontplooiing en persoonlijke ontwikkeling van jong en oud, individueel en in groepsverband. En als het gaat om de vraag wanneer we het best met cultuur in aanraking komen, is het devies; 'hoe vroeger hoe beter'. Het bestuurscollege wil de brug tussen jongeren en de wereld van kunst en cultuur helpen verstevigen. Er moet een goede relatie zijn tussen openbaar lichaam en de uitvoering van cultuurbeleid, contractmanagement, opdrachtverlening cultuur organisaties en accountfunctie voor cultuur. Bij het openbaar lichaam Bonaire is de onderafdeling Sekshon Kultura, Arte i Literatura (SKAL) belast met cultuur. SKAL. De onderafdeling SKAL valt onder de afdeling E&W en behorend bij de directie Samenleving en Zorg.

Doelstelling

- Het helpen verstevigen van de brug tussen jongeren en kunst en cultuur;
- Het 'zelf' verder willen ontwikkelen van culturele competenties;
- Het promoten van de Boneriaanse cultuur, normen en waarden binnen de samenleving;
- Het ontwikkelen en promoten van cultureel erfgoed;
- Het behouden en beschermen van de Boneriaanse geschiedenis (bibliotheek, nationaal archief, audio en visueel materiaal, grot en indianentekeningen);
- Het stimuleren van cultuur via media;
- Het bevorderen van cultuur toerisme;
- Het bevorderen van cultuureducatie;
- Het bevorderen van een culturele samenleving;
- Het verbeteren culturele documentatie en registratie;
- Het verbeteren van de culturele infrastructuur.

Prestaties algemeen

- Het uitvoeren van cultuurbeleid w.o. cultuurkalender;
- Het ontwikkelen van culturele Tv- en radioprogramma's;
- Het ontwikkelen en promoten van culturele en kunst projecten op scholen en buurtcentra;
- Het organiseren diverse lokale festivals zoals Siman di Kultura;
- Het ondersteunen van projecten ter bescherming van culturele - erfgoed zoals BONAI;
- Het promoten van culturele en artistieke expressie;
- Het deel laten nemen van de jongeren aan activiteiten c.q. evenementen zoals Arte di Palabra, cultuurquiz,
- Het erkennen van personen in de samenleving die een bijdrage hebben geleverd op sociaal cultureel gebied in de vorm van Buluarte, Sambarku en Chapi di Lucha;
- Het ondersteunen van inter-eilandelijke en regionale uitwisselingen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het deelnemen aan Festival del Caribe - Fuego in Cuba;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken conform Cultuur kalender.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 9 x 1.600 u = 14.400 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 6 x 1.600 u = 9.600 uren.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
769.091	0	769.091	964.844	0	964.844	1.095.237	0	1.095.237

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
895.237	0	895.237	895.237	0	895.237	895.237	0	895.237

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- In 2017 is voor de kostensoort Voorlichting en Promotie een totaal bedrag van \$ 300.000 E -S gereserveerd. Het bedrag bestaat uit US \$ 200,000 om deel te kunnen nemen van Festival del Caribe- Fuego. Er zijn in het verleden verschillende pogingen gedaan door de stichting Casa del Caribe in Cuba om het festival toe te willen wijden aan Bonaire. Tijdens het festival in 2015 is door tussenkomst van de gedeputeerde van Cultuur overeengekomen dat dit festival in 2017 toegewijd zal worden aan Bonaire. Om deel te kunnen nemen heeft het openbaar lichaam Bonaire een bedrag van \$ 200.000 E gereserveerd.
- Het resterend bedrag wordt voor het uitvoeren van cultuur kalender gereserveerd. Hieronder valt het promoten van alle culturele traditionele feesten en evenementen met uitzondering van Dia di Bonaire, Dia di Rincon en Karnaval. Deze vallen onder functie 560 onderdeel Volksfeesten.

Nationale feestdagen

De nationale feestdagen die op Bonaire worden aangehouden zijn als volgt.

1 januari	Nieuw Jaar
februari/maart	Carnaval; kindercarnaval en volwassenencarnaval
27 april	Koningsdag
30 april	Rincondag
01 mei	Dag van de arbeid
06 september	Bonairedag
15 december	Koninkrijksdag

Het openbaar lichaam bevordert de volgende culturele traditionele feesten en evenementen;

<i>Januari</i>	<i>April</i>	<i>Juli</i>	<i>Oktober</i>
Maskarada	Int. dag van de dans	Speurtocht Kultural	Regatta
	Arte di Palabra ABC	Foto safari	
	Dia di Rincon	Festival del Caribe	
<i>Februari</i>	<i>Mei</i>	<i>Augustus</i>	<i>November</i>
Dia di lenga materno	Museumdag	Festival di kultura	Chapi di Lucha
Karnaval		Dia di Tera Kora	Santa Cecilia
<i>Maart</i>	<i>Juni</i>	<i>September</i>	<i>December</i>
Vliegerwedstrijd	Chispa di wan Pedu	Monumentendag	Festival di Bari
Arte di Palabra Bonaire	San Juan seizoen		Dia di Nort'i Saliña
	San Pedro seizoen		
Elke maand : Luna Yen			

Subsidies

In 2017 wordt een totaal bedrag \$ 498.000 S gereserveerd voor het toekennen van subsidies aan de volgende gesubsidieerde instellingen;

➤ Skol di Musika	52.000
➤ Fundashon Mangasina di Rei	240.000
➤ Dance Sensation Foundation	15.000
➤ FUHIKUBO	48.500
➤ Fundashon pa arte I Kultura	30.000
➤ Fundashon Alkademia di Papiamentu	35.000
➤ Fundashon Streanan di Boneiru	15.000
➤ Fundashon Plataforma Cultural	25.000
➤ Hype Events Management BV	37.500

Aan bovenvermelde bedragen kunnen geen rechten worden ontleend.

Functie 541 Oudheidkunde/musea

Onder deze functie vallen gemeentelijke baten en lasten verband houdend met het verzamelen, conserveren, systematisch rangschikken en voor een ieder toegankelijk maken van uitingsvormen van cultuur of culturen of dood materiaal door de natuur gevormd, waarbij de bewuste objecten in het algemeen niet worden overgedragen aan het publiek, maar in bezit of bruikleen blijven bij de bedoelde instellingen. Het museum valt onder het beheer van de onderafdeling SKAL.

Doelstelling

- Het geven van uitvoering aan het gekozen beleid;
- Het behouden en beschermen van het culturele erfgoed;
- Het ontwikkelen van culturele erfgoed in het algemeen;
- Het bevorderen van cultuureducatie en cultuurtoerisme.

Prestaties algemeen

- Het organiseren van museale expositie;
- Het organiseren van museumdag;
- Het leggen van contacten met lokale en regionale musea;
- Het continue investeren in museale collectie door aankopen van artefacten;
- Het produceren en faciliteren van informatiematerialen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
2.946	2.028	918	7.490	0	7.490	6.990	0	6.990

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
6.990	0	6.990	6.990	0	6.990	6.990	0	6.990

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor reis - en verblijfskosten is een bedrag van \$ 2.300 S gereserveerd om deel te kunnen nemen aan vergaderingen c.q. bijeenkomsten in het kader van het behouden en beschermen van zowel lokale als Caribisch culturele, materiële en immateriële erfgoed. Het openbaar lichaam Bonaire heeft een samenwerking, netwerk en kennisbevorderend verband met de stichting National Archaeological Anthropological Memory Management (NAAM). Bonaire wordt vertegenwoordigt in het dagelijks en algemeen bestuur van NAAM.

Voor het verrichten van mogelijke reparatie werkzaamheden aan de museale artefacten wordt van \$ 4.190 S en \$ 500 S begroot

Functie	560 Maatschappelijke leefbaarheid en openluchtrecreatie
----------------	--

Tot deze functie behoren openlucht recreaties zoals dierentuinen, volksfeesten, carnaval vieringen, bevordering van toerisme en subsidies aan derden voor de openlucht recreatie voorzieningen.

Doelstelling

- Het streven naar economische diversificatie;
- Het innoveren van de economische pijler toerisme;
- Het behouden en verder uitbouwen van concurrentiepositie;
- Het intensiveren van het 'branden' en 'marketen' van het product Bonaire voor de realisatie van een duurzame toeristische en economische ontwikkeling;
- Het promoten van volksfeesten.

Prestaties algemeen

- Het bijdragen in de volksfeesten : Karnaval, Dia di Rincon, Dia di Boneiru en Regatta;
- Het vrijmaken van middelen om Bonaire te kunnen promoten;
- Het promoten van cruisetoeerisme;
- Het intensiveren van bestaande markten en ontwikkeling van nieuwe markten;
- Airlift marketing en support;
- Productontwikkelingen E-marketing;
- Het verhogen van airlift bij de bestemmingen Europa, Noord - Amerika en Latijns - Amerika.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het promoten van wijkfeesten;
- Het extra bijdragen in het promoten van Bonaire alsmede om andere carriers van het Amerikaans continent te overtuigen Bonaire in hun vluchtschema op te nemen;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.959.374	1.390	1.957.984	2.111.978	0	2.111.978	2.363.978	0	2.363.978

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.363.978	0	2.363.978	2.363.978	0	2.363.978	2.363.978	0	2.363.978

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Bevordering toerisme

- Voor het promoten van cruisetoeerisme (in de vorm van cruise incentives) wordt een bedrag van \$ 200.000 S gereserveerd;
- Het openbaar lichaam Bonaire stelt jaarlijks een totaal bedrag van \$ 1.725.978 aan Tourism Corporation Bonaire (TCB) NV ter beschikking om Bonaire te kunnen promoten lokaal en in het buitenland. Vanaf 2017 zal TCB een extra bijdrage van \$ 200.000 ontvangen.

Volksfeesten

- Er wordt een bedrag van \$ 40.000 S gereserveerd voor het organiseren van de protocollaire en culturele programma bij de viering van Bonairedag;
- Voor het schoonmaken van de locaties bij de vieringen van de volksfeesten wordt een bedrag van \$ 45.000 S geraamd.

Subsidies

Het openbaar lichaam Bonaire heeft een totaal bedrag van \$ 74.000 S gereserveerd voor het toekennen van subsidies aan de volgende gesubsidieerde instellingen;

➤ FUKABO (incl tumba festival)	25.000
➤ FUDECU	40.000
➤ Bonairedag in het buitenland	9.000

Aan bovenvermelde bedragen kunnen geen rechten worden ontleend.

Functie	600 Algemeen beheer sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
----------------	--

Doelstelling

Armoede kan het meedoen in de samenleving beperken. Het terugdringen van armoede is daarom een belangrijke ambitie van het bestuurscollege die vorm krijgt in een doelgericht armoedebeleid. Werk is de snelweg om uit armoede te geraken. Het verhogen van de arbeidsparticipatie leidt, naast persoonlijke voldoening, tot economische zelfredzaamheid.

De schuldenproblematiek op Bonaire is groot. Het is van belang te komen tot een vorm van schuldverlening, maar ook dat maximaal wordt ingezet op het voorkomen van schulden. Samen met betrokken organisatie wordt een concreet plan uitgewerkt.

Het bestuurscollege wil specifieke aandacht voor kinderen die opgroeien in armoede. Deze kinderen verdienen extra aandacht en moeten ook volledig kunnen meedoen als het gaat om bijvoorbeeld sport, cultuur of onderwijs. Door middel van een kortingspas en/of een kindpakket moet dit worden bewerkstelligd.

De unit Maatschappelijke Ondersteuning biedt, op het gebied van sociaal-emotioneel welzijn van het individu, diensten aan ter bevorderingen van het gevoel van welbevinden op diverse terreinen van het menselijk leven. Om dit te bereiken maakt de Unit Maatschappelijke Ondersteuning gebruik van diverse instrumenten om hier kracht bij te verlenen. De afdeling Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid (MOA) valt onder de directie van Samenleving en Zorg.

De kosten voor het bestrijden van armoede (functie 610) en participatie in arbeidsmarkt (functie 611) zijn geïntegreerd in de functie 600 en vallen onder het beheer van MOA.

Prestaties algemeen

- Het begeleiden van het proces schuldhulpverlening;
- Het toekennen van schoolbenodigdheden en schooluniformen;
- Het bijdragen aan het algemeen maatschappelijk werk;
- Het uitvoeren van de begrafeniswet BES;
- Het bevorderen van maatschappelijke participatie;
- Het bevorderen van onderwijs participatie;
- Het bevorderen van participatie op arbeidsmarkt door het inzetten van integrale vormen van ondersteuning (materieel en activerend);
- Het verstrekken van eenmalige financiële/materiële steun aan doelgroepen middels regelingen voor bijzondere bijstand en/of subsidies;
- Het introduceren van een kortingspas voor gezinnen met een laag inkomen;
- Het maatschappelijk ondersteunen in het kader van activerende dienstverlening en participatie;
- Het aanpakken van armoede achter de voordeur via wijkteams;
- Het inzetten op preventie om schulden te voorkomen;
- Het zorg dragen van armoedebeleid
 - > Voedselpakketten;
 - > Kinderopvang;
 - > Woningverbetering en woonbegeleiding.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het opstellen van kindgericht armoedebeleid;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform inrichtingsplan: 11 x 1.600 u = 17.600 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 9 x 1.600 u = 14.400 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.495.485	0	1.495.485	1.453.164	180.300	1.272.864	1.297.305	0	1.297.305

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.297.305	0	1.297.305	1.297.305	0	1.297.305	1.297.305	0	1.297.305

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid

Voor het bekostigen van jobprogramma's (zoals casinomedewerkers, nagelstyling en straatschoonmaakster) die ten laste van het openbaar lichaam moeten komen wordt een totaal bedrag van \$ 100.000 \$ gereserveerd. De programma's zijn bestemd voor werkzoekenden op de arbeidsmarkt zodat ze langdurig geplaatst kunnen worden op de arbeidsmarkt. Daarnaast worden de werkzoekenden begeleid die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt om ze liefst duurzaam te kunnen plaatsen. De kosten van de bijhouden van de vacaturebank en uitvoering van de arbeidsmarktbeleid zijn geïntegreerd in de reguliere begroting van MOA.

Armoedebestrijding

Voor de uitvoering van de begrafeniswet BES, wet primair onderwijs en overige financiële steun/overbrugging gelden zoals WEB, crisisopvang en individuele begeleidingstraject etc. wordt een totaal bedrag van \$ 205.000 \$ gereserveerd.

Subsidies

Een totaal bedrag van \$ 190.460 \$ wordt gereserveerd voor het subsidiëren van de voedselbank (subsidie Stichting ADRA). Dit is een van de voorbeelden van het doorzetten van bestaande projecten die niet meer door AMFO worden gefinancierd. OLB neemt dit voor haar rekening omdat het haar verantwoordelijkheid niet wil ontlopen, maar feitelijk zou hiervoor een aanvulling op de vrije uitkering moeten worden verstrekt want het betreft een nieuwe taak ten opzichte van het verleden. In dit geval zou OLB een beroep moeten doen op artikel 87 van de wet FinBES. Aan deze gesubsidieerde bedragen kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere uitkering

Voor het uitvoeren van het projecten Noodopvang en begeleiding en Schuldhulpverlening heeft het OLB middelen in de vorm van bijzondere uitkering gekregen. De projecten zijn in uitvoering. Mocht er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 nog beschikbare ruimte van bovenvermelde Bijzondere uitkering zijn, zullen deze doorlopen in het dienstjaar 2017.

Functie	610 Onderstandverlening
----------------	--------------------------------

Tot deze functie behoren de uitkeringen ingevolge de Besluit Onderstand BES w.o. bijzondere bijstanden. Per 10-10-10 zijn deze taken een Rijkstaak geworden. Vandaar dat we hebben gekozen om de bedragen ter uitvoeren van Begraveniswet BES, wet primaire Onderwijs en overige financiële steun/overbruggingsgelden onder de functie 600 voortaan te verwerken. Deze functie is vanaf de begrotingsjaar 2015 te vervallen.

Functie 611 Werkgelegenheid

Tot deze functie behoren alle voorzieningen van het Rijk (in de vorm van bijzondere uitkeringen) die in het kader van de werkgelegenheid bestaan.

Doelstelling Unit Arbeid

Het zorg dragen voor de voorbereiding, uitvoering, voortgang en kwaliteit van de beleidsadvisering met betrekking tot arbeidsvoorzieningvraagstukken en het adviseren over de toelating van buitenlandse arbeidskrachten, de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking en het ondersteunen, monitoren en evalueren van de uitvoering van het gekozen beleid. De afdeling MOA valt onder de directie Samenleving & Zorg.

Prestaties algemeen Unit Arbeid

- Het uitvoeren van arbeidsmarktbeleid;
- Het toeleiden naar de arbeidsmarkt;
- Het registreren en beheren van arbeidsgegevens;
- Het afstemmen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt;
- Het zorg dragen van arbeidsbemiddeling en informatieverstrekking;
- Het intensiveren samenwerking tussen overheid, onderwijs, Raad voor onderwijs en Arbeidsbemiddeling (ROA) en het bedrijfsleven;
- Het verstrekken en professionalisering van arbeidsbemiddeling;
- Het introduceren van een vangnet bij baanverlies;
- Het zorg dragen van beleidsadvisering;
- Het toetsen van tewerkstellingsvergunningen;
- Het ondersteunen van sociaal nationaal dialoog.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Reguliere taken en het voortzetten van de bijzondere uitkeringen ivm Werkgelegenheid.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
298.677	747.812	-449.135	778.900	778.900	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Bijzondere uitkeringen

In 2016 zijn de Bijzondere uitkeringen Jobprogramma's Landbouw & Veeteelt, Naschoolseopvang en Algemeen in uitvoering. Mochten er nog middelen beschikbaar aan het eind van de dienstjaar zijn, zullen deze doorlopen in 2017.

Functie	<i>620 Maatschappelijke begeleiding en advies</i>
----------------	--

Doelstelling

Het bieden van ondersteuning, begeleiding en (juridisch) advies waardoor de zelfredzaamheid en/of het sociaal functioneren van mensen wordt hersteld of bevorderd. Het geven van organisatorische, inhoudelijke en strategische ondersteuning aan organisaties zodat daar waar nodig zo snel mogelijk effectieve en op een uniforme wijze hulp ingezet kan worden. Deze functie is vanaf 2015 komen te vervallen. Maatschappelijk werk zal voortaan onder functie 630 Sociaal cultureel werk/ jeugd – en jongerenwerk : Ondersteuning samenlevingsopbouw vallen.

Prestaties algemeen

- Het opheffen van (rechts-) ongelijkheid;
- Het versterken en deskundigheidbevordering van het NGO-veld;
- Het organiseren van conferenties en/of workshops ten behoeve van de deskundigheid en uniformiteit binnen het welzijnsveld jeugdzorg.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Zie functie 630.

Functie *630 Sociaal cultureel werk /
jeugd- en jongerenwerk*

Kinderen en jongeren moeten kansrijker, veiliger en gezonder kunnen opgroeien. Waar nodig dienen hun ouders in hun verantwoordelijkheid te worden gesteund. Het Boneriaanse Centrum voor Jeugd & Gezin (CJG- Sentro pa Hubentut i Famia) heeft hierbij een cruciale centrale rol. Samen met de verschillende actoren in het jeugddomein wordt ingezet om te komen tot een jeugd beleidskader waarin verschillende maatregelen worden opgenomen om er voor te zorgen dat kinderen en jongeren zich maximaal kunnen ontwikkelen.

Doelstelling**Sociaal cultureel werk**

Het bieden van sociaalagogische dienstverlening (op vrijwillige basis) aan personen en groepen, gericht op hun cultureel en maatschappelijk functioneren in de samenleving in de vorm van recreatie, educatie, kunst en cultuur en de ondersteuning van groepen mensen in hun directe leef- en woonomgeving.

Het bieden van ondersteuning, begeleiding en advies waardoor de zelfredzaamheid en/of het sociaal functioneren van mensen wordt hersteld of bevordert

Ondersteuning samenlevingsopbouw

Het bieden van organisatorische, inhoudelijke en strategische ondersteuning aan organisaties zodat daar waar nodig zo snel mogelijk effectieve en op een uniforme wijze hulp ingezet kan worden.

Jeugd- en jongerenwerk

Het bieden van gevarieerd basisaanbod van sociaal-culturele voorzieningen voor kinderen en jongeren en jeugdparticipatie ter stimulering van de ontwikkeling of ter preventie van problemen.

Prestaties algemeen**Sociaal cultureel werk, ondersteuningsamenlevingsopbouw en jeugd en jongerenwerk**

- Het stimuleren van activiteiten op het gebied van recreatie, kunst & cultuur, educatie & samenlevingsopbouw;
- Het beheren en onderhouden van ontmoetingsfaciliteiten ten behoeve van het sociaal cultureel werk;
- Het ondersteunen en stimuleren van integrale wijkaanpak;
- Het versterken en deskundigheidbevordering van het NGO-veld;
- Het organiseren van conferenties en/of workshops ten behoeve van de deskundigheid en uniformiteit binnen het welzijnsveld;
- Het bieden van naschoolse opvang voor jeugd & jongeren ter stimulering van de ontwikkeling en ter preventie van problemen;
- Het toegankelijk maken van buurtcentra voor de buurt;
- Het coördineren van jobprogramma's;
- Het bevorderen van jeugdparticipatie;
- Het initiëren van jeugdadviesraad.

Prestaties begrotingsjaar 2017**Sociaal cultureel werk, ondersteuning samenlevingsopbouw en jeugd en jongerenwerk**

- Het opstellen van jeugdbeleidskader, de stichting CJG speelt hierbij een cruciale rol;
- Het opstellen van een buurtwerkbeleid;
- Het verbeteren van kwaliteit naschoolse opvang voor jongeren;
- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
3.108.004	1.964.379	1.143.625	4.483.842	2.473.700	2.010.142	2.690.324	565.100	2.125.224

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.690.324	565.100	2.125.224	2.690.324	565.100	2.125.224	2.690.324	565.100	2.125.224

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Ondersteuning samenlevingsopbouw

- Voor het organiseren van een conferentie c.q. activiteiten in het kader van Genderbeleid en Internationale Vrouwendag wordt een bedrag van \$ 5.000 S gereserveerd;

Subsidies

Voor het uitvoeren van ondersteuning samenlevingsopbouw, wijk en opbouw werk en voorzieningen jeugd en jongeren wordt in 2017 een totaal bedrag van \$ 2.540.324 gereserveerd voor het toekennen van subsidies aan de volgende gesubsidieerde instellingen;

- Stichting Professionele Kinderopvang Bonaire - \$ 827.404;
- Fundashon Antriol Avanti - \$ 50.000; met de stichting Avanti zal een zorgcontract worden gesloten voor het beheren van vier parken in Antriol. Verder moet opgemerkt te worden dat de huidige beheersovereenkomst wordt aangepast ; het onderdeel van groot onderhoud komt te vervallen);
- Centrum voor Jeugd en Gezien (CJG) - \$ 869.830 er wordt een additionele subsidie toegekend om de geconstateerde achterstanden in vorming en attitude weg te werken;
- Uitvoeren van vaccinatieprogramma wordt een bedrag van \$ 34.000 ter beschikking gesteld door de afdeling Publieke Gezondheid (PG) aan de stichting CJG;
- Jeugd Prinses Beatrix - \$ 250.000;
- NGO platform - \$ 88.908.

Aan bovenvermelde gesubsidieerde bedragen en stichtingen kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

Voor het dienstjaar heeft het openbaar lichaam Bonaire een verzoek aanvraag ingediend voor de jaarlijkse Bijzondere uitkering Sociale Kanstraject Jongeren (SKJ). Hiervoor is een bedrag van \$ 565.100 gereserveerd. In 2016 zijn de volgende bijzondere uitkeringen nog in uitvoering;

- SKJ;
- Integrale wijkaanpak 2,3 en 4;
- Leer woon werkcentrum Jong Bonaire;
- ICT in de wijken;
- Begeleiding Risicogroepen;
- SHARK;
- Plan van aanpak Kinderrechten.

Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2016 nog middelen beschikbaar zijn, zullen deze doorlopen in de begrotingsjaar 2017.

Functie 640 Bejaardenzorg

Ouderen en mensen met een beperking (functie 651) wil het bestuurscollege zo veel mogelijk bij de (buurt) activiteiten betrekken, maar ook hun talent en ervaringen benutten. Het is van belang dat degenen die dat kunnen zo lang mogelijk zelfstandig in hun eigen omgeving kunnen blijven functioneren en meedoen. Hun woning en omgeving moet hier op zijn of worden aangepast.

Doelstelling

Bevordering van het lichamelijke, geestelijke, sociale welzijn en participatie van senioren in de Bonairiaanse samenleving.

Prestaties algemeen

- Het subsidiëren en ondersteunen dagopvangcentra ter bevordering van de maatschappelijke participatie van ouderen;
- Het vertegenwoordigen van het OLB in het senioren platform;
- Het bevorderen van mantelzorg;
- Het verbeteren van zelfstandige woonsituatie van de ouderen;
- Het organiseren van gezamenlijke activiteit (bv. in het kader van viering Internationale dag van de ouderen);
- Het promoten van sectorale arbeidsovereenkomsten gekoppeld aan een algemeen burgerlijk pensioenfonds, ter aanvulling op AOV;
- Het extra aandacht geven aan ouderen die in een hulpbehoevende situatie verkeren;
- Het ondersteunen van ouderen met slechts AOV als enige vorm van inkomen;
- Het bevorderen van de samenwerking tussen verpleegtehuizen en verzorgingstehuizen en combinatievoorzieningen op wijkniveau;
- Het opzetten van wijkgerichte maatschappelijke voorzieningen voor de Bonairiaanse ouderen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het vaststellen van senioren en mindervalide beleid;
- Het bestendigen van de project Zelfmanagement 60 + en MIVA;
- Het uitvoeren van de reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
253.917	219.049	34.868	353.164	317.600	35.564	48.385	0	48.385

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
48.385	0	48.385	48.385	0	48.385	48.385	0	48.385

Bijzonderheden

E= Eenmalig
S= Structureel

Voor het organiseren van seniorenplatform wordt een bedrag van \$ 5.000 S gereserveerd.

Subsidies

Het openbaar lichaam Bonaire heeft een totaal bedrag van \$ 43.385 S gereserveerd voor het toekennen aan de gesubsidieerde instellingen Fundashon Konsulta pa Grandinan en Stichting Comishon Cuido i Ansianonan di Rincon (Cocari). Aan bovenvermelde gesubsidieerde bedragen en stichtingen kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

In 2016 is de bijzondere uitkering Zelfmanagement 60+ en MIVA nog in uitvoering.. Er wordt een totaal bedrag van \$ 15.564 gereserveerd voor de stichtingen Cocari en Consulta pa Grandinan. Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2016 nog middelen beschikbaar zijn, zullen deze doorlopen in de begrotingsjaar 2017.

Functie 650 Kinderopvang

Op Bonaire is het gebruikelijk dat zowel de man als de vrouw binnen een gezin werkt. Een groot deel van de bedrijven en overheidsinstellingen op Bonaire beginnen om 7:30 en 8:00 uur. Voor de allerkleinsten is er een ruime keuze van kinderopvang. Kinderopvang moet goed en veilig zijn. Zodat kinderen zich veilig voelen en de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Ouders die gaan werken moeten hun kind met een gerust hart achter kunnen laten bij een kinderopvang. Het openbaar lichaam neemt verschillende maatregelen om de kinderopvang te verbeteren. Bijvoorbeeld door kwaliteits- en veiligheidseisen te stellen aan kinderopvangbedrijven.

Doelstelling

Creëren van voorwaarden voor kwalitatief goede kinderopvang zodat alle kinderen van 0 tot 4 jaar zich op verschillende gebieden kunnen ontwikkelen in een veilige omgeving. Hieronder valt kinderdagverblijven.

Prestaties algemeen

- Het zorgdragen voor kinderopvangbeleid;
- Het inzetten op voorschoolse opvang in samenspraak met RCN en schoolbesturen;
- Het uitdragen van visie;
- Het uitvoeren van de verordening kinderopvang;
- Het verbeteren en verder vergroten van veiligheid op kinderopvangcentra;
- Het verbeteren van kwaliteit van kinderopvangcentra;
- Het nog beter beschermen van kinderen tegen geweld;
- Het zorgdragen voor richtlijnen (verordening en handleiding);
- Het introduceren van een kwaliteitsinspecteur voor de voorschoolse educatie ;
- Het ontwikkelen van duidelijke educatiemodules voor de voorschoolse educatie;
- Het houden van toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en zo nodig handhaven Het uitvoeren van overgangsregeling kindercentra die niet aan kwaliteitseisen voldoen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguleren en operationele taken.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
510.035	705.950	-195.915	821.400	453.900	367.500	317.500	0	317.500

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
317.500	0	317.500	317.500	0	317.500	317.500	0	317.500

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Subsidies/bijdragen

In 2017 wordt een totaal bedrag van \$ 317.500 S gereserveerd voor het toekennen van de volgende subsidies;

- Fundashon Bon Kwido- \$ 80.000
- Fundashon Sosial Edukativo - \$ 37.500
- Uitvoeren van verordening kinderopvang - \$ 200.000

Aan deze gesubsidieerde bedragen en stichtingen kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

In 2016 zijn de bijzondere uitkeringen Versterking Kinderopvang en Papa Cornes kinderopvang in uitvoering.

Mocht het zijn tijdens het opstellen van de jaarrekening nog middelen beschikbaar zijn, zullen deze overlopen in 2017.

Functie **651 Dagopvang gehandicapten**

Doelstelling

Bevorderen van emancipatie, maatschappelijke participatie en volledige integratie van minder validen/gehandicapten op Bonaire.

Prestaties algemeen

- Het bevorderen van zelfredzaamheid van gehandicapten op Bonaire;
- Het stimuleren van sociale veiligheid en verbetering van de woonsituatie van gehandicapten/minder validen;
- Het opzetten van een overkoepelend platform voor gehandicapten op Bonaire
- Het ontwikkelen van een gehandicapten/minder validen beleid in samenwerking met belangenorganisaties op dit gebied;
- Het stimuleren en ondersteunen bewustwordingscampagne toegankelijkheid van de verschillende belangenorganisaties.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het stimuleren en ondersteunen bewustwordingscampagne toegankelijkheid van de verschillende belangenorganisaties;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
13.407	0	13.407	39.500	0	39.500	40.300	0	40.300

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
40.300	0	40.300	40.300	0	40.300	40.300	0	40.300

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

In het bestuursprogramma 2016-2019 is het bevorderen van emancipatie, maatschappelijke participatie en volledige integratie van minder validen en personen met lichamelijke beperking op Bonaire een prioriteit. In 2017 wil het openbaar lichaam Bonaire dit verder stimuleren door middel van de bewustwordingscampagne. Er wordt hiervoor een totaal bedrag van \$ 5.000 S gereserveerd.

Het openbaar lichaam Bonaire draagt in de operationele (elektriciteit) kosten van Pasa dia Carinjo in Rincon. Hiervoor wordt een bedrag van \$ 12.800 S geraamd.

Subsidies

Er wordt een totaal bedrag van \$ 22.500 gereserveerd voor de stichtingen MIVABO en (FKBO) Kuida pa Bista i Oido. Verder moeten opgemerkt te worden dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie *700 Algemeen beheer volksgezondheid*

Na de verandering van 10-10-10 waarbij het merendeel van de zorg met name de 'cure' onder de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid is geplaatst, is de publieke gezondheidszorg met als speerpunt preventie het gebied waarop het Openbaar Lichaam Bonaire zijn energie en focus op richt. Sinds 2012 wordt de publieke gezondheidszorg ondersteund door de GGD Den Haag, toch blijft het de taak van het OLB zorg te dragen voor de garantie van gezondheid voor burgers. Het bestuurscollege wil als eerste aandacht besteden aan bewustwording- en voorlichtingscampagnes die op strategische en gestructureerde wijze moet worden aangeboden. Tevens wil het bestuurscollege zich inzetten voor tot verbetering van de samenwerking tussen het OLB en het Ziektekostenverzekeringskantoor (ZVK) met als doel om de gezondheidszorg te optimaliseren.

De Afdeling Publieke Gezondheidszorg van de Directie Samenleving & Zorg is een leidende afdeling binnen een gestructureerde publieke gezondheidszorg, waarbij door het (laten) uitvoeren van preventie activiteiten de gezondheid van de gehele bevolking en risicogroepen (jeugd, ouderen, gehandicapten, migranten) van Bonaire wordt bewaakt, beschermd en bevorderd.

De afdeling publieke gezondheidszorg is voor het lokaal bestuur een vanzelfsprekende deskundige partner met een adviesrol en voor de inwoners van Bonaire een herkenbare organisatie die investeert in het bundelen van krachten en het stimuleren van samenwerking met alle relevante partners.

Als extra taak draagt de afdeling Publieke Gezondheidszorg zorg voor de coördinatie van de Geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). De afdeling Publieke Gezondheid valt onder de Directie Samenleving en Zorg.

Doelstelling

- Het bewaken, beschermen, bevorderen van de volksgezondheid en openbare hygiëne door onderzoek, monitoring, surveillance, beleid en uitvoering;
- Het bevorderen van de inhoudelijke opbouw van een sterke publieke gezondheidszorg & GHOR;
- Het ontwikkelen van de afdeling PG naar een Bonerianse Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) model..

Prestaties algemeen

- Het opstellen en uitvoeren van beleid op het gebied van publieke gezondheidszorg;
- Het coördineren, faciliteren, stimuleren en (laten) uitvoeren van preventieprogramma's ten behoeve van de bevolking op het terrein van publieke gezondheidszorg;
- Het bevorderen van de totstandkoming en de continuïteit van en de samenhang binnen de publieke gezondheidszorg en de afstemming ervan met de curatieve gezondheidszorg en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen;
- Het bewaken van gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen;
- Het verder opbouwen van verschillende deelprojecten ter versterking van de Publieke Gezondheidszorg;
- Het versterken en verdere opbouw en versterking van alle secties van de afdeling Publieke Gezondheidszorg (beleid & onderzoek, gezondheidsbevordering en ziektepreventie, Infectieziektebestrijding & vector controle. Inclusief Jeugdgezondheidszorg (van 0 tot 4 naar 0-19 jaar);
- Het verder opbouwen en organiseren van de GHOR, waarbij de coördinatie van de inzet van de geneeskundige hulpverlening, psychosociale hulpverlening en de preventieve openbare gezondheidszorg, verbeterd wordt;
- Het opstellen van een Preventienota
- Het sluiten van een contract management CJG (gedeeltelijk, voor JGZ) en mogelijk ook andere organisaties;
- Het uitvoeren van medische controles binnen de genotindustrie via contract met derden;
- Het inzetten van schouwartsen via contracten met derden;
- Het bevorderen van opbouw van technische hygiënezorg, bijvoorbeeld inspectie kinderopvang en inspectie tattoo- en piercing shops.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het ontwikkelen van de afdeling Publieke Gezondheidszorg naar een Bonerianse GGD model;
- Het uitvoeren van reguliere operationele wettelijke taken.

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 14.4 x 1.600 u = 23.040 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 13 x 1.600 u = 20.800 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
893.076	297.008	596.068	1.606.052	758.900	847.152	1.124.585	292.700	831.885

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.124.585	292.700	831.885	1.124.585	292.700	831.885	1.124.585	292.700	831.885

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Aangezien de afdeling publieke gezondheidszorg zich in een opbouwfase bevindt, is het raadzaam om een bedrag te reserveren om eventuele ervaren deskundige derden te kunnen inhuren voor het uitvoeren van de Wet Verklaring overlijden BES en genotindustriebeleid. Voor personeel aan derden ter uitvoering hiervan wordt een bedrag van \$ 15.000 S gereserveerd;
- Voor het organiseren van een conferentie jeugd,- en publiekgezondheidszorg en het publiceren van een infokrant wordt een bedrag van \$ 8.000 S gereserveerd;
- Voor het uitvoeren van genotindustrie beleid bedrag van \$ 24.000 S gereserveerd voor het bekostigen van labonderzoeken.

Aanvullende informatie over groei

De afdeling PG van het OLB is nog niet op de vereiste sterkte om het gehele pakket aan wettelijke basistaken te kunnen vervullen. Het is haar ambitie en inzet dat in 2019 alle taken worden vervuld. Deze huidige formatie dient door te groeien als consequentie van de WPG en ter verzekeren van een sterke Publieke Gezondheidszorg op Bonaire. De groei van het medewerkersbestand is verantwoord op beleidsterreinen die nu onvoldoende worden behartigd.

In 2016 wordt een bedrag van \$ 5.000 gereserveerd voor de stichting DIBO - Youth Human Rights Foundation. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Subsidies

In 2017 heeft het OLB een bedrag van \$ 5.400 ten behoeve de instelling DIBO for Youth Human Rights Foundation. Aan het bedrag aan de gesubsidieerde instelling kan geen rechten worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

Tot 1 januari 2020 kan het openbaar lichaam Bonaire voor een jaarlijkse bedrag van \$ 292.700 in de vorm van Bijzondere uitkering voor Publieke zorg BU in aanmerking komen. Mocht bij het opstellen van de jaarrekening 2016 nog middelen beschikbaar zijn, zullen deze doorlopen in de begrotingsjaar 2017.

Functie	710 Preventieve en curatieve gezondheidszorg
----------------	---

De Afdeling Publieke Gezondheidszorg (GGD) van de Directie Samenleving & Zorg is een leidende afdeling binnen de publieke gezondheidszorg, waarbij door het (laten) uitvoeren van preventie activiteiten de gezondheid van de algehele bevolking en risicogroepen (jeugd, ouderen, gehandicapten, migranten) van Bonaire wordt bewaakt, beschermd en bevordert. Het openbaar lichaam Bonaire (OLB) is verantwoordelijk voor preventie en het bevorderen van de gezondheid, veiligheid en welzijn van de burgers. Verder draagt het OLB gedeeltelijk bij in de operationele kosten aan de decompressie tank bij het behandelen van patiënten na een duikongeval en wondbehandeling.

Doelstelling

- Het bewaken, beschermen en bevorderen van de volksgezondheid door preventieactiviteiten, voorlichting, advies, gezondheidsprogramma's.

Prestaties algemeen

- Het uitvoeren van gezondheidsbevordering en ziektepreventie, waaronder Gezondheidsvoorlichting en opvoeding en projecten;
- Het uitvoeren van preventieprogramma's / projecten gericht op verschillende voor Bonaire actuele gezondheidsproblemen zoals obesitas, diabetes & hypertensie, overmatig gebruik of misbruik genotmiddelen en Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG);
- Het uitvoeren van het project Zwem Veilig;
- Preventie van verslaving;
- Het opstellen van diverse beleid mbt jeugdgezondheidszorg;
- Het uitvoeren van activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg (leeftijd 0 tussen 19) via Centrum voor Jeugd & Gezin;
- Het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
- Het ramen van de behoeften aan zorg, de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen en het aanbieden van vaccinaties voorkomend uit het Rijksvaccinatieprogramma, het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- Het uitvoeren van terugkerende projecten en reguliere taken infectieziektebestrijding;
- Het geven van voorlichtingcampagnes dengue, zika en chikungunya;
- Het bestrijden & influenza;
- Het aansturen van de plan van aanpak dengue, zika & chikungunya;
- Het ondersteunen bij jeugd vaccinatieprogramma's, reisvaccinaties, monitoring –en registratiesysteem;
- Het onderhouden voor diverse infectieziekten;
- Het nemen van algemene preventieve maatregelen op dit gebied, inclusief bron- en contactopsporing, bron- en contactopsporing bij meldingen;
- Het uitvoeren van rijksvaccinatieprogramma;
- Het bestrijden van infectieziekten;
- Het voorbereiden van activiteiten op ouderengezondheidszorg.
- Het behandelen van patiënten na een duikongeval;
- Het behandelen van patiënten na verwijzing van een specialist voor wondbehandeling.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele wettelijke taken;

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
94.856	3.000	91.856	374.400	53.500	320.900	268.700	0	268.700

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
268.700	0	268.700	268.700	0	268.700	268.700	0	268.700

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar

- De jeugdgezondheidszorg leeftijd tussen 0 en 4 jaren wordt in de komende jaren verder versterkt en verbeterd. De kosten worden geschat op \$ 30.000 S in het jaar 2017.

Infectieziektebestrijding

- Voor het ondersteunen op het gebied van epidemiologie en entomologie (kostensoort Personeel aan derden) wordt een bedrag van \$ 6.000 S gereserveerd.
- Voor het bekostigen van de jaarlijkse Landelijk Coördinatie centrum (LCR) abonnement wordt een totaal bedrag van \$ 3.300 gereserveerd;
- Er wordt een bedrag van \$ 45.000 S gereserveerd voor het uitvoeren van voorlichtingscampagnes zoals dengue, zika, chikungunya en infectieziekten.
- Bij de kostensoort Geleverde diensten wordt een bedrag gereserveerd voor het bekostigen van een beheersovereenkomst ten behoeve van vaccins en labkosten ten behoeve van infectieziekten.

Gezondheidsbevordering en ziekte preventie

- Het open lichaam Bonaire ondersteunt het project Zwem Veilig en programma's ter bevordering van gezondheidszorg. Hiervoor wordt een bedrag gereserveerd van \$ 25.000 S. Dit bedrag is gebaseerd op de realisatie cijfers.

Overige gezondheidszorg aangelegenheden

- Er wordt een bedrag van \$ 28.300 S gereserveerd voor het betalen van de operationele kosten van decompressietank en voormalig Hygiënische dienst gebouw.

Subsidies

Door middel van een Antilliaanse Medefinancierings Organisatie (AMFO) subsidie is het mogelijk gemaakt om de activiteiten betreffend preventie van verslaving aan drugs en/alcohol uit te (laten) uitvoeren. Er is voor dit project een preventiemedewerker aangenomen en bij de Stichting Verslavingszorg en Psychiatrie Caribisch Nederland (SVP-CN) geplaatst.

Op 1 september 2015 is de AMFO subsidie na twee jaar afgelopen. Aangezien preventie van alcohol en drugsverslaving onder jongeren zeer belangrijk is rekeninghoudend met de stijgende casussen afgelopen jaren, is het een must om deze activiteiten voort te zetten. In de laatste maanden van 2015 heeft SVP-CN op basis van een samenwerkingsovereenkomst taken voor het OLB uitgevoerd zonder financiële gevolgen. Dit omdat SVP-CN nog een bedrag over had van de AMFO subsidie. Dit is gebruikt als financiële overbrugging met de bedoeling voor het jaar 2016 met deze stichting een zorgcontract af te sluiten.

In 2016 is gewerkt aan een zorgcontract. Voor het bekostigen van de zorgcontract in 2017 heeft het OLB een bedrag van \$ 100.000 S gereserveerd voor SVP-CN. Dit bedrag is voor het bekostigen van een preventie medewerker en aanschaf materialen. Verder wordt rekening gehouden met een bedrag van \$ 10.000 S voor het ondersteunen van stichtingen in verband met preventie. Aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen kunnen geen rechten worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

In 2016 zijn de bijzondere uitkeringen Preventie genotmiddelen in gebruik en WE CAN YOUNG en in uitvoering. Mocht er nog beschikbare middelen beschikbaar aan het eind van de dienstjaar zijn, zullen deze doorlopen in 2017.

Opmerking

De afdeling PG van het OLB is nog niet op de vereiste sterkte om het gehele pakket aan wettelijke basistaken te kunnen vervullen. Het is haar ambitie en inzet dat in 2019 en 2020 alle taken worden vervuld. Deze huidige formatie dient door te groeien als consequentie van de Wet publieke Gezondheid (WPG) en ter verzekeren van

een sterke Publieke Gezondheidszorg op Bonaire. De groei van het medewerkersbestand is verantwoord op beleidsterreinen die nu onvoldoende worden behartigd.

Bij de functies 700 Algemeen beheer Volksgezondheid, 710 Preventie en curatieve gezondheidszorg en 725 In overige openbare hygiëne zijn de navolgende functies noodzakelijk;

- Inspectie kinderopvang
- GHOR medewerker
- Dataverzamelaar
- Sociaal verpleegkundige
- Preventie medewerker
- Senior gezondheidsbevorderaar
- Coordinator Vectorcontrole.

Functie 720 Slachthuizen**Doelstelling**

Uitvoeren van de op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden ten behoeve van het slachten en keuren van geslacht vlees en vee en uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid. Het uitbreiden van de groep slachters met twee slachters, omdat de slachtingen fors waren toegenomen. Aanschaf van een nieuw koelcel voor het koelen en bewaren van geslacht vlees. Het op de volksgezondheid gerichte werkzaamheden tbv het slachten en de uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid. Het personeel van slachthuizen valt onder Directie Ruimte en Ontwikkeling en Toezicht en Handhaving. De personeelskosten van de slachters vallen onder functie 341 en de keurmeesters onder functie 300. Op deze functie worden de kosten van de huisvesting van het Slachthuizen gebouw en opbrengsten van keuring van vee verantwoordt.

- Toezicht op het slachtproces en het keuren van geslacht vlees en vee;
- Uitvoering van de handhavende taken op het gebied van voedselveiligheid;
- Administratieve afhandeling van geslacht vlees.
- Handhaving van illegaal geslacht en ongekeurd vlees;

Prestaties algemeen

Het geven van meer voorlichting en instructies;

Het handhaven van wet- en regelgeving op het gebied van vee, vlees, vis en overige dierlijke producten, waaronder de controle op vlees- en visverwerkende bedrijven;

- Het handhaven van het slachtverbod voor vee en keuring van vee.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het bevorderen van controle teneinde de doelstellingen te kunnen waarborgen.
- Het keuren van geïmporteerd vlees in samenwerking met de douane;
- Het bestrijden door handhaving van illegaal slachten van vee, m.n. geiten en verkoop van ongekeurd vlees.
- Het uitbreiden van het aantal slachtingen, door slachten van geiten van Stinapa (Washington park);
- Uitwerken van een voorstel voor verzelfstandiging van het slachthuis en efficiënter hanteren van slachtdagen.

Capaciteit

NVT personeel valt onder directie RO en TH

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2015	2015	2015	2016	2016	2016	2017	2017	2017
9.816	5.083	4.733	10.000	7.500	2.500	10.100	5.000	5.100

Meerjarenraming van de functie

Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
10.100	5.000	5.100	10.100	5.000	5.100	10.100	5.000	5.100

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De kosten van huisvesting van de Slachthuis wordt geraamd op \$ 10.100 S en de opbrengsten van vee op \$ 5.000 S.

Functie **721 Reiniging**

Doelstelling

Doelstelling is om Bonaire een deugdelijke, betrouwbare afval ophaaldienst te exploiteren en om ons eiland zo schoon mogelijk te krijgen en houden. Dit met de beperkte middelen die hiervoor voorhanden zijn.

Prestaties algemeen

Onder deze functie wordt onder andere verstaan de afvalverwerking, zoals die door Servizio di Limpiesa di Boneiru (Selibon) NV wordt uitgevoerd en de aanvullende reinigingstaken die door Selibon worden verricht. Om Bonaire schoon te krijgen en houden wordt op basis van een beheersovereenkomst met Selibon afgesproken dat ze het afval wekelijks bij de huizen en bedrijven afhalen.

Naast de verplichte vuilinzameling voert Selibon meestal ook andere diensten uit. Voor deze niet – verplichte diensten kan geen afvalstoffenheffing worden geheven. De kosten voor deze dienstverlening kan het openbaar lichaam Bonaire dekken uit de reinigingsrechten. De reinigingsrechten zijn retributies die via WEB rechtstreeks via een vergoeding per huishouding en bedrijf aan Selibon wordt overgemaakt.

Conform de vigerende wet & regelgeving dient het openbaar lichaam de bedrag aan reinigingsrechten zichtbaar zijn in de begroting. Door dat deze bedragen administratief niet in de boeken wordt verwerkt wordt de raming budgetneutraal opgenomen.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van afvalbeleid;
- Het beheren van stortplaats Morotin;
- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
2.673.047	1.243.373	1.429.674	2.647.000	1.167.000	1.480.000	2.723.300	1.243.300	1.480.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.723.300	1.243.300	1.480.000	2.723.300	1.243.300	1.480.000	2.723.300	1.243.300	1.480.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Aan reinigingsrechten is een bedrag van \$ 1.243.300 S in de begroting opgevoerd. Broninformatie van het bedrag is de jaarrekeningen 2015 van WEB en Selibon NV.

Subsidies

In 2017 is een totaal bedrag van \$ 1.480.000 S voor SELIBON NV gereserveerd. Het afgeronde bedrag is berekend op basis van een verhoging van 15 % van de beheersovereenkomst (realisatie 2013 - \$ 1.157.282), \$ 98.000 voor het beheren van afval bij vuilnisstortplaats Morotin en \$ 50.000 voor het uitvoeren van afvalbeleid. Aan de gesubsidieerde bedragen kunnen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie **722 Riolering en waterzuivering**

Doelstelling

Het openbaar lichaam wordt verantwoordelijk gehouden voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel en de rioolwaterzuivering installatie. Het ligt in de bedoeling om dit door het WEB te laten uitvoeren.

Prestaties algemeen

- Beheer en onderhoud van rioleringsstelsel en rioolwater zuiveringsinstallatie.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Doorontwikkelen van deze nieuwe taak.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
962.941	2.488.640	-1.525.699	2.845.600	2.845.600	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Bijzondere Uitkering

In 2016 zijn de Bijzondere uitkering Riolering en watervoorziening in uitvoering. Mocht er nog beschikbare middelen beschikbaar aan het eind van de dienstjaar zijn, zullen deze doorlopen in 2017.

Functie 723 Milieu en natuurbeheer**Doelstelling**

De afdeling Milieu en Natuurbeheer zorgt voor het formuleren, aansturen en controleren van het beleid met betrekking tot milieu en natuur.

- Het ontwikkelen en uitvoeren van het algemeen beleid, het vergunningsbeleid en de vestigingsregelingen;
- opstellen van goed onderbouwde adviezen aan het Bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire;
- natuur en milieu communicatie en de
- toetsing van vergunningsaanvragen.

De personeelskosten van de Unit Milieu vallen onder de directie Ruimtelijk Ontwikkeling afdeling Beleid en Projecten bij functie 002. Bij de functie 723 worden de subsidies van Stinapa en bijzondere uitkeringen die betrekking hebben op Natuur & Milieu verantwoordt.

Prestaties algemeen

- Het uitwerken van het Natuurbeleidsplan;
- Het uitwerken van het Milieubeleidsplan;
- Het opstellen van een Afvalbeleidsplan;
- Het uitvoeren van het programma afvalbeleidsplan;
- Het opstellen van een Nominatiedossier Werelderfgoed;
- Het opstellen van een Delfstoffenbeleidsplan;
- Het opstellen van een Regenwater structuurplan (integrale watermanagement);
- Het opstellen van duurzaam bodembeleid;
- Wet Vrom-BES Inrichtingen en activiteitenbesluit;
- MER procedures;
- Het uitvoeren van het programma Duurzaam Bonaire (Masterplan).

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het opstellen en updaten van plannen zoals regenwater structuur en Natuur en Milieu beleid en verordening natuur & beheer. Deze kosten worden verantwoordt onder de afdeling Beleid en projecten Ruimte en Ontwikkeling.

Capaciteit

NVT personeel valt onder directie RO afdeling Beleid en Projecten functie 002.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
2.511.209	1.130.000	1.381.209	1.290.807	1.216.500	74.307	809.107	734.800	74.307

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
74.307	0	74.307	74.307	0	74.307	74.307	0	74.307

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Subsidies

Het OLB heeft een bedrag van \$ 74.307 gereserveerd voor STINAPA. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Bijzondere Uitkeringen

In 2017 zal de volgende bijzondere uitkeringen verder worden uitgevoerd;

- Goat eradication and control in Washington Slagbaai en National Park \$ 70.000;
- Feral pig control project plan \$ 13.500;

Openbaar Lichaam Bonaire Begroting 2017

- Reforestation project plan \$ 92.000;
- Koraalrestauratie- restoring marine life, one reef at a time \$ 27.800;
- Ecologisch herstel Lac en zuidelijk kustgebied \$ 105.000;
- Erosiebestrijding en natuurherstel Bonaire \$ 426.000.

Mocht er beschikbare middelen beschikbaar aan het eind van de dienstjaar zijn, van de bijzondere uitkeringen met betrekking tot natuur en milieu gebied die in 2016 nog in uitvoering zijn, zullen deze doorlopen in 2017.

Functie *725 Overige Openbare Hygiëne*

Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire en de rijksoverheid zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor kwalitatieve voorzieningen op het gebied van de gezondheidszorg op Bonaire. Nederland is hierbij verantwoordelijk voor de curatieve zorg en het openbaar lichaam Bonaire voor de uitvoering van Publieke Gezondheidszorg, waarbij preventie, gezondheidsbewaking, gezondheidsbescherming en gezondheidsbevordering centraal staan.

Vanaf 10-10-10 gelden nu nieuwe wet- en regelgeving voor de publieke gezondheidszorg vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Bonaire zal op het gebied van Publieke Gezondheidszorg langzamerhand aan de normen en standaarden van de Nederlandse wetten gaan voldoen en daarvoor zullen simultaan op verschillende vlakken investeringen moeten plaatsvinden.

In het inrichtingsplan is de voormalige afdeling Hygiënische dienst gesplitst in de afdelingen Vectorcontrole en Handhaving Zorg & Samenleving. Vectorcontrole valt onder de directie Samenleving & Zorg en Handhaving Zorg & Samenleving onder Directie Toezicht & Handhaving.

Doelstelling

Handhaving Zorg & Samenleving

- Door opsporen, handhaven, bewaken en toezicht houden, bijdrage leveren aan de gezondheidsbescherming van de lokale bevolking;
- Het geven van voorlichting en informatie ter bevordering van de bewustwording op het gebied van voedselveiligheid en hygiëne;
- Het zorg dragen voor de beleidsadvisering met betrekking tot gezondheidsbescherming en de beheersing van de daaraan verbonden kosten van het openbaar lichaam Bonaire;
- Het ondersteunen, monitoren en evalueren van het gekozen beleid.

Prestaties algemeen

Handhaving Zorg & Samenleving

- Het bewaken van de openbare hygiëne en het identificeren van hygiënische problemen;
- Het uitvoeren van afname van watermonsters in het kader van de Wet kwaliteitdrinkwater;
- Het geven van voorlichting en opvoeding op het gebied van hygiëne, voedselveiligheid en warenkeuring;
- Het begeleiden en keuren van lokaliteiten conform Drank en Horeca verordening (preoperationele keuring);
- Het houden van toezicht gedurende publieke activiteiten conform APK (evenementen en buffet vergunning);
- Het houden van toezicht en controle op restaurants en eetgelegenheden en alle andere zaken die eet- en drinkwaren verkopen
- Het begeleiden en het laten keuren van personen, middelen en voertuigen conform ventvergunning;
- Het houden van toezicht en controle op naleving van de Warenwet;
- Het houden van toezicht op het roeren van grafkelders;
- Het houden van toezicht op productie en distributie van water (influent = instromend en effluent-uitstromend)
- Het uitvoeren van controle bij de barkjes in de Haven;
- Het uitvoeren van controle in samenwerking met Scheepvaart inspectie van het RCN (Ship Sanitation);
- Het voeren van overleg met andere directies op het gebied van vergunningen en publieke gezondheidszorg;
- Het werken in diverse taskforces samen met de andere afdelingen van de directie;
- Het toezien op het slachtproces bij het slachthuis door de keurmeesters.
- Het organiseren van diverse voorlichtingcampagnes op het gebied van de publieke volksgezondheid in samenwerking met de directie Samenleving & Zorg;
- Het uitvoeren van pre-operationele keuringen bij beginnende bedrijven;
- Het geven van voorlichting aan scholen, crèches, groepen en bedrijven;
- Het controleren van het adequaat gebruik van afvalwater zuiveringsstelsel door kunukero's;
- Het gebruikmaken van digitale checklijsten voor de toezicht en handhaving op het gebied van drank- en horeca vergunningen;
- Het uitbreiden van de adviseringstaken op het gebied van voedselveiligheid en openbare hygiëne aan het BC;
- Het opstellen van maand rapportages.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Handhaving Zorg & Samenleving

- Het uitvoeren van Wet Drinkwater BES;

- Het uitvoeren van reguliere operationele wettelijke taken.

Doelstelling**Vectorcontrole**

- Door vectorcontrole activiteiten en voorlichtingscampagnes een bijdrage leveren aan ziektepreventie, gezondheidsbevordering en gezondheidsbescherming van de Bonaireaanse bevolking.

Prestaties algemeen**Vectorcontrole**

- Het uitvoeren van vectorcontrole;
- Het samenwerken met de afdeling infectieziekten ter preventie van o.a. Dengue, Zika en Chikungunya;
- Het bewaken van de openbare hygiëne en het identificeren van hygiënische problemen;
- Het geven van voorlichting en opvoeding op het gebied van hygiëne;
- Het uitvoeren van haven controle;
- Het opstellen en administratief bijhouden van rapporten en indexen.

Prestaties begrotingsjaar 2017**Vectorcontrole**

- Het uitvoeren van reguliere operationele en wettelijke taken.

Capaciteit**Handhaving Zorg en Samenleving**

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Werkelijke capaciteit: 8 x 1.600 u = 12.800 uren

Volgens inrichtingsplan is het personeel werkzaam bij Vectorcontrole onder Publieke Gezondheid geplaatst.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
4.029.606	1.600.614	2.428.992	878.127	343.600	534.527	548.665	20.000	528.665

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
548.665	20.000	528.665	548.665	20.000	528.665	548.665	20.000	528.665

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Zorg en Samenleving

Bij de kostensoort Geleverde dienst wordt een totaal bedrag van \$ 62.000 **S** gereserveerd voor het betalen van de labonderzoeken bij de uitgifte van gezondheidskaarten. De inkomsten worden geraamd op \$ 15.000.

Het is de bedoeling dat deze gezondheidcertificaten (blauwe keuringskaarten) worden afgeschaft. Dit voorstel wordt uitgewerkt en aan het BC voorgelegd. Indien men hiermee akkoord gaat, zal dit zo spoedig mogelijk worden ingevoerd in 2016, omdat dit een grote besparing zal betekenen voor de begroting van het OLB.

Vectorcontrole

Het bestuurscollege heeft een principe besluit genomen over dienstkleding. Hierbij moet opgemerkt te worden dat voor uitsluitende het personeel werkzaam bij de Vectorcontrole een uitzondering zal worden gemaakt. De rede hiervoor is dat het personeel van de sectie vector controle met biociden (insecticiden, larvaciden etc) werken. Voor het aanschaffen van dienstkleding/uniform wordt een bedrag van \$ 4.500 **S** gereserveerd.

Voor het aanschaffen van insecticiden en middelen ten behoeve van vectorcontrole activiteiten; bestrijding van ongedierte en overige apparaten wordt een totaal bedrag van \$ 27.000 S gereserveerd.

Bijzondere Uitkering

In 2016 is de Bijzondere Uitkering Bijdrage drinkwater WEB nog in uitvoering. Mocht er nog beschikbare middelen beschikbaar aan het eind van de dienstjaar zijn, zullen deze doorlopen in 2017.

Functie 822 Overige Volkshuisvesting

Goede huisvesting is een eerste levensbehoefte. Op Bonaire moeten wij het normaal vinden dat iedereen een dak boven het hoofd heeft. Het bestuurscollege vindt dit een kwestie van fatsoen. Het is een voorwaarde om optimaal deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Helaas is het op Bonaire geen vanzelfsprekendheid dat iedereen een veilig en gezond dak boven het hoofd heeft. Het bestuurscollege stelt zich ten doel zich in te spannen voor het realiseren van adequate huisvesting voor iedere inwoner van Bonaire.

Doelstelling

De afdeling Planologie en Bouw zorgt voor het formuleren, aansturen en controleren van beleid met betrekking tot de ruimtelijke ordening, de volkshuisvesting, de bouw en de monumenten zowel boven als ondergronds. Volgens het inrichtingsplan is deze afdeling onderdeel geworden van de afdeling Beleid en projecten bij de directie Ruimte en Ontwikkeling. De afdeling Beleid en projecten van de directie R&O wordt verantwoord bij functie 002. Op de functie 822 worden begrotingsteun voor Fundashon Cas Boneriano (FCB), kosten van Huurcommissie en opbrengsten van bouwleges verantwoordt.

Prestaties algemeen

- Het behouden van een autonome FCB als enige sociale huisvestingstichting;
- Het toetsen van initiatieven aan het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB);
- Het communiceren inzake het ROB;
- Het laten opstellen van beleidsnota's, zoals welstandsnota;
- Het deelnemen in uitvoering van het SEI project 'Integrale Wijkaanpak';
- Het adviseren o.a. in juridische procedures, erfpachtuitgifte, handhavingzaken;
- Het updaten Bouw- en Woningverordening Bonaire;
- Het mede opstellen van grondbeleid;
- Het afhandelen bouw- en sloop aanvragen;

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het actualiseren van woonvisie Bonaire CN 2011- 2015 in samenspraak met de woonpartners op Bonaire;
- Het onderzoeken van andere bronnen van gunstige financiering voor het renoveren en bouwen van woningen.
- Het introduceren van een nationale hypotheek garantie voor koopwoningen om doorstroming naar de reguliere markt te bevorderen.

Capaciteit

NVT personeel is geplaatst bij Beleid en projecten functie 002.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
729.843	238.097	491.746	933.348	280.000	653.348	738.148	235.000	503.148

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
738.148	235.000	503.148	738.148	235.000	503.148	738.148	235.000	503.148

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Voor de kosten van de Huur Commissie wordt een totaal bedrag van \$ 30.300 gereserveerd. Het openbaar lichaam Bonaire is voornemens om een nieuwe invulling te geven in de structuur van Huur Commissie.

Subsidies

Het OLB heeft in 2017 een totaal bedrag van \$ 698.324 gereserveerd voor Fundashon Cas Boneriano. Verder moeten wij opmerken dat aan de gesubsidieerde bedragen en stichtingen geen rechten kunnen worden ontleend.

Functie **910 Reserveringen en voorzieningen**

Tot deze functie behoren:

- a) Reserves van de algemene dienst;
- b) Voorzieningen van de algemene dienst;
- c) Reserves en voorzieningen van taken van dienst, bedrijven en derden.

Doelstelling

- Het ontwikkelen en uitvoeren van reserveringsbeleid (Financiële beheersverordening) en het bewaken van onder- en overschrijdingen van de vastgestelde boven- en ondergrenzen;
- Mede met dit reserveringsbeleid een kwalitatief goed financieel beheer bewerkstelligen;
- Het vormen van een algemene reserve als buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers, welke niet in de exploitatie opgevangen kunnen worden;
- Het vormen van bestemmingsreserves voor toekomstige investeringen of uitgaven, welke het jaarlijkse investeringsniveau en/of exploitatie te boven gaan;
- Het vormen van voorzieningen met als voornaamste doel, het egaliseren van fluctuaties in de exploitatielasten en het afdekken van bekende risico's.

Prestaties algemeen

Het toewerken naar verbeteringen van de financieel beheer;

- Het opbouwen van voorzieningen;
- Het opbouwen van bestemmingsreserves.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het treffen van reserves en voorzieningen na de resultaten van de uitbestede deelprojecten van het traject Verbetering financieel beheer zoals Niet uit de balans blijvende verbetering, waarderingen van debiteuren, onvoorzien en kortlopende schulden;
- Het verder saneren van balanswaarderingen;
- Het verder elimineren van risico's.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Functie 911 Geldleningen**Doelstelling**

Het is het openbaar lichaam Bonaire niet toegestaan geld te lenen op de vrije kapitaalmarkt. Wel is het verantwoordelijk voor de aflossing van renteloze aangegane leningen. Verder is wettelijk geregeld dat aanvullend op de vrije uitkering financiering ten behoeve van investeringen kunnen worden gearrangeerd bij BZK en andere ministeries. De rente vrije aflossing van deze financiering gebeurt conform de economische levensduur en gaat ten laste van de vrije uitkering.

Prestaties algemeen

Het OLB is door de bestaande wetgeving en beperkte financiële ruimte volstrekt afhankelijk geworden van bijdragen vanuit de ministeries. Dit probleem is kenbaar gemaakt tijdens de bestuurlijke overleggen. Op dit moment is nog niet duidelijk of hiervoor een oplossing kan worden gevonden. In de brief met betrekking tot kabinetsstandpunten wordt het probleem met betrekking tot onderhoudsachterstanden erkend.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Door dit kabinetsstandpunt zal OLB al of niet actief naar financieringen zoeken teneinde diverse maatschappelijk en/of economisch verantwoorde investeringen te kunnen doen. Zodra hier mogelijkheden voor zijn zal financiering worden gevraagd op basis van artikel 89 van de Wet FinBES. Als dat niet mogelijk blijkt zullen alternatieven moeten worden bedacht. Daarbij wordt onder meer gedacht aan het opzetten van PPS-constructies. Daarbij moet bedacht worden dat Bonaire nooit op eigen kracht de achterstanden zal kunnen wegwerken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie - Kapitaaldienst

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.639.256	0	1.639.256	1.195.263	0	1.195.263	1.195.263	0	1.195.263

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.195.263	0	1.195.263	1.195.263	0	1.195.263	1.005.263	0	1.005.263

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Tot deze functie van de kapitaaldienst behoren de aflossing van langlopende geldleningen.

Kapitaaldienst - Aflossingen

- Conform de gemaakte afspraken in het kader van het Financiële Afhandeling Overgangssituatie BES (FAO BES) dient het openbaar lichaam Bonaire in opdracht van het ministerie van BZK per saldo een totaal bedrag van \$ 944.965 terug te betalen. Dit bedrag zal over vijf jaren worden verspreid en zal vanaf 2014 op de Vrije uitkering worden ingehouden. Deze aflossing van afgerond \$ 190.000 zal tot het dienstjaar 2020 worden afgewikkeld in de balans en vrijkomen in het resultaat van de begrotingsjaren.
- Verder wordt rekening gehouden met \$ 1.005.263 voor de renteloze lening ten behoeve Onderwijshuisvesting. Zoals eerder aangegeven worden bovenvermelde bedragen met de vrije uitkering tot en met 2033 verrekend.

Functie 912 Vrijgekomen middelen

Tot deze functie worden uitsluitend gerekend de op de kapitaaldienst tot uitdrukking te brengen vrijgekomen middelen door:

- afschrijvingen op geactiveerde kapitaaluitgaven.

Doelstelling

Binnen het systematiek van het baten en lastenstelsel, welke door het Besluit Begroting en Verantwoording BES is voorgeschreven, worden investeringen met een meerjarig (economisch) nut geactiveerd. Dat wil zeggen dat de lasten van deze investeringen niet in één begrotingsjaar genomen worden, maar dat deze lasten verdeeld worden over het totaal aantal jaren van de (verwachte) economische levensduur. Dit houdt in dat de afschrijvingslast op termijn weer vrijvalt. Op de voormalige Kapitaaldienst, nu de investeringsstaat genoemd, wordt dit bedrag weergegeven. Binnen de exploitatie (Gewone Dienst) wordt deze functie niet gebruikt.

Prestaties algemeen

De doelstelling van deze sub-functie is om de financiële consequenties weer te geven van de vrijval van kapitaallasten (in het bijzonder de afschrijvingslasten).

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie - Kapitaaldienst

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	0	0	0	0	0	0	1.704.377	-1.704.377

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	1.597.837	-1.597.837	0	1.476.903	-1.476.903	0	1.402.455	-1.402.455

Bijzonderheden

E= Eenmalig
S= Structureel

Tot deze functie van de kapitaaldienst behoren de vrijgekomen middelen.

Kapitaaldienst- Vrijgekomen middelen

In 2017 vertegenwoordigen de vrijgekomen middelen op de Staat van geactiveerde Kapitaaluitgaven (Staat C) \$ 1.704.377. In de meerjarenbegroting 2018 tot en met 2020 wordt rekening gehouden met de volgende vrijgekomen middelen ; \$ 1.597.837 ; \$ 1.476.903 en \$ 1.402.455.

Functie **913 Dividenden****Doelstelling**

Jaarlijks een acceptabel dividend, voortvloeiend uit een optimale bedrijfsvoering bij de diverse overheids-NV's. Het streven is dat in 2016 wordt verwacht dat het dividendbeleid in de Eilandsraad vastgesteld en geïmplementeerd. In het dividend beleid worden criteria opgenomen over de wijze hoe dividenden worden uitgekeerd. Dit beleid is uiteraard breder dan alleen de dividendkwestie. Ook transparantie, maatschappelijke relevantie en adequate bedrijfsvoering zullen hierbij een rol spelen.

Prestaties algemeen

- Het implementeren en uitvoeren van dividendbeleid;
- Het uitkeren van dividend door het overheids NV's.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het scherp controleren dat de overheids NV's hun jaarrekeningen op tijd aanleveren;
- Het vaststellen van de dividendbeleid door de eilandsraad;
- Het uitkeren van dividend door Oil Trading Bonaire (OTB) gelijk aan de kortlopende schuld van het OLB.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	0	0	0	500.000	-500.000	0	680.000	-680.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De laatste jaren komt er geen dividend meer vrij via BHM en OTB. Het openbaar lichaam Bonaire heeft een kortlopende schuld van afgerond \$ 680.000 staan bij OTB. Met OTB zal worden overeengekomen om dividend uit te keren voor een bedrag van \$ 680.000 E. Deze zal worden verrekend met de kortlopende schuld.

Functie **920 Belastingen**

Doelstelling

Het heffen en innen van lokale belastingen

Prestaties algemeen

Ten aanzien van het heffen en innen van lokale belastingen is er in 2011 een nieuwe situatie ontstaan bij het ingaan van het nieuwe fiscale stelsel. In de aanloop naar die situatie zijn voorbereidingen getroffen in samenwerking met de Belastingdienst/CN. Die hebben ertoe geleid dat de Belastingdienst/CN voor de inning zorgdraagt. De heffing daarentegen blijft verantwoordelijkheid van het openbaar lichaam Bonaire en specifiek voor het Hoofd Financiën als heffingsambtenaar.

Een van de besluiten in het staatkundige hervormingstraject is de keuze om grondbelasting een lokale aangelegenheid te laten zijn en vastgoedbelasting een rijksaangelegenheid. Deze keuze heeft verstrekkende consequenties, ook in de samenwerking met de Belastingdienst/CN. Dit omdat beide belastingvormen complementair zijn en geen overlap vertonen. Particulieren en bedrijven betalen of Grondbelasting of Vastgoedbelasting. Dit betekent dat als er mutaties plaatsvinden van de ene naar de andere situatie, dat direct gevolgen heeft voor zowel de Belastingdienst/CN als het OLB. Het is de uitdaging om de zaken met betrekking tot de lokale belastingen de komende tijd steeds verder te verbeteren en te professionaliseren.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het intensiveren van controle op belastingen;

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
17.990	9.531.435	-9.513.446	0	8.384.000	-8.384.000	157.000	9.510.000	-9.353.000

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
157.000	9.900.000	-9.743.000	157.000	9.900.000	-9.743.000	157.000	9.900.000	-9.743.000

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Om beter inzicht in de belastingen te hebben is gekozen om de gemaakte kosten ook bij de functie 920 te verwerken. Het betreft druk en kopieerkosten, verzenden van aanslagen en bedrag om taxaties te laten verrichten. Verder wordt rekening gehouden met Algemene Bestedingsbelasting (ABB) en Vastgoedbelasting (VB) die het OLB aan het Rijk is verschuldigd.

In 2017 zal het openbaar lichaam Bonaire de volgende belastingen kunnen verwachten;

- Motorrijtuigenbelasting \$ 3.000.000
- Logeergastenbelasting \$ 2.500.000
- Autoverhuurbelasting \$ 650.000
- Grondbelasting \$ 1.810.000
- Opcenten \$ 750.000
- Precariorechten \$ 300.000
- Cruisepax \$ 500.000

Sinds 2016 wordt onderscheid gemaakt tussen de precariorechten en fee van de cruiseschip passagiers (cruise pax - headtax). Bonaire ontvangt jaarlijks 260.000 cruise passagiers. Voornemens is om in 2016 de cruise pax te verhogen van \$ 2,00 naar \$ 3,50. De effecten worden in de meerjarenbegroting 2018 – 2020 meegenomen. Voor meer uitleg van de belastingen wordt u doorwezen naar de Paragraaf Lokale heffingen en belastingen.

Functie 921 Vrije uitkeringen

Doelstelling

Komen tot een realistische vrije uitkering, gebaseerd op referentie kaders die uitgaan van een acceptabel voorzieningenniveau. Vertalen van ontwikkelingen t.a.v. de vrije uitkering naar consequenties voor de begroting en van daaruit te bepalen beleidskeuzes van het openbaar lichaam Bonaire.

Prestaties algemeen

Begin 2012 is de vrije uitkering aanzienlijk verhoogd tot de onderkant van de bandbreedte zoals berekend n.a.v. diepgaande analyse van een onafhankelijk onderzoeksbureau Ideeversa. Het zal duidelijk zijn dat OLB daarmee haar dienstverlening "slechts" op een minimaal niveau kan waarmaken. Om optimaal te voldoen aan de taken en verantwoordelijkheden is conform de bovenkant van de bandbreedte nog 60% ophoging nodig. Dit nog afgezien van het wegwerken van onderhoudsachterstanden tot een voor Nederland acceptabel niveau waarover diverse afspraken zijn gemaakt. Tot nu toe heeft dat nog niet geleid tot een acceptabel niveau van de vrije uitkering.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Op grond van het kabinetsstandpunt en hetgeen daaruit voortvloeit zal blijvend verder worden gewerkt om de vrije uitkering op een fatsoenlijk peil te krijgen. Daarbij zal tevens aandacht zijn voor de achterstanden in het onderhoud van infrastructuur. Verwezen wordt in dit kader naar het resultaten van de onderzoek naar de hoogte van de Vrije Uitkering.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	27.328.120	-27.328.120	0	27.296.440	-27.296.440	0	27.328.120	-27.328.120

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	27.328.120	-27.328.120	0	27.328.120	-27.328.120	0	27.328.120	-27.328.120

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Vrije uitkering

De vrije uitkering opgenomen in het ontwerp begroting 2017 is gelijk aan het bedrag opgevoerd in de begrotingen 2015 en 2016, zijnde \$ 27.328.120. Bedrag is vastgelegd in brief van 18 januari 2016 betreffende Vaststelling vrije uitkering 2015 met kenmerk 2016-0000023247. Tijdens het opstellen van de begroting 2016 is in de meerjaren begroting 2017- 2019 een budgetneutrale stelpost opgenomen van de mogelijke verhoging van de vrije uitkering, gevolg van de resultaten van het onderzoek Ideeversa omtrent de hoogte van de Vrije uitkering. Het openbaar lichaam Bonaire heeft instructies gekregen om deze meerjaren budgetneutrale verhogingen uit de begroting te halen.

Functie 922 Algemene uitgaven/inkomsten**Doelstelling**

Alles wat niet rechtstreeks onder een sub-functie kan worden ondergebracht wordt geraamd op sub-functie 922 Algemene uitgaven/inkomsten. Voorbeelden zijn hierbij de stelposten op inflatie op goederen en diensten, de stelpost op salarissen en sociale lasten (ambtsjubilea, overwerk, gratificaties, stagevergoedingen en overige secundaire arbeidsvoorwaarden). Conform artikel 13 lid 3 a van de wet FinBES dient de openbaar lichamen een post onvoorzien in de begroting bevatten.

Prestaties algemeen

Minimaliseren en beter beheren van de stelposten;

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Stelposten
- Uitkering gezagdragers
- VUT-uitkeringen
- Onderstand bij wijze van pensioen
- Overige sociale lasten
- Stichting Overheidsaccountants Bureau
- Algemene uitgaven/inkomsten
- Saldi Bijzondere Uitkeringen
- Afwikkeling Studieleningen OCW

Capaciteit

NVT

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
16.416.712	11.534.742	4.881.970	5.857.798	425.700	5.432.098	3.032.579	400.000	2.632.579

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
2.990.319	400.000	2.590.319	3.031.753	400.000	2.631.753	3.005.701	400.000	2.605.701

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

Stelposten

In 2017 wordt een totaal bedrag van \$ 648.300 voor jaarwedden en uitkeringen; \$ 113.400 voor toelagen en \$ 200.000 aan centrale vacature ruimte gereserveerd. Deze bedragen zijn gereserveerd om de secundaire arbeidsvoorwaarden zoals ambtsjubilea, overwerk, loontredes bij goede beoordelingen; stagevergoedingen e.d. te kunnen betalen. Voor meerdere toelichting wordt verwezen naar de uitgangspunten bij Staat B Salarissen en Sociale lasten. Voor het aanschaffen van kerstpakketten en het huren van opslagplaats ten behoeve van Vectorcontrole worden respectievelijk \$ 27.500 en \$ 16.800 gereserveerd.

Uitkering gezagdragers

Conform artikel 2 en 3 van de pensioenbesluit Politieke gezagdragers BES heeft een politieke gezagdrager aan wie ontslag is ontleend en de leeftijd van de Wet algemene ouderdomsverzekering nog niet heeft bereikt recht op een uitkering. Het recht wordt toegekend voor de duur gelijk aan de tijd waarin betrokkene politieke gezagdragers is geweest, maar ten minste voor de duur van een jaar en ten hoogste voor de duur van twee jaren. In de begroting is rekening gehouden met een totaal bedrag van \$ 461.351 voor 3 politieke gezagdragers die in 2017 recht hebben en een raming bedrag gelijk aan één politieke gezagdrager.

VUT- uitkeringen

Voor het personeel dat in het verleden een vervroegde uitkering (VUT) hebben aangevraagd is een bedrag van \$ 25.000 gereserveerd. Deze post is afbouwend.

Onderstand bij wijze van pensioen

De verstrekking van Onderstand en uitkering bij wijze van pensioenen worden via de eilandsbesluit van 23 oktober 2013 no. 1 geregeld. De onderstand wordt toegekend aan gewezen arbeiders en werksters die geen aanstelling als werkmans als bedoeld in de Werkliedenverordening 1944 hebben gekregen en voor 1 januari 1998 geen pensioenrechten hebben opgebouwd. Uitkering bij wijze van pensioen wordt toegekend aan de ambtenaar die in vaste niet pensioengerechtigde dienst was en aan de arbeidscontractant die ook niet voor de inwerkingtrede op 1 januari 1998 pensioenrechten hebben opgebouwd. Het openbaar lichaam Bonaire heeft in mei 2016 een totaal van 235 personeel die genieten van een onderstand en uitkering bij wijze van pensioen. Ook wordt rekening gehouden met een bedrag voor nieuwe mogelijke aanmeldingen.

Overige sociale lasten

Voor het dekken van de Kosten in het kader van ziekte verzuimbeleid wordt een totaal bedrag van \$ 137.000 gereserveerd. Het bedrag bestaat uit de maandelijkse kosten van Medwork, project personeelswelzijn w.o. vakantieplan en re-integratie bevorderende interventies.

Stichting Overheidaccountants Bureau (SOAB)

Voor de controle van de jaarrekening 2016 en het uitvoeren van nog te bepalen specifieke opdrachten door de interne accountant wordt een totaal bedrag van \$ 150.000 gereserveerd.

Algemene uitgaven/inkomsten

Voor eventuele schadevergoedingen wordt rekening gehouden met een bedrag van \$ 20.000 en onvoorzien \$ 212.000. Het bedrag van onvoorzien is conform artikel 13 een vereiste bij het opstellen van de begroting. De hoogte van het bedrag van onvoorzien wordt gevormd uit een sluit c.q. restbedrag die ontstaat na het opstellen van de Gewone dienst.

Saldo Bijzondere Uitkeringen

Sinds het tweede kwartaal 2015 is een post Saldi Bijzondere Uitkeringen gecreëerd. De bedoeling is om deze post per kwartaal aan te zuiveren met de werkelijke stortingen en onttrekkingen van de BU's in de hele begroting. Dit ter bevordering van de inzichtelijkheid in de cijfers van het openbaar lichaam Bonaire.

Afwikkelen studieleningen OCW

In maart 2013 hebben het bestuur van de stichting Finansiamentu Estudio di Boneiru (FINEB), het OLB en de Staat der Nederland (verder te noemen de Staat) een driepartijen overeenkomst getekend.

Het doel van de overeenkomst is dat FINEB wordt geliquideerd en de passiva zal worden overgedragen aan OLB. De Staat zal de uistaande studieleningen bij de debiteuren en hun borg innen en de opbrengsten hiervan, zal onder aftrek van gemaakte uitvoeringskosten, worden overgedragen aan het OLB.

De daadwerkelijke inning vindt plaats door de RCN, afdeling Studiefinanciering met ondersteuning van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Op 14 juni 2013 is een akte van cessie gepasseerd, waarbij de uitstaande studieleningen overgegaan zijn van FINEB op de Staat. Op 26 maart 2015 is de eerste afrekening van FINEB over de jaren 2013 en 2014 verantwoord. In 2017 is uit voorzichtigheidsprincipe een bedrag van \$ 400.000 gereserveerd.

Functie 990 Saldi van kostenplaatsen**Doelstelling**

Bij het opstellen van de begroting wordt de sub-functie 990 saldi van kostenplaatsen niet gebruikt. Deze subfunctie wordt bij het tussentijdse aanpassing door middel van begrotingswijziging van de verdeeldienst gebruikt. Als er tussentijdse aanpassingen gedurende het jaar zijn verwerkt, dienen deze aan het eind van het jaar bij het opstellen van de jaarrekening op de juiste subfunctie worden verantwoord.

Prestaties algemeen

Op rekeningsbasis deze sub-functie alleen te belasten met onvermijdelijke prijs- en hoeveelheidsverschillen op de gehanteerde kostenplaatsen. De doelstelling is om dit bedrag zo laag mogelijk te houden.

Prestaties begrotingsjaar 2017

Deze sub-functie zo weinig mogelijk te belasten en de werkelijke kosten tijdens het opstellen van de jaarrekening naar de juiste functies en sub-functies door te belasten. Functie 990 Saldi Kostenplaatsen moet nihil blijven.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	0	0	23.400	0	23.400	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Functie 992 Saldo gewone dienst**Doelstelling**

Tot deze functie behoort het saldo van de gewone dienst. In geval van een tekort wordt dit aan de batenkant gepresenteerd. Overschotten aan de lastenkant.

Prestaties algemeen

Weergeven van de tekorten en overschotten van de gewone dienst.

Prestaties begrotingsjaar 2017

In de begroting 2016 wordt een sluitende begroting op de gewone dienst verwacht. Dit saldo wordt gebruikt voor diverse balansafwikkelingen. Een en ander conform het baten- en lastenstelsel. Normaliter wordt de overschotten op de Gewone dienst gebruikt om investeringen op de Kapitaaldienst.

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
3.542.499	1.215.050	2.327.449	190.000	2.440.300	-2.250.300	0	0	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
0	0	0	0	0	0	0	0	0

Functie 993 Saldo kapitaaldienst

Doelstelling

Tot deze functie behoort het saldo van de kapitaal dienst. In geval van een tekort wordt dit aan de batenkant gepresenteerd. Overschotten worden verwerkt aan de lastenkant.

Prestaties algemeen

Weergeven van de tekorten en overschotten van de kapitaal dienst.

Prestaties begrotingsjaar 2017

In de begroting 2017 wordt een overschot op de kapitaaldienst begroting verwacht . In 2017 is de Vrijgekomen middelen (zie functie 912) toereikend om de investeringen en renteloze leningen te kunnen financieren. Dit wordt schematisch weergegeven.

Saldo		2017	2018	2019	2020
Kapitaaldienst					
Vrijgekomen middelen					
Afschrijvingen	A)	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Aflossingen					
FAO BES		190.000	190.000	190.000	0
Onderwijshuisvesting		1.005.263 +	1.005.263	1.005.263	1.005.263
		1.195.263	1.195.263	1.195.263	1.005.263
Investeringen					
Automatisering		300.000+	PM	PM	PM
Totaal aan lasten	B)	1.495.263	1.195.263	1.195.263	1.005.263
Voordelig saldo	A - B)	209.114	402.574	281.640	397.192

Capaciteit

Nvt.

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
0	6.401.334	-6.401.334	621	4.994.654	-4.994.033	209.114	0	209.114

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
402.574	0	402.574	281.640	0	281.640	397.192	0	397.192

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

De dienstjaren 2018 tot en met 2020 heeft het openbaar lichaam een overschot op de Kapitaaldienst. Het bedrag van de overschot kan te zijner tijd worden bestemd voor door het bestuurscollege te bepalen investeringen.

022 Kostenplaatsen Paragraaf 2

Doelstelling

De door het openbaar lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Het gaat om organisatie eenheden die taken verrichten voor meer dan een subfunctie, zoals centrale inkoop/ centrale salarisadministratie/ centraal wagenpark. Het openbaar lichaam maakt ook in 2017 gebruik van de Kostenplaatsen paragraaf 2: Afdeling Facilitaire Zaken.

De afdeling Facilitaire Zaken vormt deel van de directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning. De doelstelling van de afdeling Facilitaire Zaken is als volgt.

- Het doorontwikkelen van beleid op facilitaire dienstverlening en inkoop gebied;
- Het ontwikkelen, verbeteren en invoeren van middelen ter verbetering van de processen binnen de organisatie;
- Het modernisering van de huidige organisatie;
- Het doorontwikkelen van de huidige organisatie tot een klantvriendelijke organisatie;
- Het verlenen van een betrouwbare en professionele dienstverlening en;
- Het garanderen van een adequate ondersteuning aan de organisatie van het openbaar lichaam Bonaire.

Prestaties algemeen

- Het ontwikkelen van het inkoopbeleid en inkoopinstrumenten van het OLB;
- Het ontwikkelen van het interieur verzorgingsbeleid van het OLB;
- Het ontwikkelen van het energiemanagement beleid;
- Het verzorgen van de bode en chauffeursdiensten;
- Het uitvoeren van de kantoorinrichtingbeheer;
- Het uitvoeren van de inventarisbeheer;
- Het uitvoeren van het wagenparkbeheer;
- Het uitvoeren van de telefooncentralebeheer
- Het uitvoeren van de interieurverzorging van de openbare ruimtes;
- Het uitvoeren van de bewaking en controle van water & energieverbruik;
- Het verzorgen van de inkoop bedrijfsmiddelen;
- Het uitvoeren van het magazijnbeheer.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken

Capaciteit

Situatie per mei 2016

Benodigde capaciteit conform formatieplan: 38.6 x 1.600 u = 61.760 uren

Werkelijke capaciteit op de afdeling: 37 x 1.600 u = 59.200 uren

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1 ^{ste} wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
1.352.956	1.352.956	0	1.506.794	1.506.794	0	1.631.814	1.631.814	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
1.597.814	1.597.814	0	1.597.814	1.597.814	0	1.597.814	1.597.814	0

Bijzonderheden

E= Eenmalig

S= Structureel

- Kantoorbenodigdheden \$ 150.000 **S**
- Schoonmaakkosten \$ 30.500 **S**
- Representatiekosten \$ 2.000 **S**
- Vergaderkosten \$ 12.000 **S**
- Telefooncentrale \$ 100.800 **S**
- Aanschaf materialen \$ 100.000 **S**

De totale kosten van de afdeling Facilitaire Zaken bedragen in 2017 ; \$ 1.631.814 en zal verdeeld worden over 374 fte's. Het tarief per fte's bedraagt \$ 4.363. Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen in de bijlagen.

033 Kostenplaatsen Vervoermiddelen

Doelstelling

De door het openbaar lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Bij het overstappen naar de directiemodel zijn verschillende afdelingen ondergebracht op een locatie. Dit is ook met de dienstwagens gebeurd. Om de dienstwagens beter te kunnen beheren en beheersen door de directeuren is gekozen om de kosten van de dienstwagens per directie een kostenplaats te maken.

Prestaties algemeen

- Het beter beheren van vervoermiddelen door de directeuren;
- Het beheersen van vervoermiddelen door de directies van het OLB;
- Het uitvoeren van betere controle op de kosten met betrekking tot het wagenpark.

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken;
- Het introduceren van GPS systeem.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
150.037	150.037	0	204.190	204.190	0	167.100	167.100	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
167.100	167.100	0	167.100	167.100	0	167.100	167.100	0

Bijzonderheden

In 2017 wordt een totaal bedrag van \$ 167.100 gereserveerd om de volgende kosten te kunnen dekken.

- Brandstof \$ 63.600
- Onderhoud Vervoermiddelen \$ 59.300
- Verzekering Vervoermiddelen \$ 44.200

Het openbaar lichaam Bonaire heeft totaal 41 dienstwagens. De kostenplaatsen Vervoermiddelen zal als volgt worden doorberekend;

Bureau/ Directie	Aantal dienstwagens	Totaal bedrag
Kabinet	1	10.800
Gedeputeerden		
Bedrijfsvoering en Ondersteuning	2	6.000
Ruimte en Ontwikkeling	14	40.000
Samenleving en Zorg	7	17.300
Toezicht en Handhaving	12	93.000
Totaal	36	167.100

Opmerking

De gedeputeerden kunnen in aanmerking komen voor brandstof van hun privéauto.

De 5 dienstwagen van de FZ worden bij functie 022 verantwoordt.

Bij de Directie TH is ook rekening gehouden met de kosten van de vaartuigen.

Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen Vervoermiddelen in de bijlagen.

044 Kostenplaatsen Huisvesting

Doelstelling

De door het openbaar lichaam Bonaire ingestelde kostenplaatsen en de daarin begrepen uitgaven van taken worden via een tarief aan de onderscheidene in de begroting en/of rekening opgenomen subfuncties en andere kostendragers doorberekend. Bij het overstappen naar de directiemodel is verschillende afdelingen ondergebracht op één locatie. Om de kosten per locatie beter te kunnen beheeren en beheersen door de directeuren is gekozen om de kosten per huisvesting per directie een kostenplaats te maken.

Prestaties algemeen

- Het beheersen van de huisvestingskosten per directie van het OLB;
- Het beter controleren van de huisvestingskosten per locatie per directie van het OLB;

Prestaties begrotingsjaar 2017

- Het uitvoeren van reguliere operationele taken;
- Het zoeken naar adequate huisvesting voor het bestuurskantoor.

Capaciteit

Nvt

Lasten en baten van de functie

Rekening			Begroting incl. 1ste wijziging			Begroting		
Lasten 2015	Baten 2015	Saldo 2015	Lasten 2016	Baten 2016	Saldo 2016	Lasten 2017	Baten 2017	Saldo 2017
3.073.047	3.073.047	0	3.280.400	3.280.400	0	3.292.800	3.292.800	0

Meerjarenraming van de functie

Lasten 2018	Baten 2018	Saldo 2018	Lasten 2019	Baten 2019	Saldo 2019	Lasten 2020	Baten 2020	Saldo 2020
3.292.800	3.292.800	0	3.292.800	3.292.800	0	3.292.800	3.292.800	0

Bijzonderheden

In 2017 wordt een totaal bedrag van \$ 3.292.800 gereserveerd om de volgende kosten te kunnen dekken.

- Elektriciteit \$ 979.100
- Water \$ 167.600
- Onderhoud airco \$ 44.700
- Onderhoud riolering en beerputten \$ 4.000
- Telefoon/internet /communicatie \$ 387.200
- Huur gebouwen \$ 1.213.100
- Beveiligingskosten \$ 452.900
- Verzekering gebouwen \$ 32.500
- Kleine huisvestingskosten \$ 11.700

Het openbaar lichaam Bonaire is momenteel op 20 locaties gehuisvest. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met Ambtswoning gezaghebber, Straatverlichting, Publieke voorzieningen zoals pleinen en rotondes, sportfaciliteiten en kaden/pieren.

Hieronder volgt een schema van de locaties waarin de kantoren van het openbaar lichaam Bonaire is gevestigd;

	Bureau/ Directie	Adressen
	Overig	
1	Pasangrahan	Wilhelminaplein 2
2	BC kantoor	Plasa Wilhelmina
3	Hulpkantoor BC	Kaya Rincon 60
	Directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning	
4	Financiën, ICT, JAZ en Communicatie en Protocol	Kaya J.A. Abraham Blvd 27
5	Personeel en Organisatie	Kaya Aruba z/n
6	Post en Archief	Kaya Grandi 51
	Directie Ruimte en Ontwikkeling	
7	Directie en Staf , Beleid en Projecten diverse Units en Realisatie – Grondzaken en Vergunningen	Kaya Amsterdam 23
8	Uitvoering LVV	Kaminda Lagun 32
9	Openbare Werken	Bulevar Gobernador N. Debrot 44
10	Slachthuis	Kaminda LAGun 24
	Directie Samenleving en Zorg	
11	Directie en Staf, Beleid en Projecten, Educatie en Welzijn, Publieke Gezondheid en Maatschappelijke Ondersteuning en Arbeid	Kaya Neerlandia 1
12	Burgerzaken	Kaya Neerlandia 40
13	SKAL- Museum	Kachi Craane 34-34A
14	Indebon- Rincon	Kaya Botote 5
15	Indebon	Kaya Amsterdsam z/n
16	Bibliotheek	Kaya Gramel
17	Bibliotheek- Rincon	Kaya Rincon 62
18	Integrale wijkaanpak	Kaya Korona 5 A, B, C, D, F en G
	Directie Toezicht en Handhaving	
19	Directie en Staf, Beleid en Advies, Handhavingsprojecten en Taskforces, Bureau Rij- en Vaarbewijzen en Kentekenregistratie bewijzen, Handhaving Ruimte en Ontwikkeling en Handhaving Zorg en Samenleving	Kaya Korona 89
20	Haven en Loodswezen	Fort Oranje

Opmerking

De kosten van Integrale wijkaanpak (IWA) worden gedekt met gelden vanuit Nederland - Bijzondere Uitkering IWA.

Voor meer informatie wordt u verwezen naar de overzicht van Kostenplaatsen Huisvesting in de bijlagen.

PARAGRAFEN

1 Paragraaf Lokale heffingen en belastingen

1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen dient ertoe de eilandsraad een betrouwbaar inzicht te bieden in de eigen inkomsten en de lastendruk die de lokale heffingen veroorzaken. In de toelichting op de BBV BES worden de volgende onderdelen voor de paragraaf lokale heffingen genoemd. In de begroting respectievelijk het jaarverslag moet voor de Raad de volgende informatie beschikbaar zijn:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk.
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

In de begroting wordt per onderdeel de stand van zaken en de beleidsvoornemens duidelijk gemaakt. In het jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de mate van de realisatie van de beleidsvoornemens.

Lokale heffingen hebben tot doel dat het openbaar lichaam door het verwerven van eigen middelen dekking vindt voor een deel van haar uitgaven in het kader van de uitvoering van de haar toebedeelde taken. De invoering, wijziging of intrekking van lokale heffingen dient door middel van een door de eilandsraad vast te stellen verordening te geschieden (art. 40 Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba).

Lokale heffingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op beide. Ongebonden lokale heffingen zoals de grondbelasting, de toeristenbelasting, de verhuurautobelasting en de motorrijtuigenbelasting worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend, omdat zij niet aan een inhoudelijk begrotingsprogramma zijn gerelateerd. De besteding is niet gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals reinigingsrechten worden verantwoord op de betreffende taak en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend.

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in de diverse belastingen van het openbaar lichaam en de consequenties daarvan voor de inwoners van Bonaire en is als volgt opgebouwd.

- Beleidsmatige ontwikkelingen;
- Overzicht belastingopbrengsten van het openbaar lichaam;
- Woonlasten (lokale lastendruk);
- Kwijtschelding van belastingen van het openbaar lichaam.

1.2 Beleidsmatige ontwikkelingen

Eind 2014 is gestart met de uitvoering van een Financieel Beheerplan die tijdens 2016 afgerond moet worden. Dit moet resulteren in een goedkeurende verklaring van de externe accountant voor jaarrekening 2017. De inkomstenkant heeft nu en in de toekomst veel aandacht nodig. Procedures moeten worden gevolgd, informatie moet worden geleverd en geanalyseerd en de interne controle dient sterk te verbeteren opdat de debiteurenpositie meer zekerheid gaat bieden. openbaar lichaam Bonaire en BCN hebben eind 2015 gezamenlijke acties ondernomen om de achterstand in de inning van belasting debiteuren tegen te gaan.

Naast procedures en werkafspraken verdienen interne controles en de kwetsbaarheid van capaciteit bij diensten en overheids NV's waar inkomsten worden gegenereerd of gefactureerd de nodige aandacht. Reeds geruime tijd is het openbaar lichaam doende om de onzekerheden en tekortkomingen van en rondom de financiële administratie weg te nemen en te verbeteren. In dit kader werd een openbaar aanbestedingstraject gehouden. Hierbij gaat het specifiek om de uitvoering van een verbetertraject "Financieel beheer van het openbaar lichaam Bonaire".

Op basis van een TOR en publieke inschrijving zijn recentelijk opdrachten gegund aan 5 bedrijven die aan de volgende 6 aandachtspunten zullen moeten werken:

- Niet uit de balans blijkende verplichtingen;
- onzekerheden rondom de administratieve organisatie en interne controle van diverse opbrengsten;
- waardering van debiteuren en belastingvorderingen;
- waardering van de post onvoorzien;
- waardering van de post kortlopende schulden en het
- ontbreken van de beschrijving van de administratieve organisatie en interne controle mbt de directie Ruimte en Ontwikkeling.

Naar verwachting zal het project eind november worden afgerond zodat de aanbevelingen per 1 januari 2017 kunnen worden door gevoerd.

Bij de behandeling van de diverse verordeningen d.d. 30 december 2010 werd het duidelijk dat het bestuurscollege cq de eilandsraad geen verhogingen van de tarieven zou doorvoeren. Zolang er sprake is van onduidelijkheid inzake de koopkracht ontwikkeling op Bonaire worden er, behalve bij de reeds doorgevoerde aanpassingen m.b.t. grondwaarden t.b.v. erfpacht en de aanpassingen op basis van taxaties m.b.t. grondbelasting, geen aanpassingen meer gedaan.

1.3 Overzicht belastingopbrengsten van het openbaar lichaam

Belastingen worden door de heffingsambtenaar dwingend opgelegd zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Daar tegenover staat dat rechten wel een aanwijsbare tegenprestatie kent. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

Opbrengsten lokale lasten	Rekening 2015	Begroting 2016 (incl. wijzigingen)	Begroting 2017	Economische Categorie
Motorrijtuigenbelasting	2.990.250	2.680.000	3.000.000	40
Logeergastenbelasting	2.495.849	2.037.000	2.500.000	40
Verhuurautobelasting	656.006	690.000	650.000	40
Erfpachten en huur	3.535.160	2.590.082	2.520.382	32
Reinigingsrechten	1.243.373	1.167.000	1.243.300	34
Leges en retributies	1.411.633	1.789.100	1.659.900	34
Havenbelasting	1.930.256	2.500.000	2.000.000	34
Grondbelasting	1.927.592	1.617.000	1.810.000	40
Opcenten op de Vastgoedbelasting	652.569	750.000	750.000	40
Precariorechten	809.169	610.000	300.000	34
Cruisevax *			500.000	34
Totaal	17.651.857	16.430.182	16.933.582	

* *Splitsing van de post Precario n Precario en Cruisevax per 1 januari 2016.*

1.4 Eilandsverordening lokale kwijtschelding

Conform de huidige wet- en regelgeving moet het openbaar lichaam een verordening op stellen met als doel het beleid ten aanzien van kwijtschelding vast te stellen. Het betreft het kunnen toepassen van heldere afspraken om onder voorwaarden aan burgers en ondernemers kwijtschelding te kunnen verlenen. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op het beleid binnen de Belastingdienst/CN. Verwacht wordt dat in eerste helft van 2017 een dergelijke verordening kan worden vastgesteld door de eilandsraad.

1.5 Motorrijtuigenbelasting

Met ingang van 29 januari 2016 wordt de Motorrijtuigenbelasting (MRB) ingevorderd middels aanslagen. Op 29 september 2015 hebben alle bekende kentekenhouders een kennisgeving voor de kenteken in hun bezit ontvangen. De afdeling Financiën heeft ca. 2.500 reacties op deze actie ontvangen. Na het versturen van de aanslagen heeft de afdeling Financiën nog eens ca. 4.200 reacties ontvangen. De ondernomen acties hebben geleid tot het verder bijwerken en opschonen van het kentekenregistratiesysteem. De voornoemde wijziging is in lijn met de geldende wet- regelgeving. Sinds het laatste kwartaal van het jaar 2015 worden geen stickers meer verstrekt aan de kentekenhouders. Volgens de nieuwe procedure dienen het betalingsbewijs en het verzekeringsbewijs als voldoening van verschuldigde belasting. Volgens de planning zullen de aanslagen MRB 2017 eind 2016 verstuurd worden. Ook is er voornemens om een invorderingsinhaalslag met betrekking tot de onbetaalde motorrijtuigenbelasting van voorgaande jaren te verrichten. Het effect van deze actie is niet meegenomen in de begroting 2017.

Tenslotte is het de bedoeling om nieuwe kentekenplaten medio 2017 te introduceren. Een direct gevolg hiervan zal zijn een betere registratie en controle op de kentekenhouders.

1.6 Toeristenbelasting

Op verzoek van het bestuurscollege eind 2001 heeft de afdeling Financien in samenwerking met de afdeling JAZ een voorstel uitgewerkt ten aanzien van het hergroeperen van diverse belastingen. Specifiek ging het hier om de samenvoeging van de logeergastenbelasting (LGB), de verhuurautobelasting (VAB) en de airportax. Het bestuurscollege heeft toen besloten om de airportax niet mee te nemen. Hierna zijn er verschillende pogingen ondernomen om dit traject weer nieuw leven in te blazen, echter zonder succes. In het jaar 2015 is er opnieuw een poging gedaan om de toeristenbelasting te herzien en met een nieuw voorstel te komen in samenwerking met BONHATA en BHG die de georganiseerde organen zijn van 'hospitality' op ons eiland. Er is een voorstel in de maak waarin de LGB, de VAB en de Nature fee in één toeristenbelasting worden geïntegreerd die online of bij aankomst betaald moet worden. Een bijkomstigheid hiervan zal zijn dat de tot nu toe misgelopen inkomsten uiteindelijk toch in de eilandskas kunnen belanden. Met TCB zijn besprekingen gevoerd voor het ondernemen van gezamenlijke controle acties ter identificatie van niet geregistreerde verhuurbedrijven.

1.7 Verhuurautobelasting

Naar aanleiding van de optimalisering van de kentekenregistratiesysteem is komen vast te staan dat er menige personen op ons eiland auto's verhuren zonder de daartoe benodigde vergunningen te hebben. Dit heeft tot gevolg dat de overheid verhuurautobelasting mis loopt. In de tweede helft van dit jaar zullen deze personen worden aangeschreven om alsnog hun verplichtingen na te komen. Het effect van deze actie is niet meegenomen in de begroting 2017.

1.8 Erfpachten en huur

Vanaf 2015 is er aangewerkt om het erfpachtsysteem op te schonen. Hierdoor heeft het openbaar lichaam Bonaire een beter inzicht in de verstrekte en beschikbare percelen enerzijds en anderzijds de daarvoor in te vorderen canons. Om de administratie verder te professionaliseren is de afdeling Financien thans doende om vernoemd bestand met die met Kadaster te vergelijken. Daarnaast heeft een betere informatie verstrekking tussen directie Bedrijfsvoering en Ondersteuning (afdeling Financiën), de directie Ruimte en Ontwikkeling (afdeling Realisatie) en de directie Toezicht en Handhaving (afdeling Ruimte en Ontwikkeling) een positief effect op de erfpacht registratie gehad. In de eerste helft van 2017 zal middels het reactiveren van het GIS systeem en samenwerking met Kadaster het bestand van de erfpachtgronden worden opgeschoond.

1.9 Havenbelasting

Om het financiële proces bij de afdeling Haven en Loodswezen te versterken is een persoon van de afdeling Handhavingsprojecten en taskforces ter beschikking gesteld. Verder is er opdracht verstrekt aan een adviesbureau om de administratieve organisatie betreffende de informatiestroom richting de afdeling Financiën te bevorderen en van een versnelde en accurate facturatie naar de klanten toe te voorzien. Sinds eind 2015 maakt Carnival Cruise Lines gebruik van 'direct billing' met het openbaar lichaam Bonaire. Dit heeft geleid tot een snellere betaling van de faktuur na een 'call'. Thans is er ook een

verzoek voor 'direct billing' door Holland America Cruise Lines bij het openbaar lichaam Bonaire ingediend. Dit proces zal in oktober 2016 in werking treden.

1.10 Grondbelasting

In de tweede helft van 2016 en gedurende 2016 zijn exercities verricht tussen de directie Bestuur en Ondersteuning (afdeling Financiën), de directie Ruimte en Ontwikkeling (afdeling Realisatie) en de directie Toezicht en Handhaving (afdeling Ruimte en Ontwikkeling) om de procedures van de werkprocessen en de coördinatie tussen de afdelingen te bevorderen. Dit heeft geresulteerd in het optimaliseren van de percelenregistratie en het optimaliseren van de financiële administratie. Naar aanleiding hiervan zijn er bijna 1000 onroerende goederen getaxeerd. Dit heeft geleid tot extra inkomsten voor het openbaar lichaam Bonaire.

1.11 Nieuwe huisstijl

Ingaande januari 2016 is er een nieuwe huisstijl in gebruik voor alle belastingen en nota's van het openbaar lichaam Bonaire. Hierbij gaat het om een eenduidig formulier waarop eenvoudig en snel kennis kan worden genomen van het middel, de periode waarop het betrekking heeft en het verschuldigde bedrag.

In oktober is er ook een eenduidig formulier voor herinnering en aanmaning geïntroduceerd ten behoeve van de nota's die niet door de Belastingdienst Caribisch Nederland (BCN) worden geïncasseerd omdat het niet om belasting-inkomsten gaat.

1.12 Invordering belastingschulden

M.b.t. de belasting-inkomsten is nog niet overzichtelijk welke betalingsregelingen er zijn getroffen, dan wel welke vorderingen feitelijk deels oninbaar zijn. Van de zijde van openbaar lichaam Bonaire is de stand van zaken ten aanzien van bezwaren en lopende/afgehandelde bezwaarprocedures nog niet inzichtelijk. Op korte termijn zullen nadere afspraken met de belastingdienst worden gemaakt hoe dit beter inzichtelijk kan worden gemaakt alsmede over de verdere (dwang-) invordering van de openstaande bedragen.

1.13 Invordering openstaande nota's

De belastingdienst, die voor het openbaar lichaam Bonaire de inning en (dwang-)invordering van belastingen verzorgt, heeft te kennen gegeven dat het juridisch niet is toegestaan dwanginvordering toe te passen op de zogenaamde niet belasting-inkomsten. Hiervoor zijn alleen gerechtelijke invorderingsprocedures van toepassing. Gesprekken hierover met gerechtsdeurwaarders lopen. Eind 2015 is dit ter hand genomen.

Eind 2015 is een inhaalslag actie begonnen gezamenlijk met BCN voornamelijk voor wat betreft verschuldigde erfpachtcanons. Dit proces is in 2016 voort gezet en is nog steeds gaande.

Tenslotte hebben wij een externe kracht aangenomen die zicht volledig richt op het debiteurenbeheer. De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit het uitzoeken en opschonen van de debiteurenkaarten. In het praktijk is gebleken dat wij de medewerking van de BCN in deze hard nodig hebben en dat het nodig blijkt te zijn dat de BCN een contactpersoon dient aan te wijzen om ons hiermee te helpen.

2 Paragraaf Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

Volgens artikel 15 van de Wet Financiën Openbare Lichamen BES brengt de eilandsraad voor alle taken en activiteiten jaarlijks op de begroting de bedragen in beeld, alsmede de middelen die hij naar verwachting kan aanwenden. De jaarlijkse lasten mogen niet hoger zijn dan de jaarlijkse baten. De begroting dient materieel sluitend te zijn. De begroting voor 2017 is wederom sluitend.

Het openbaar lichaam loopt tal van risico's. Een deel van deze risico's wordt afgedekt door specifieke maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn het afsluiten van verzekeringen en het inrichten van de Interne Controle. Naast de afgedekte risico's, loopt het openbaar lichaam ook altijd risico's die niet of niet kunnen worden afgedekt. Zo kan bijvoorbeeld het openbaar lichaam wel een schatting maken van de kosten die gemoeid zouden zijn met het optreden van een calamiteit. Een verzekering hiertegen zou echter te duur worden. Een dergelijke calamiteit zou tot onvoorziene kosten kunnen leiden. Om te voorkomen dat er ingrijpende beleidswijzigingen moeten worden doorgevoerd bij het zich voordoen van niet afgedekte risico's, dient het openbaar lichaam de capaciteit te bezitten om dergelijke zaken op te kunnen vangen. Die capaciteit wordt weerstandscapaciteit genoemd.

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die het openbaar lichaam heeft om de niet begrote kosten op te vangen (artikel 10 Besluit Begroting en Verantwoording)(BBV-BES).

De capaciteit bestaat onder meer uit reserves, eventueel de onbenutte belastingcapaciteit, eventuele bezuinigingsmogelijkheden en stelposten voor onvoorziene uitgaven. Er dient wel in dit kader te worden gelet op het feit dat het karakter van deze componenten verschillend zijn. Zo kunnen bijvoorbeeld reserves slechts eenmalig worden ingezet en kent de belastingcapaciteit daarentegen een structureel karakter. Daarnaast vormen bezuinigingsmogelijkheden een capaciteit die nog gerealiseerd moet worden.

Het eigen vermogen van het openbaar lichaam wordt gevormd door de algemene reserve en bestemmingsreserves en kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Ook de bestemmingsreserves worden dus tot het eigen vermogen gerekend.

Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit. Het gaat hier om zogenaamd "geormerkt" geld waarover niet vrij kan worden beschikt om elke willekeurige tegenvaller op te vangen.

2.2 De gewenste c.q. aanwezige weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit c.q. het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre het openbaar lichaam in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen. Dit is een belangrijk aandachtspunt, zeker in het licht van de enorme onderhoudsachterstanden en nieuwe taken en verantwoordelijkheden zonder daarbij behorende financiële dekking. De wetgeving voorziet in artikel 87 van de Wet FinBES weliswaar dat, indien er sprake is van nieuwe taken een daarbij passende ophoging van de vrije uitkering cq een (tijdelijke) bijzondere uitkering hoort, in de praktijk wordt hierin bepaald nog niet voorzien (denk aan het opdrogen van ontwikkelingsgelden). Daar komt nog eens bij dat er een kabinetsstandpunt is ingenomen ten aanzien van de grote onderhoudsachterstanden (vide overeenkomst d.d. 22 april 2010, waar nog geen invulling aan is gegeven door partijen). Erkend wordt dat Bonaire dit niet vanuit haar eigen financiële mogelijkheden kan financieren. Dit wordt nogmaals versterkt en aangetoond op basis van de begroting 2017. Tegelijkertijd wordt vanuit het ministerie van BZK aangedrongen om de weerstandscapaciteit te bepalen en daarvoor ook een passend vermogen op te bouwen. Het openbaar lichaam Bonaire erkent dat dit belangrijk is maar wil daarbij niet dat dit ten koste gaat van haar ambities om de komende jaren de achterstanden weg te werken. Er wordt daarom gepleit voor een gefaseerde opbouw van dit vermogen om zelfstandig deze risico's te managen en bij het daadwerkelijk voordoen van financiële gevolgen, deze ook op te kunnen vangen. Het is voor de hand liggend dat het minimale weerstandsvermogen minimaal gelijk is aan de uitkomst van een risicoanalyse. Een control risk assessment zal deels antwoord moeten geven op dit vraagstuk.

Als een niet afgedekt risico zich toch voordoet, zal deze hoe dan ook uiteindelijk door het openbaar lichaam moeten worden opgevangen. Daarvoor is weerstandscapaciteit noodzakelijk. Het openbaar lichaam staat dus voor de uitdaging om de niet afgedekte risico's en de aanwezige opvangcapaciteit op elkaar af te stemmen en gefaseerd toe te groeien naar een weerstandsvermogen dat voldoende is.

Aandachtspunt is evenwel dat de liquiditeitspositie van openbaar lichaam Bonaire mede bepalend is voor de mogelijkheden om op een zeker moment ook daadwerkelijk bepaalde kosten op te kunnen vangen. Zeker omdat die positie, voorzover die het toelaat, ook voortdurend wordt bewaakt en financiële ruimte onmiddellijk wordt ingezet voor uitvoering.

Met de weerstandscapaciteit van \$ 2,5 mln per 31-12-2016 streeft het bestuurscollege een ratio na van 1,0 voor het weerstandsvermogen dit bedrag zal het totaal van de berekende risico's moeten dekken, met een correctie voor het gegeven dat niet alle risico's zich in een keer zullen voordoen.

De berekening van risico's zal bestaan uit een inschatting van de vermoedelijke schade van een gebeurtenis, rekening houdend met de kans dat deze gebeurtenis zich kan voordoen.

2.3 Berekening gewenst weerstandsvermogen

Op basis van de weerstandscapaciteit en de berekening van de risico's berekenen wij een weerstandsvermogen van ongeveer 0,12. In verband met de groei van het vrije eigen vermogen naar de gewenste positie van \$ 2,5 miljoen heeft het weerstandsvermogen reeds het minimaal gewenste omvang van \$ 1,5 bereikt.

2.4 Overzicht weerstandscapaciteit

Er kan onderscheid gemaakt worden tussen incidentele weerstandscapaciteit, die wordt ingezet om de incidentele financiële gevolgen van risico's op te vangen en structurele weerstandscapaciteit, die wordt ingezet om de structurele financiële gevolgen van risico's op te vangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene nog niet bestemde reserve en de stille reserves, die gerealiseerd kunnen worden door verkoop van bezittingen, die niet dienstbaar zijn aan de bedrijfsuitoefening van het openbaar lichaam. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, het gemiddelde meerjarig begrotingssaldo en de onbenutte belastingcapaciteit.

Middelen (bedragen x \$1 miljoen)	Incidenteel			Structureel		
	2014	2015	2016	2015	2016	2017
Algemene reserve	21.4	24.4	26.8			
Bestemmingsreserves	0.1	0.1	0			
Resultaat	8.0	3.5	0			
Af:toevoeging bestemmingsreserve	0	0	PM			
Af: afname algemene reserve	-5.1	-1.2	- 1.5			
Stille reserves	PM	PM	PM			
Post onvoorzien				0	0.2	0.2
Begrotingssaldo				0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit						
- Hondenbelasting				PM	PM	PM
- Onderdekking leges en retributies				PM	PM	PM
Totaal	24.4	26.8	25.3	0	0.2	0.2

2.5 De definitie van een risico

Een risico kan gedefinieerd worden als “de kans op het optreden van een gebeurtenis met een bepaald (negatief) gevolg voor de betrokkenen”. Het openbaar Lichaam loopt tal van risico's. In de vakliteratuur over dit onderwerp worden wel belangrijke risicocategorieën genoemd. Het betreffen onder andere risico's als gevolg van aansprakelijkheid, overheids-N.V.'s, publiek private samenwerking, subsidierelaties, openeinderegelingen, gebiedsuitbreidingen (het uitgeven van gronden in erfpacht), het implementeren van wet- en regelgeving en risico's uit het reguliere bedrijfsproces, lopende claims etc.

Een systematische aanpak voor de inventarisatie en beoordeling van risico's is een belangrijke voorwaarde om beter inzicht te krijgen in het risicoprofiel van het openbaar Lichaam. Daartoe zijn diverse modellen ontwikkeld. In hoofdlijnen komt het er op neer dat de risico's en beheersmaatregelen worden geïnventariseerd, rekening houdend met benoemde risicocategorieën en –gebieden. Daarna volgt een inschatting van de kansen en gevolgen. Door de factor kans (dat een risico optreedt) te vermenigvuldigen met het ingeschatte gevolg, ontstaat een indicatie van het financiële gevolg. De risico's, waarvoor geen beheersmaatregelen getroffen zijn, worden op deze wijze gekwantificeerd en daarmee is de benodigde weerstandscapaciteit inzichtelijk.

2.6 Inventarisatie van de aanwezige risico's

In het onderstaande overzicht zijn de nu bekende risico's opgenomen. Hierbij hebben wij om redenen van eenvoud de risico's met een verwacht schadebedrag van minder dan \$ 100.000 niet opgenomen. Er is nog geen inzicht in de niet kwantificeerbare risico's.

Overzicht kwantificeerbare risico's

Naam risico	Incid. /struct	Maximale schade (milj. \$)	Kans optreden	Omvang risico (milj. \$)
Aanspreken voor verliezen Bonaire Holding maatschappij NV	I	20.5	0-10%	2.0
Rechtsgang erfpacht	I	1.0	0-20%	0.2
Jalan Investment NV	I	1.1	0-20%	0.2
Overig	I	1.0	0-10%	0.1
Totaal		23.6		2.5

De onderstaande tabellen geven een gedetailleerd overzicht van de bovengenoemde kwantificeerbare risico's

1.	Aanspreken voor verliezen Bonaire Holding maatschappij NV
Omschrijving	Bonaire Holding Maatschappij heeft een geplaatst aandelenkapitaal van \$ 24.022.346 hiervan is een bedrag van \$ 20.536.313 nog niet volgestort door het openbaar lichaam Bonaire. Hierdoor loopt het openbaar lichaam Bonaire boven het bedrag van het gestorte kapitaal risico voor bedrijfsverliezen van BHM en haar dochterondernemingen
Impact	\$ 20.536.313
Maatregelen	Er is een statutenwijziging toegezegd door de directie van BHM. openbaar lichaam Bonaire zal toezien op de daadwerkelijke uitvoering van deze statutenwijziging in 2016.
Status	Het betreft een doorlopend risico. Na de statutenwijziging is het risico beperkt tot de resultaten uit de voorgaande periode.

2.	Rechtsgang erfpacht
Omschrijving	Het openbaar lichaam Bonaire is voornemens om steekproefsgewijs een aantal wanbetalers m.b.t. erfpacht in een incasso procedure mee te nemen. Alvorens er executoriaal beslag kan worden gelegd is een uitspraak van de rechter nodig
Impact	\$1.000.000
Maatregelen	Met onze advocaat is afgesproken dat we daarvoor geen afspraken nodig hebben met andere advocaten(-kantoren). Dit traject staat op zichzelf en is met name bedoeld om een rechtelijke uitspraak te verkrijgen inzake de erfpachtcontracten met de 20-respectievelijk 40-jaar clause.
Status	Dit traject is recentelijk opgestart en moet nu verder in gang worden gezet.

3.	Jalan Investment NV
Omschrijving	Naar aanleiding van de opzegging het recht van erfpacht op een perceel heeft Jalan N.V. om een voorlopige voorziening verzocht en verkregen. Op grond van de voorlopige voorziening mag het eilandgebied tot dat in een bodem procedure is beslist niet de uitvoering van de tussen Jalan en Bonaire gesloten development agreement frustreren. Er loopt momenteel nog een bodem procedure zowel in conventie als reconventie. Bonaire is veroordeeld tot betaling van een dwangsom tot maximaal \$ 1.117.318 (ANG 2 miljoen). Indien zij zicht niet houdt aan het verbod. Tevens valt te verwachten dat indien in de bodem procedure wordt beslist dat de opzegging onrechtmatig was een schade vergoeding wordt geëist.
Impact	\$ 1.000.000
Maatregelen	Met Jalan zijn inmiddels onderhandelingen gestart om tot een minnelijke regeling te komen. Hiervan zijn nog geen concrete resultaten bekend.
Status	In afwachting hiervan zijn de procedures op de parkeerrol geplaatst.

3 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen (incl. “wegwerken achterstanden”)

Volgens artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES dienen de openbare lichamen een helder en volledig overzicht in de kapitaalgoederen te geven voor een goed inzicht in de financiële positie. Daarnaast is in de brief van minister van BZK van 8 juni 2011 (inzake kabinetsstandpunt referentiekader Caribisch Nederland) aangedrongen op een aanvullende paragraaf “Wegwerken achterstanden”. Deze extra paragraaf is gewenst om na te gaan wat er gaande is m.b.t. de achterstanden in het onderhoud van wegen, gebouwen, haven (o.a. a.g.v. Omar) en overige infrastructuur. De informatie hierover wordt in onderhavige paragraaf verwerkt.

Het openbaar lichaam Bonaire is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hieronder worden de meest belangrijke kapitaalgoederen weergegeven:

- Verharde wegen;
- Zandwegen;
- Semi verharde wegen;
- Rotondes;
- Haven (kaden);
- Rioleringen;
- Duikers;
- Dammen;
- Labado's;
- Openbare plantsoenen;
- Openbare pleinen en parken;
- Overheidsgebouwen.

In algemene zin kan worden vastgesteld dat het onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen niet op orde is. Er is sprake van grote onderhoudachterstanden. De financiële situatie laat echter niet toe dat dit achterstallige onderhoud voortvarend wordt weggewerkt. De begroting bevat een beperkt budget voor regulier onderhoud. Met de eenmalige donatie in oktober 2011 is het mogelijk gebleken Passangrahan volledig te restaureren. Halverwege 2014 was de oplevering en vanaf dat moment vormt dit gebouw weer de huisvesting voor de eilandsraad, griffie, fracties e.d.

Middelen voor achterstallig onderhoud van overige kapitaalgoederen zijn slechts marginaal beschikbaar. Dit ondanks gemaakte afspraken hierover (zie Bestuurlijk Akkoord van 22 april 2010, waarin staat aangegeven dat het Rijk aanvullende middelen zou toereiken als Bonaire meerjaren renovatie en onderhoudsplannen zou aanleveren).

De afgelopen jaren is steeds slechts het hoognodige onderhoud gepleegd aan de overheidsgebouwen waardoor nu alle overheidsgebouwen (behalve de nu gerestaureerde Passangrahan) zich in steeds verder achteruitgaande toestanden verkeren. Alle overheidsgebouwen hebben een monumentale status hebben en gedegen onderhoud is vereist. Verouderde elektrische voorzieningen in de gebouwen dienen compleet vernieuwd te worden anders vormen deze op den duur een gevaarlijke situatie voor de medewerkers in de gebouwen. Daklekkages zijn vaak gevolgen van oude dakpannen die nodig vernieuwd dienen te worden en poreuze dakgoten die behandeld dienen te worden. Vaak vertonen de wanden in de gebouwen ook effecten van zoutuitslag (blaasvorming onder de verflaag op de wanden) als gevolg van optrekkend vocht. Dit is een veelvoorkomend probleem bij de monumenten waar nog geen afdoende oplossing voor is gevonden en alleen kan worden beperkt door regelmatig en deskundig onderhoud. Door de bestuursveranderingen en de overgang naar het directiemodel van de afgelopen jaren hebben de meeste overheidsgebouwen ook geen efficiënte indeling meer. Werkplekken zijn steeds bijgeplakt zonder ook te kijken naar, onder andere, de veiligheid van de medewerkers.

Om de gewenste onderhoudsniveaus te kunnen bereiken was het noodzakelijk om een inventarisatie te doen van alle kapitaalgoederen waarvan ook onderhoudsplannen een onderdeel zijn. Deze plannen zijn inmiddels allemaal al afgerond. De volgende plannen zijn inmiddels al weer geruime tijd beschikbaar:

1. Restauratie bestuurskantoor

Het bestuurskantoor is al jaren aan restauratie toe: het dak dient opgeknapt te worden, de wanden dienen behandeld te worden tegen optrekkend vocht en zoutuitslag, het gebouw dient brandveilig gemaakt te worden, de elektrische installatie is verouderd en zeer onveilig en dient compleet opnieuw te worden geïnstalleerd, het gebouw dient efficiënter te worden ingedeeld en het terrein dient te worden heringericht voor een duidelijke relatie van het gebouw en zijn omgeving. Door de onveilige situatie waar het gebouw zich sinds 1993 in verkeert, heeft Brandweer het gebouw brandonveilig en onbewoonbaar verklaard. In 2013 is er enige actie genomen om het brandgevaar te minimaliseren. Het is, gelet op bovenstaande, niet meer verantwoord om de medewerkers onder deze omstandigheden in dit pand te laten werken.

Het is ook niet verantwoord en bovendien vanuit bouwtechnisch oogpunt bijzonder onwenselijk om te blijven klussen aan een gebouw dat afgekeurd is. De kans dat de technische installatie van het pand verder zal verslechteren is bijzonder groot. Het is dan ook zaak om zo spoedig mogelijk met de algehele restauratie van het pand te beginnen. De met een complete restauratie gemoeide kosten zijn, op basis van de recente ervaring met de restauratie van Passangrahan, geschat op USD 2.650.000 (inclusief voorbereiding en begeleiding van de complete restauratie). Door de huidige financiële situatie is het nog niet mogelijk gebleken om dit project op een voortvarende wijze aan te pakken. Ondertussen heeft het Bestuurscollege besloten om per ultimo 2016 of begin 2017 een alternatieve huisvesting te zoeken.

2. De Centrumvisie Kralendijk, Bonaire is vastgesteld.

De huidige kwaliteit en functionaliteit van het centrum van Bonaire ondervindt veel knelpunten en zwaktes. De centrumvisie bevat een lange termijn visie voor het centrum van Kralendijk. De visie is gericht op het verbeteren van de kwaliteit en het verblijfsklimaat van de binnenstad voor zowel eilandbewoner, ondernemer als toerist. Het opwaarderen van de ruimtelijke functionaliteit van de stad komt ten goede aan o.a. de bereikbaarheid en de economische vitaliteit van het centrum. Samenhang in de ruimtelijk-functionele structuur draagt bij aan de economische vitaliteit en een duurzaam leefbaar centrum. Deze visie heeft tot doel initiatieven en ontwikkelingen zodanig te sturen en op gang te brengen dat de centrumstructuur als geheel wordt versterkt. Dit streven zal ook resulteren in een aantrekkingskracht en imago van Bonaire. Het is van essentieel belang dat de komende 10 jaren structureel budget beschikbaar wordt gesteld voor het HART van BONAIRE.

3. Herstel schade n.a.v. Omar (haven): ASCON: Laat nog steeds op zich wachten ondanks eerdere toezeggingen. Wel wordt momenteel op constructieve manier met het ministerie van Infrastructuur en Milieu bekeken hoe we m.b.t. onze havens verder moeten/kunnen en zijn voorstellen in de maak.

4. Masterplan Onderwijshuisvesting: RGD: Mede door een flinke rentevrije lening (\$ 19,1 mln) werkt het OLB financieel flink mee om de onderhoudsachterstanden bij de scholen weggewerkt te krijgen. Het ministerie van Onderwijs & Wetenschappen geeft hier als ministerie het goede voorbeeld door te stellen dat het onderwijs op hetzelfde niveau als in Nederland moet worden gebracht. Het steekt daarin veel energie en middelen, net als in de renovatie en nieuwbouw van scholen. Er zijn serieuze indicaties dat de investeringen in het onderwijshuisvestingplan belangrijk gaan stijgen, met als gevolg dat de bijdrage van het OLB (1/3 deel) ook zal moeten stijgen.

5. Beheer wegen Bonaire (2012 – 2016): (CEC/Witteveen & Bos): De afspraak dat OLB waar mogelijk wat middelen beschikbaar zou maken voor de hoofdwegenstructuur wordt stap voor stap waargemaakt in het kader van de integrale wijkaanpak. Het blijft een zorg dat Nederland dit niet als prioriteit ziet en er ook geen middelen voor vrij wil spelen omdat het als verantwoordelijkheid van OLB wordt beschouwd.

Bij het beheerplan (CEC/Witteveen+Bos) dienen de volgende kanttekeningen te worden gemaakt:

- a. Bij het opstellen van het beheerplan werd er destijds door Nederland aangegeven dat het plan alleen over het onderhouden van de bestaande wegverhardingen moest gaan. Dit betekent dat er in het plan geen rekening is gehouden met wegreconstructies, verbreden van wegen, voetpaden en het verharderen van onverharde wegen in de woonwijken. Voor de

meeste verharde wegen op Bonaire geldt dat de conditie zo slecht is dat er geen sprake meer is van onderhoud.

- b. De meeste wegen moeten volledig opnieuw aangelegd te worden, rekening houdend met de hedendaagse ontwerpeisen. Dit wil zeggen dat de meeste wegen breder moeten worden gemaakt, de constructie zwaarder (dikkere fundering en asfaltlaag), en dat er rekening moet worden gehouden met voetgangers en fietsers. Om toch nog enige soelaas te kunnen bieden voor de weggebruiker worden de gaten die door de jaren heen in de wegen zijn ontstaan opgevuld.
- c. De financiële middelen zijn dermate schaars dat ook dit project nog niet structureel kan worden aangepakt.

Ook dienen de wegen te worden voorzien van een hemelwaterafvoersysteem. Hier is "vroeger" weinig rekening mee gehouden omdat er genoeg ruimte was voor het water om weg te stromen. Door de grote toename van bebouwing kan het regenwater nu niet meer op een natuurlijke wijze wegstromen. Dit is een van de grote oorzaken van de snelle aftakeling van de funderingen en wegverhardingen.

Door Kralendijk lopen een aantal hoofdafwateringssytemen die het regenwater via rooien, dammen en duikers afvoeren naar de zee. Deze systemen zijn verouderd en ondergedimensioneerd voor de huidige situatie. Een grondige "update" van deze waterafvoeren is noodzakelijk om overstromingen in bebouwd gebied in de toekomst te voorkomen.

Door de toename van het verkeer de afgelopen jaren dienen er ook aanpassingen te worden gedaan in de verkeerscirculatie zoals de aanleg van meer rotondes en de aanleg van nieuwe wegen.

6. Meerjaren renovatieplan overheidsgebouwen: PlanD2. Behalve het Passangrahan en de verbouw en verhuisbewegingen in het kader van het directiemodel is verder nog weinig aan renovatie/restauratie gedaan. De onderhoudstaat van vele overheidsgebouwen holt daardoor steeds verder achteruit.

Mede op basis van deze rapporten zijn de voornaamste conclusies en kosten meegenomen in het rapport "Referentiekader Caribisch Nederland". In de in juni 2011 openbaar gemaakte kabinetsstandpunten is aangegeven dat erkend wordt dat de eilanden veel te weinig vrije uitkering ontvangen en dat er tegelijkertijd sprake is van een enorme achterstand in onderhoud. Voor wat betreft de vrije uitkering is inmiddels een beperkte verhoging doorgevoerd (tot de onderkant van de berekende bandbreedte). Voor het inlopen van de achterstanden is tot op heden nog steeds geen oplossing in het vizier. In onderhavige begroting voor 2017 is nu nog slechts rekening gehouden met zeer beperkt regulier onderhoud.

Wel wordt inmiddels gewerkt aan een integraal ontwikkelplan Bonaire.

4 Paragraaf Bedrijfsvoering

4.1 Inleiding

De uitgaven kant van het financieel beheer heeft in de afgelopen jaren veel aandacht gekregen en voor wat betreft de lopende financiële huishouding gaat dat goed, zolang men zich aan de vigerende procedures houdt. Vanaf 2012 is merkbaar geworden dat de verwerking van de facturenstroom steeds overzichtelijker en steeds beter beheerst wordt. Middels activering van de verplichtingenadministratie en een strakkere aansturing is de afhandelingsperiode van facturen korter geworden.

Met betrekking tot de inkomstenkant zijn significante vorderingen gemaakt, echter er is nog ruimte voor verbetering, met name met betrekking tot de aangiftebelastingen (toeristenbelasting en verhuurautobelasting). Hier wordt het accent begin 2016 verlegd naar de beheersing en controle van de belastingplichtigen (compliance) teneinde de inkomsten te verhogen. Dit gaat in samenwerking met een aantal stakeholders, te weten Tourism Corporation Bonaire en verzekeringsmaatschappijen om effectief te zijn. De inning is opgedragen aan het BCN, echter de afstemming moet nog aanzienlijk verbeterd worden, met name de bewustwording van de informatiebehoefte van het openbaar lichaam Bonaire, en de informatieplicht van het BCN. Het is belangrijk dat dit zeer goed wordt georganiseerd opdat onze inkomsten beter worden gewaarborgd. Daarnaast leiden de nieuwste inzichten ertoe dat voor civiele overeenkomsten de belastingdienst wettelijk geen middelen heeft voor dwanginvordering. Dit moet via gerechtelijke procedures en met inschakeling van gerechtsdeurwaarders geschieden en hier worden nog voorbereidingen voor getroffen.

Een belangrijke stap in het kunnen beheersen van het financieel beheer en de onderliggende processen is de financiële beheersverordening en het verbetertraject financieel beheer dat eind 2014 in gang is gezet en gedurende 2015 en 2016 is voortgezet. Per eind 2016 zal deze afgerond zijn. De verordening is door de eilandsraad vastgesteld. De verordening geeft richting aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid, verantwoording en controle bij het financieel beleid en beheer en het vormt mede het referentiekader voor de accountantscontrole.

Hoewel er nog geen sprake zal zijn van een goedkeurende verklaring door de accountant, zijn er vele verbeteringen doorgevoerd in de afgelopen jaren waardoor goedkeuring, in zicht komt. De planning is om een goedkeurende verklaring te verkrijgen voor de jaarrekening 2017. Het bestuurscollege zal er op toezien dat deze ontwikkelingen onverminderd worden doorgezet.

4.2 Van voorafgaand toezicht personeel naar goedkeuring achteraf

De goedkeuring achteraf van personele mutaties verloopt niet naar tevredenheid. Nog steeds komt het voor dat de uiteindelijke goedkeuring door de Rijksvertegenwoordiger zo lang op zich laat wachten dat kandidaten afhaken of met voorschotten op hun salaris worden geconfronteerd.

De voorschotten die ook in 2016 moesten worden verstrekt vormen een extra belasting voor de financiële administratie. Te vaak wordt een voorschot toegekend waarbij ten onrechte de verantwoordelijkheid voor de verrekening hiervan bij financiën wordt gelegd. Er wordt naar oplossingen gezocht ten einde het aantal voorschotten in te perken, met name als het gaat om situaties waarbij overeenkomsten van opdracht worden verstrekt.

4.3 AO/IC

In de tweede helft van 2016 is werking van het IC-plan wederom opgepakt. Daarin wordt bepaald welke interne controles op welk moment dienen te worden uitgevoerd. Een grote verbetering die de medewerkers van de financiële administratie en beleidsmedewerkers financiën dwingt om zeer bewust om te gaan met de boekhouding

4.4 Uitrollen planning & control cyclus richting directies

Met de verfijning van de rapportage per directie / kredietbeheerder in het eerste kwartaal van 2015 wordt ook de "accountability" versterkt. Het bevordert de betrokkenheid vanuit de directies (en afdelingen). Ook zij hebben de plicht zich te verantwoorden.

De intenties om de planning & controlecyclus verder uit te bouwen naar de overheid-NV's en gelieerde instellingen zijn in de loop van 2011 in gang gebracht. Diverse omstandigheden hebben de doorontwikkeling daarvan in de weg gestaan. In de rapportage over boekjaar 2015 is het nog niet gelukt om alle jaarrekeningen tijdig aangeleverd te krijgen. De NV's en instellingen worden vanaf 2016 integraal meegenomen in onze cyclus om daarmee een volledig beeld te kunnen geven over de stand van zaken met betrekking tot de lokale overheid. Om volledig aan de bepalingen van het BBV-Bes te kunnen voldoen, is een inhaalmanoeuvre opgestart om de jaarverslagen en jaarrekeningen van de diverse bedrijven en stichtingen op orde te krijgen. Naar verwachting zal voornoemde exercitie gedurende het lopende dienstjaar worden afgerond. Gewerkt wordt ook aan een dividendbeleid en voor corporate governance wordt vastgehouden aan de code die inmiddels door de eilandsraad is geaccordeerd. De komende tijd zullen de statutenwijzigingen worden doorgevoerd en zijn diverse reorganisaties te verwachten.

4.5 Rijks- en lokale belastingen

Een zeer belangrijke wijziging ten opzichte van de situatie voor de staatkundige hervormingen is het gegeven dat de belastingdienst/CN de inning verzorgt van lokale belastingen. Wel blijft het openbaar lichaam Bonaire zelf verantwoordelijk voor de heffing van de belastingen, de afhandeling van eventuele bezwaarschriften en zoals recentelijk bekend, ook de gerechtelijke invordering van erfpacht en andere civielrechtelijke vorderingen. Voor betalingen die verband houden met producten en diensten door de lokale overheid heeft het openbaar lichaam Bonaire een kassafunctie bij de afdeling Burgerzaken.

De noodzaak om de kwaliteit van de onderlinge informatievoorziening te verbeteren is absoluut nodig gebleken. Met name voor wat betreft de grondbelasting en de erfpacht dient openbaar lichaam Bonaire haar zicht hierop te verbeteren. Voor de stand van de invordering wordt de optie onderzocht om inzage te krijgen in het GOS-systeem van de Belastingdienst. Een verzoek hiertoe is aan de Belastingdienst voorgelegd, maar dit verzoek is tot nu toe geweigerd. Daarnaast zal ook in 2017 getracht worden om de administraties van belastingvorderingen van het openbaar lichaam Bonaire en de Belastingdienst beter op elkaar aan te laten sluiten. De formalisatie van het convenant en de samenwerkingsovereenkomst heeft de onderlinge samenwerking weer intensief op gang gebracht. Verder wordt momenteel samengewerkt om te komen tot één gezamenlijke bron voor basisinformatie voor percelen en vastgoed objecten gevuld vanuit het Kadaster (t.b.v. erfpacht, grondbelasting en vastgoedbelasting). De mogelijkheden zijn onderzocht en worden momenteel verder uitgewerkt om tot concrete afspraken en werkprocessen te komen.

4.6 Reorganisatie richting directiemodel: doelstelling organisatie

In het IVB-programma (juni 2008) is de doelstelling van de reorganisatie als volgt geformuleerd: "De kwaliteit van het bestuurlijk en ambtelijk functioneren is een belangrijke factor voor de ontwikkeling van de levensstandaard en de kwaliteit van het leven voor de bevolking van Bonaire. Mede ingegeven door de staatkundige verandering is de noodzaak ontstaan om de huidige vorm en het functioneren van het overheidsapparaat grondig te herzien en de structuren aan te passen aan de eisen van de moderne tijd. Dit vereist grootschalige, integrale en complexe aanpassingen in processen en structuren. Bij het bestuur en het management van de nieuwe organisatie zullen deugdelijkheid van bestuur, integriteit, focus op de burger, doeltreffendheid en doelmatigheid centraal staan. Om al deze veranderingen op een gestructureerde en doelmatige wijze plaats te laten vinden zijn zowel een goede inhoudelijke en procesmatige voorbereiding en planning als een gedegen voorbereiding van de regio van essentieel belang."

Met deze reorganisatie willen we de overheidsorganisatie verder professionaliseren, zodanig dat de organisatie gaat voldoen aan de eisen die de samenleving van Bonaire tegenwoordig aan haar overheid stelt. Een professionelere overheidsorganisatie met een betere dienstverlening aan de burger, instellingen en bedrijven. Ook zal de interne dienstverlening worden verbeterd.

Veranderstrategie

Er moet heel veel gebeuren met de beperkte middelen; er zullen keuzes gemaakt moeten worden.

Fasering

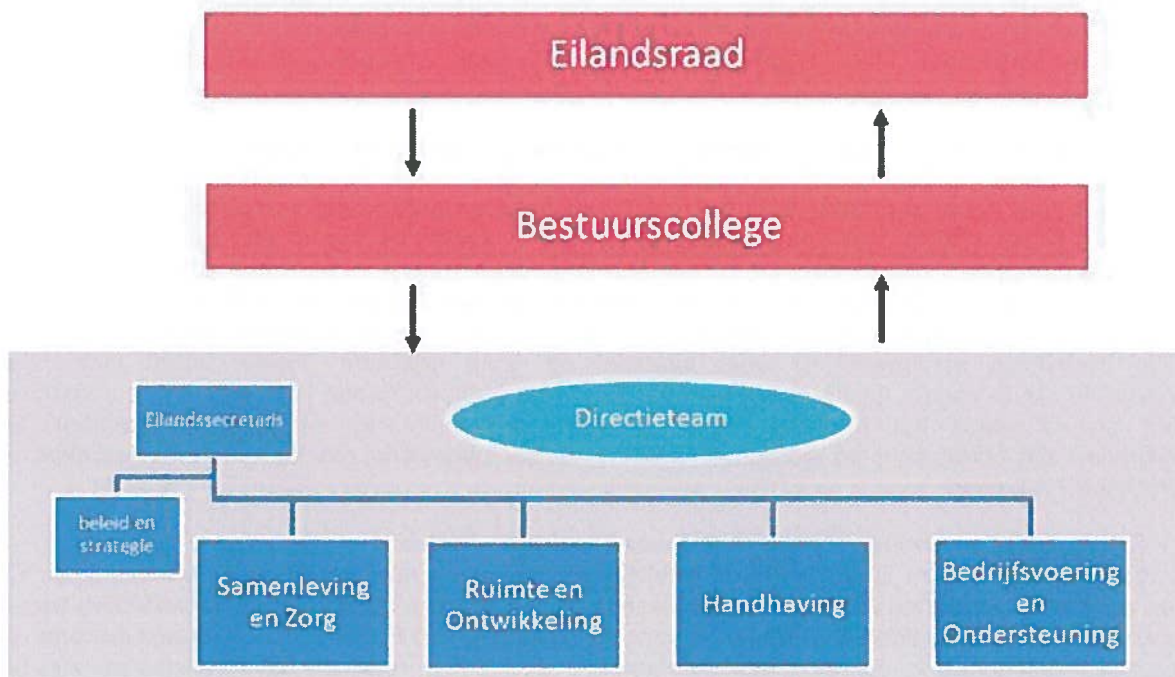
In 2009 is gestart met de voorbereiding van de reorganisatie van de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam Bonaire. Het reorganisatieproces is in drie fasen ingedeeld:

- Fase 1: Ontwerp nieuwe organisatiemodel (goedkeuring BC december 2009)
- Fase 2: Implementatie nieuwe organisatie (afronding mei 2011 met formele invoering per 2 april 2012)
- Fase 3: Doorontwikkelen (afronding en fine tuning: is nog gaande).

Na de formalisering in april 2012 zitten we nog in fase 3. Verdere doorontwikkeling, waarbij wordt gewerkt aan de verdere professionalisering van de organisatie, het verbeteren van werkprocessen en aan de cultuur. In deze fase vindt tevens de verdere ontwikkeling van het management en de medewerkers plaats. Ook wordt de bedrijfsvoering in deze fase verder versterkt. Deze fase van doorontwikkeling zal jaren in beslag gaan nemen en heeft voorsnog geen concrete einddatum.

Hoofdstructuur

De hoofdstructuur van de organisatie ziet er als volgt uit:

Doorontwikkeling (fase 3)

Een aantal jaren na de invoering van het directiemodel dient de doorontwikkeling van de organisatie op vele onderdelen nog plaats te vinden en zijn niet overal de werkprocessen geoptimaliseerd. Een en ander heeft te maken met het veelal ontbreken van voldoende kwalitatief geschoold personeel en visie vanuit de organisatie over de te realiseren doelen en de daarbij benodigde middelen en prioritering.

Het bestuurscollege heeft bij haar aantreden in mei 2016 aangegeven de organisatie aan een audit te willen onderwerpen. Dit om het functioneren en daarmee de resultaten van de organisatie te verbeteren. Deze audit zal gebruikt worden om de interne processen en de aansturing daarvan binnen de organisatie te verbeteren.

In dat licht is het vermeldingswaardig dat al in 2014 vanuit diverse directies een start is gemaakt met het doorvoeren van of het nadenken over het toepassen van structuur-aanpassingen binnen de betreffende directies. Deze structuuraanpassingen hebben veelal te maken met het beter doen aansluiten van de organisatiestructuur en werkwijze op de dienstverlening aan de klanten en of het bewerkstelligen van een optimalere output en of samenwerking tussen organisatieonderdelen.

Dit omdat ondanks de reorganisatie de klantoriëntatie van het openbaar lichaam Bonaire nog teveel gericht is op de interne organisatie en onvoldoende op de vragen en de behoeften van de burgers (ook ondernemers en instellingen) van Bonaire.

De directie T&H werkt in het kader van het verbeteren van haar dienstverlening en het verhogen van het functioneren van de directie aan het opleiden en coachen van haar inspecteurs door o.a. de verplichting om de BAVPOL te volgen en te halen en daarnaast door het verkleinen van de span of control van de leidinggevenden, onder andere door het instellen van coördinatoren om de begeleiding van medewerkers en daarmee de dienstverlening aan de burgers te verbeteren.

De directie R&O heeft in 2016 de contouren verder uitgewerkt voor het samenvoegen van onderdelen vanuit de drie afdelingen. Doel van deze samenvoeging is het versterken van de planning, realisatie en synergie van de activiteiten op met name het gebied van de infrastructuur en openbare werken. Na de reorganisatie en de daarmee gepaard gaande onderbrenging van taken uit bepaalde bedrijfsprocessen bij drie afdelingen en daarmee de logische samenhang en integraliteit van de bedrijfsvoering, was er geen sprake meer van een optimale dienstverlening aan burgers en het bestuurscollege. Reeds in 2013 is door een externe adviseur aangetoond dat de opsplitsing van beleid, realisatie/planning en uitvoering door Openbare Ruimte onvoldoende samenhang en sense of urgency binnen de directie aanwezig is. Dit leidde zowel bij de burgers als bij het bestuur tot ontevredenheid. Daarnaast leidde deze opsplitsing tot het ontbreken van controle op dan wel toetsing van de uitvoering van projecten.

De directie S&Z profileert zich als meest actieve directie op het gebied van zowel samenlevingsopbouw als de aanpak van sociaal economische en maatschappelijke vraagstukken. De directie heeft als een van haar speerpunten om de integrale wijkaanpak binnen het openbaar lichaam Bonaire vorm te geven. Vanuit deze regiefunctie zet directie projecten op en dient zij deze bij spelers in het veld uit te zetten. Dit proces van ontwikkelen en overdragen van de uitvoering is nadrukkelijk een aandachtspunt van de directie. Het gevaar van het naar je toetrekken van uitvoerende taken ondergraaft het principe van het openbaar lichaam Bonaire als regievoerder van de ontwikkeling van Bonaire en bergt in zich het uitbreiden van de formatie van het openbaar lichaam Bonaire met oneigenlijke taken. Anderszins is de realiteit dat niet voor elke wettelijke of noodzakelijke taak er partijen in het veld aanwezig zijn om deze uit te voeren. Belangrijk is dat het besef aanwezig dient te zijn dat het openbaar lichaam Bonaire slechts in de initiële fase de uitvoering in eigen hand kan nemen, maar het daarna dient over te dragen. Dit zich beter te concentreren op haar kerntaken.

De directie B&O richt zich als faciliterende organisatieonderdeel meer op de interne organisatie en het bieden van randvoorwaarden om de gestelde doelen door de overige directies en de staf- en bestuursorganen te doen realiseren. Een van de uitdagingen daarin is het vormgeven van de synergie binnen de directie vanuit een intrinsieke bewustzijn en wens de dienstverlening naar de klanten (in- en extern) te optimaliseren.

In dat licht is ook de versterking van de kennis en kunde binnen directie een aandachtspunt. Dit over de gehele linie van de directie. Het openbaar lichaam Bonaire kan niet (optimaal) functioneren indien het niet beschikt over accurate informatie en dat vanwege het ontbreken van kennis daarvan of daarover niet mogelijk is. Het oppakken van het verbeteringstraject van de afdeling Financien heeft zich in 2015 en 2016 nadrukkelijk gemanifesteerd. Naast het opnieuw inrichten van de afdeling zal er meer aandacht moeten komen voor het menselijk aspect in relatie tot de al dan niet aanwezige competenties. Trainingen, begeleidingstrajecten, coaching en intervisie zijn tools die ingezet dienen te worden als ook de aanwezigheid van terzake kundig management. De bottlenecks waar het gaat om het aantrekken van kundig personeel zullen ook in 2017 niet (geheel) opgelost worden en vragen daarom om een creatieve en resultaatgerichte aanpak.

Voor de Staf- en Bestuursorganen zal nadrukkelijk het samenstel met de ambtelijke organisatie aan de ene kant en de burgers aan de andere kant een uitdaging zijn.

De ondersteuning aan het bestuurscollege wordt vorm gegeven door een jong en dynamisch team dat in veel gevallen nog niet of onvoldoende thuis is in de interne processen. Naast het bewerkstelligen van meer inzicht en overzicht in de organisatie en de daarbij spelende processen is het ontwikkelen van

competenties om in een bestuurlijke arena te functioneren belangrijk. De meeste bestuurlijk ondersteunende functies zijn ingevuld.

De griffier zal een visie- en organisatieontwikkelingdocument aan de eilandsraad moeten voorleggen. Op basis hiervan zal de eilandsraad al dan niet besluiten of de griffie een permanente uitbreiding dient te krijgen.

Aandachtspunten personeelsbeleid/organisatieontwikkeling

De komende jaren zal dan ook organisatiebreed door het aantrekken van gekwalificeerd personeel gewerkt moeten worden aan:

1. Stroomlijnen van belangrijke werkprocessen

Voor wat betreft de werkprocessen gaat het er vooral om per directie de primaire werkprocessen zodanig in te richten dat het werk efficiënter, effectiever en meer gericht op de klant wordt georganiseerd. Uiteindelijk draagt dit bij aan een betere dienstverlening.

2. Managementontwikkeling

De kwaliteit van het management zal moeten worden verbeterd. Immers is het management van een organisatie voor een belangrijk deel bepalend voor het succes van de organisatie. Het management zal moeten beschikken over de essentiële basisvaardigheden van leidinggevend. Daarom zal verder worden geïnvesteerd in het management om de noodzakelijk kennis, vaardigheden en het inzicht in het eigen gedrag verder te ontwikkelen.

3. Personeelsontwikkeling

Van belang is dat de medewerkers zich bewust zijn wat er van hen wordt verwacht, wat hun eigen gedrag is en hoe zij daar verandering in aan kunnen brengen. Daarbij zal specifiek worden ingegaan op met name de volgende onderwerpen:

- klantgerichtheid
- integriteit
- samenwerken
- resultaatgerichtheid/outputsturing
- nemen en dragen van verantwoordelijkheid, dit door het zolang mogelijk in de organisatie neerleggen van verantwoordelijkheden en besluitvorming
- vaktechnische- en persoonlijke ontwikkeling

4. Versterken ambtelijk-bestuurlijke relatie

Een goede samenwerking tussen bestuur en de ambtelijke organisatie is belangrijk. Bestuur moet kunnen besturen, waarbij de ambtelijke organisatie op inhoud faciliteert, adviseert en uitvoert. Betrouwbare en tijdige advisering en open communicatie over en weer is belangrijk. Daarom zal op verschillende onderdelen worden gewerkt aan het versterken van die relatie.

5. Versterken communicatie

Communicatie is een belangrijke voorwaarde voor de interne samenhang en transparantie en daarmee het met succes vergroten van de interne draagvlak om veranderingen te weeg te brengen en om eventuele weerstand tegen verandering te beperken. Het doel van communicatie is niet alleen om informatie/kennis te verschaffen, maar ook om verandering in de houding en gedrag van de mensen te weeg te brengen. Naast deze intern gerichte communicatie is er sterke behoefte om als organisatie ook veel beter en gericht naar buiten te treden.

Formatie Directies

Als eerder aangegeven is binnen het openbaar lichaam Bonaire op diverse plaatsen sprake van een kwalitatieve onderbezetting en andere plaatsen van veel personeel, maar achterblijvende output. Het bestuurscollege heeft als uitgangspunt een regieorganisatie te zijn. Dat wil zeggen dat het openbaar lichaam Bonaire op diverse terreinen beleidsmatig de regie wil voeren op de voorgestane ontwikkeling van Bonaire (economie, samenleving, zorg, onderwijs, ruimtelijke ordening en planning) en daarbij de uitvoering zoveel mogelijk aan andere daartoe aangewezen of in het leven geroepen organisaties wil over

laten. Om deze beleidsontwikkeling en regievoering mogelijk te maken zal de organisatie meer gekwalificeerde medewerkers moeten aantrekken en anderzijds (zoveel mogelijk bepaalde) uitvoerende taken op afstand plaatsen of onderbrengen bij daartoe beter geëquipeerde organisaties, instellingen en bedrijven. Het is dan ook van belang om in dit geheel inzichtelijk te krijgen welke kennis, competenties en vaardigheden binnen de organisatie aanwezig zijn en op basis van deze analyse de complementaire kennis en vaardigheden aan te trekken.

2017 wordt in deze een jaar met vele uitdagingen voor de organisatie. De financiële situatie van het openbaar lichaam Bonaire vraagt van het management en het bestuur om op zoek te gaan naar creatieve oplossingen om met de beperkte middelen (geld en personeel) optimale resultaten te realiseren. Leidinggevenden zullen zich nadrukkelijk dienen af te vragen of doelen efficiënter uitgevoerd kunnen worden en daarbij of medewerkers niet meerdere taken kunnen uitvoeren.

Dit vereist een andere kijk op de werving en de selectie van kandidaten, maar ook de interne mobiliteit van de medewerkers en de organisatie. Het werken in projectgroepen en matrix-verbanden als mogelijke oplossing voor het bewerkstelligen van de integrale samenwerking binnen de organisatie dient nadrukkelijk te worden gestimuleerd.

Daarnaast zal ook gedacht moeten worden om de aan te trekken gekwalificeerde medewerkers niet meer onder te brengen bij een directie, maar een projectorganisatie of pool binnen het openbaar lichaam Bonaire. Dit geeft flexibiliteit en vergroot de slag- en beleidskracht van het openbaar lichaam Bonaire.

Anderzijds is het echter van essentieel belang om op bepaalde terreinen juist een kwalitatieve versterking te realiseren, ten einde de dienstverlening aan de burger, instellingen en bedrijven, maar ook de beleidsfunctie substantieel te kunnen verbeteren.

Het uitgangspunt dat overigens wordt gehanteerd voor het invullen van vacatures en het uitbreiden van de formatie is dat deze uitbreidingen en of formatiewijzigingen moeten passen binnen de beschikbare personeelsbegroting. Om een sluitende begroting te krijgen is het vanwege de beperkte financiële ruimte nog steeds onontkoombaar om, op basis van heldere analyse en prioriteitstelling, een deel van de vacante functies niet in te vullen.

5 Paragraaf Deelnemingen

5.1 Inleiding

Een deelneming is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het openbaar lichaam een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de deelneming ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de deelneming failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de deelneming haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetgeen tot uiting wordt gebracht in de Algemene Vergadering voor Aandeelhouders.

5.2 Beleidsuitgangspunten

Nadat de jaarrekeningen van de diverse vennootschappen en stichtingen zijn vastgesteld kan het openbaar lichaam een deelnemingenbeleid gaan ontwikkelen waarbij er meer inzicht kan worden verkregen in het reilen en zeilen van de diverse stichtingen en vennootschappen. Hierbij zal er tevens aandacht worden besteed aan het ontwikkelen van een dividendbeleid (dit is momenteel in ontwikkeling). Thans is er alleen maar één vennootschap die in voorgaande jaren dividend heeft uitgekeerd aan de aandeelhouder. Er wordt gewerkt aan het wegwerken van de achterstanden op een zo kort mogelijke termijn. Niet alle overheidsbedrijven hebben jaarrekening 2015 ingediend. Het openbaar lichaam kan binnen afzienbare tijd de jaarrekeningen 2015 van de resterende overheidsbedrijven en stichtingen verwachten. Deze zijn thans met een grote inhaalslag bezig om de hun toegekende taken naar behoren uit te kunnen voeren zo ook het op tijd aanleveren van de jaarverslagen en –rekeningen.

De doelstelling van het beleid inzake “deelnemingen” is een goede afweging te maken bij de vraag of bepaalde taken voor verzelfstandiging in aanmerking komen en of het gewenst is hiervoor een deelneming aan te gaan c.q. een stichting op te richten. Deze afweging is ook noodzakelijk bij het afstoten c.q. liquideren van deelnemingen vanwege andere redenen.

De deelnemingen zijn ingedeeld volgens onderstaande verschijningsvormen, cq rechtspersonen;

Vennootschappen

Een deelneming in een vennootschap betreft een naamloze vennootschap (NV) waarin het openbaar lichaam aandelen heeft. Besloten Vennootschappen kent Bonaire niet.

Stichtingen

Een andere vorm van deelnemingen wordt gevormd door stichtingen. Alleen die stichtingen waarin het openbaar lichaam een bestuurlijk of een financieel belang hebben, niet zijnde een subsidierelatie, vallen in dit kader onder de term “deelnemingen”.

Onderstaand volgt een overzicht van de voor het openbaar lichaam Bonaire relevante en van belang zijnde vennootschappen en stichtingen.

Naam vennootschap	Vestigingsplaats	Beleidsveld	Rechtsvorm
Bonaire Holding Maatschappij NV	Bonaire	algemene middelen	naamloze vennootschap
Bonaire International Airport NV	Bonaire	transport	naamloze vennootschap
Bonaire Management Group NV	Bonaire	algemene middelen	naamloze vennootschap
Bonaire Wagenpark NV	Bonaire	openbaar vervoer	naamloze vennootschap
Bonaire Laboratorium (BONLAB NV)	Bonaire	volksgezondheid	naamloze vennootschap
Dutch Eagle Express NV	Bonaire	transport	naamloze vennootschap
Tourism Bonaire Corporation	Bonaire	toerisme	naamloze vennootschap

Stichting Beheer en Exploitatie Sportterreinen	Bonaire	sport	stichting
Stichting Diatel Bonaire	Bonaire	volksgezondheid	stichting
Ontwikkelingsbank Nederlandse Antillen	Curacao	economische ontwikkeling	naamloze vennootschap
Stichting FINEB	Bonaire	studiefinanciering	stichting
Fundashon Karpata	Bonaire	verslavingszorg	stichting
Fundashon Marcultura	Bonaire	visserij	stichting
Fundashon Wega di Number	Bonaire	sport, cultuur, charitatief werk en onderwijs	stichting
Stichting Bonaire International Sailing Regatta	Bonaire	sport, toerisme	stichting
Water- en Energiebedrijf Bonaire NV	Bonaire	nutsvoorziening	naamloze vennootschap
Exploitatiemaatschappij Fast Ferries NV	Bonaire	algemene middelen	naamloze vennootschap
Oil Trading Bonaire NV	Bonaire	algemene middelen	naamloze vennootschap
Bonaire Overheidsgebouwen NV	Bonaire	algemene middelen	naamloze vennootschap
Selibon NV	Bonaire	afvalstoffenketenbeheer	naamloze vennootschap
Telefonia Bonairiano NV	Bonaire	telecommunicatiediensten	naamloze vennootschap

Naar aanleiding van een inventarisatie door het CBS is op 23 december 2013 een brief ontvangen van het CBS inzake de lijst met NV's en stichtingen die deel uitmaken van de collectieve sector (zie "Paragraaf Collectieve sector"). Een aantal daarvan is "slapend". Daarin vinden om diverse redenen geen activiteiten meer plaats waardoor het voor de hand ligt om deze te liquideren. Dit proces zal de komende jaren in gang worden gezet. Een van de belangrijkste stichtingen in dit kader is de stichting FINEB. De perikelen rondom FINEB zijn thans in een afrondendefase. Het openbaar lichaam heeft reeds in 2015 een aflossing ontvangen ad US\$ 399,331 en in 2016 een bedrag ad US\$ 425,000. Met al deze exercities zijn thans de randvoorwaarden geschapen om in de tweede helf van 2016 definitief de stichting te kunnen liquideren. De concept jaarrekeningen tot en met 2016 zijn in concept aangeleverd en het bestuur van de stichting zit thans in het proces van de definitieve afwikkeling van FINEB.

De Ontwikkelingsbank van de Nederlandse Antillen NV heeft ten doel de totstandkoming te bevorderen van de projecten welke naar het oordeel van de Bank voor de economische ontwikkeling van de Nederlandse Antillen van belang zijn. De bank heeft tevens ook ten doel om een evenwichtige economische ontwikkeling van de eilanden van de Nederlandse Antillen te bevorderen. Na de opsplitsing van de Nederlandse Antillen in oktober 2010 zijn de statuten van voornoemde entiteit op dit punt nog niet aangepast. Bonaire had ten tijde van de statutenwijziging in 2007, 1500 aandelen.

Op Bonaire is in 1992 de Loterijverordening Bonaire (AB 1992, no. 14) in werking getreden. Het is de bedoeling geweest van de wetgever om de zorg voor het loterijwezen neer te leggen bij de eilandgebieden en niet bij de centrale overheid (destijds het Land de Nederlandse Antillen). De eilandgebieden hadden ieder reeds hun eigen wettelijke voorziening getroffen, waarnaar ook werd gehandeld. De door de wetgever (Nederland) ingevoerde 10 % vergunningsrecht druipt regelrecht in tegen de reeds door de lokale wetgever (OLB) genomen beslissingen. De conclusie kan dan ook worden getrokken dat een en ander berust op een misslag; de Loterijverordening 1909 had niet de status van BES-wet mogen krijgen. De Loterijwet BES dient derhalve te worden ingetrokken. Omdat de abusievelijke invoering van deze wet per 2011 heeft plaatsgevonden, dient de intrekking met terugwerkende kracht te geschieden. Hieromtrent zijn er gesprekken gevoerd met medewerkers van het ministerie van Veiligheid

en Justitie in juni 2014. In dit verband zijn er een aantal afspraken gemaakt. De Fundashon Wegá di Number Bonaire zal een aanzet doen voor wetsvoorstellen met betrekking tot de volgende onderwerpen:

- Een wijziging om het organiseren van verschillende soorten loterijen toe te staan;
- Een wijziging van het percentage speelvergunningrecht;
- Een mogelijkheid voor de openbare lichamen om het percentage speelvergunningrecht aan te passen;
- Inwerkingtreding van voornoemde wijzigingen met terugwerkende kracht.

Inmiddels zijn alle voorstellen middels de gedeputeerde van Financien aan het Ministerie van Veiligheid en Justitie aangeboden ter behandeling.

6 Paragraaf Grondbeleid

Volgens artikel 14 van het Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES dienen de openbare lichamen over een paragraaf grondbeleid te beschikken waarin het grondbeleid wordt weergegeven. De belangrijkste redenen hiervoor is de transparantie, het financieel belang en om nader invulling te kunnen geven aan het uitvoeren van beleidsvoornemens in het kader van huisvesting, woningbouw, bedrijven, terreinen en infrastructuur.

Er is inmiddels een concept- Nota Grondbeleid voor Bonaire gereed.

De Nota Grondbeleid is een belangrijk beleidsdocument voor het openbaar lichaam Bonaire. De eilandsraad bepaalt met deze Nota de beleidskaders voor de uitgifte van gronden en voor de financiële aspecten van de ontwikkeling van nieuwe woon- en werkgebieden. Door de uitvoering van de Nota Grondbeleid wordt meer grip gehouden op de financiën die uit grondzaken voortvloeien. De mogelijkheid om erfpachtgronden te koop aan te bieden om daarmee incidentele middelen vrij te spelen om ook vanaf Bonaire een financiële bijdrage te kunnen leveren aan de ambities om de onderhoudsachterstanden weg te werken en de daarbij behorende investeringen speelt hierbij een voorname rol.

Door deze Nota stelt de eilandsraad zichzelf en het bestuurscollege in staat om maatschappelijk, transparant en ondernemend deel te nemen aan en daar waar nodig en gewenst de regie te voeren bij de ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire.

Voor het openbaar lichaam Bonaire is deze Nota de eerste nota in zijn soort. Het openbaar Lichaam Bonaire heeft nu nog geen expliciet geformuleerd grondbeleid. Er zijn wel enkele werkafspraken en werkwijzen over het uitgeven van gronden vastgesteld, maar er ontbreekt een integraal door de eilandsraad vastgesteld grondbeleid waarin de voor een grondbeleid relevante onderwerpen zijn benoemd. Voor de verdere ontwikkeling van Bonaire is het essentieel over een Nota Grondbeleid te beschikken. De verwachting is dat de Nota Grondbeleid in de tweede helft van 2016 door de eilandsraad wordt vastgesteld.

Met de Nota Grondbeleid Bonaire streeft het openbaar lichaam Bonaire een aantal doelen na. Dit zijn in willekeurige volgorde:

- Het zorg dragen voor een goede uitvoering van het ruimtelijk beleid;
- het op een goede wijze afstemmen van het gronduitgiftebeleid op het ruimtelijk beleid;
- het realiseren van kwalitatief goede woningbouwlocaties en locaties voor bedrijven;
- het genereren van extra incidentele en van structurele inkomsten ten behoeve van een kwalitatief goede ruimtelijke ontwikkeling van Bonaire;
- het mogelijk maken voor mensen met lagere inkomens om gronden in erfpacht te verkrijgen t.b.v. een eigen huis;
- het tegengaan van onwettige speculaties;
- het stimuleren van economische activiteiten;
- het verhalen van door het openbaar lichaam gemaakte kosten voor derden op deze derden;
- het werken aan de hand van open en transparante processen;
- het behoud van de waarden en de kwaliteiten van Bonaire en
- het leveren van een bijdrage aan een duurzaam Bonaire.

De Nota Grondbeleid Bonaire dient dus ruimtelijke, economische, sociale, maatschappelijke en financiële doelen. Het grondbeleid van het openbaar Lichaam Bonaire bevat een afgewogen mix van deze doelen. Belangrijke onderwerpen van de Nota Grondbeleid zijn:

- De wijze van gronduitgifte: verkoop, erfpacht en verhuur;
- de wijze waarop de uitgifteprijzen worden bepaald;
- grondexploitatie;
- kostenverhaal;
- samenwerking met derden bij ontwikkelingen.

De Nota Grondbeleid beschrijft daar waar mogelijk de financiële gevolgen, zoals bijvoorbeeld als gevolg van verkoop van erfpacht. Deze gevolgen zijn conservatief verwerkt in de begroting. Zodra er meer zicht is op de effecten van het nog vast te stellen grondbeleid en er meer ervaringscijfers bekend zijn wordt dit geactualiseerd. Tevens zal er de komende jaren een nauw verband ontstaan tussen de opbrengsten en kosten van het grondbeleid en de begroting van het openbaar lichaam Bonaire.

7 Paragraaf Collectieve sector

Pas eind december 2013 is de definitieve lijst van instellingen die in 2011 en 2012 tot de collectieve sector behoren door het Centraal Bureau voor de Statistiek ontvangen.

Na 2012 zijn er geen nieuwe entiteiten ontstaan waardoor het openbaar lichaam Bonaire er vanuit gaat dat dezelfde instellingen ook in 2013, 2014, 2015 en in 2016 tot de collectieve sector behoren.

Duidelijk is dat in de lijst van het CBS, instellingen voorkomen die al lange tijd niet meer operationeel zijn (slapende NV's en stichtingen). Alhoewel het thans geen prioriteit geniet zal het openbaar lichaam al het mogelijke doen om op korte termijn het proces op te starten om daar waar nodig definitief een aanvang te maken met het liquideren van stichtingen en overheids nv's die niet meer operationeel zijn.

Er zijn vanuit het CBS geen instructies ontvangen van wat het voor de geregistreerde instellingen betekent c.q. wat er van deze instellingen wordt verwacht als het gaat om informatieverstrekking e.d. Wel is bekend dat het Cft zal toetsen of de collectieve sector voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. de rentelastnorm.

In de lijst zijn naast het openbaar lichaam, de volgende instellingen terug te vinden:

- Bonaire Holding Maatschappij (BHM) N.V.;
- Bonaire Management Group N.V.;
- Bonaire Overheidsgebouwen N.V.;
- Bonaire Wagenpark;
- Fundashon Marcultura;
- Fundashon Sedrebo;
- Stichting beheer Kompleho Deportivo Bonaire;
- Studiefonds en Studiebeurzen (FINEB);
- Tourist Corporation Board N.V. (TCB – Tourism Corporation Bonaire);
- Wegenfonds Bonaire.

Om aan artikel 15 van het "Besluit Begroting en Verantwoording openbare lichamen BES" te kunnen voldoen, zijn alle rechtspersonen doende met een inhaalslag voor wat betreft hun jaarverslagen en jaarrekeningen. Naar verwachting zal de inhaalslag in 2017 voltooid zijn. Hierna kan uitvoering worden gegeven aan alle onderdelen van het bepaalde in artikel 15.

BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN INKOMSTEN

VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

VOOR HET DIENSTJAAR 2017

BELEIDSDEEL

BEGROTING VAN DE UITGAVEN EN INKOMSTEN

VAN HET OPENBAAR LICHAAM BONAIRE

VOOR HET DIENSTJAAR 2017

BELEIDSDEEL

Gewone dienst

Lasten
in \$

Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatste opgemaakte jaarrekening	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		2,064,482	2,070,947	2,247,574	2,247,574	2,247,574	2,209,867
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		11,209,632	12,695,124	13,046,519	12,868,977	12,750,682	12,720,826
Functie 003 - BURGERZAKEN		1,021,121	940,375	972,617	910,617	972,617	890,617
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD		1,170,408	1,252,194	1,182,136	1,190,386	1,182,136	1,190,386
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		15,465,643	16,958,640	17,448,847	17,217,555	17,153,010	17,011,697
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		4,386,641	3,922,862	3,453,982	3,353,982	3,253,982	3,153,982
Nadelig saldo hoofdfunctie 0		11,079,002	13,035,778	13,994,865	13,863,573	13,899,028	13,857,715
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 130 - RAMPENBESTRIJDING		55,117	201,200	1,500	1,500	1,500	1,500
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		1,037,265	1,030,890	1,078,884	1,093,134	1,078,884	1,093,134
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		1,092,382	1,232,090	1,080,384	1,094,634	1,080,384	1,094,634
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		143,092	212,700	32,000	32,000	32,000	32,000
Nadelig saldo hoofdfunctie 1		949,290	1,019,390	1,048,384	1,062,634	1,048,384	1,062,634
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - WEGEN, STRATEN PLEINEN		2,754,811	3,286,217	3,132,952	3,120,322	3,106,822	3,117,538
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		101,249	103,339	100,076	102,326	100,076	102,326
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		1,041,479	1,177,383	1,198,677	1,349,927	1,340,177	1,349,927
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3,897,538	4,566,939	4,431,706	4,572,576	4,547,076	4,569,792
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		2,107,034	2,655,200	2,087,300	2,087,300	2,087,300	2,087,300
Nadelig saldo hoofdfunctie 2		1,790,505	1,911,739	2,344,406	2,485,276	2,459,776	2,482,492
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		764,543	825,319	847,068	858,318	847,068	858,318
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		838,320	1,189,211	214,411	214,411	214,411	212,560
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACH EN VISSERIJ		817,153	917,872	911,510	923,510	911,510	923,510
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		2,420,016	2,932,402	1,972,989	1,996,239	1,972,989	1,994,388
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		950,165	1,178,800	379,200	379,200	379,200	379,200
Nadelig saldo hoofdfunctie 3		1,469,851	1,753,602	1,593,789	1,617,039	1,593,789	1,615,188

Gewone dienst							Baten in \$
Func- categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Func- 001	BESTUURSORGANEN	80,157	35,190	16,182	16,182	16,182	16,182
Func- 002	BESTUURSAPPARAAT	563,420	1,230,172	421,500	421,500	421,500	421,500
Func- 003	BURGERZAKEN	530,747	461,600	377,000	377,000	377,000	377,000
Func- 020	EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD	3,212,316	2,195,900	2,639,300	2,539,300	2,439,300	2,339,300
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		4,386,641	3,922,862	3,453,982	3,353,982	3,253,982	3,153,982
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		15,465,643	16,958,640	17,448,847	17,217,555	17,153,010	17,011,697
Voordelig saldo hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Func- 120	BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING	0	0	0	0	0	0
Func- 130	RAMPENBESTRIJDING	110,783	170,700	0	0	0	0
Func- 140	OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN	32,309	42,000	32,000	32,000	32,000	32,000
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		143,092	212,700	32,000	32,000	32,000	32,000
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		1,092,382	1,232,090	1,080,384	1,094,634	1,080,384	1,094,634
Voordelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Func- 200	ALGEMEEN BEHEER DROB	0	0	0	0	0	0
Func- 210	WEGEN, STRATEN PLEINEN	0	0	0	0	0	0
Func- 211	VERKEERSMAATREGELEN TE LAND	87,717	90,000	87,000	87,000	87,000	87,000
Func- 222	VERKEERSMAATREGELEN TE WATER	2,019,317	2,565,200	2,000,300	2,000,300	2,000,300	2,000,300
Func- 230	LUCHTVAART	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		2,107,034	2,655,200	2,087,300	2,087,300	2,087,300	2,087,300
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3,897,538	4,566,939	4,431,706	4,572,576	4,547,076	4,569,792
Voordelig saldo hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Func- 300	ECONOMISCHE ZAKEN	68,550	52,000	60,000	60,000	60,000	60,000
Func- 310	HANDEL EN INDUSTRIE	875,335	1,116,800	313,000	313,000	313,000	313,000
Func- 341	OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ	6,279	10,000	6,200	6,200	6,200	6,200
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		950,165	1,178,800	379,200	379,200	379,200	379,200
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		2,420,016	2,932,402	1,972,989	1,996,239	1,972,989	1,994,388
Voordelig saldo hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst							Lasten in \$
Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		835,432	920,424	903,666	903,666	903,666	903,666
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 460 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN / INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		989,066	794,240	796,891	793,073	788,184	788,184
Functie 482 - VOLWASSENENEDUCATIE		659,301	659,301	695,301	695,301	695,301	695,301
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		2,483,799	2,373,965	2,395,858	2,392,040	2,387,151	2,387,151
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		7,828	6,900	7,800	7,800	7,800	7,800
Nadelig saldo hoofdfunctie 4		2,475,971	2,168,619	2,388,058	2,384,240	2,379,351	2,379,351
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		415,235	423,871	405,627	405,627	405,627	405,627
Functie 530 - SPORT		1,869,742	1,983,784	1,970,299	1,873,299	1,870,299	1,873,299
Functie 540 - KUNST		769,091	964,844	1,090,780	890,780	890,780	890,780
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE/MUSEA		2,946	7,490	6,990	6,990	6,990	6,990
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHT RECREATIE		1,959,374	2,111,978	2,363,978	2,363,978	2,363,978	2,363,978
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE	#REF!		0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		5,016,387	5,491,967	5,837,674	5,540,674	5,537,674	5,540,674
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		89,773	242,600	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 5		4,926,615	4,339,302	5,837,674	5,540,674	5,537,674	5,540,674
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		1,495,485	1,453,164	1,297,794	1,297,794	1,297,794	1,297,794
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		298,677	778,900	0	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK JEUGD- EN JONGEREN WERK		3,108,004	4,483,842	2,690,324	2,690,324	2,690,324	2,690,324
Functie 640 - BEJAARDENZORG		253,917	353,164	48,385	48,385	48,385	48,385
Functie 650 - KINDEROPVANG		510,035	821,400	317,500	317,500	317,500	317,500
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		13,407	39,500	40,300	40,300	40,300	40,300
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		5,679,525	7,929,970	4,394,303	4,394,303	4,394,303	4,394,303
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		3,637,190	4,204,400	565,100	565,100	565,100	565,100
Nadelig saldo hoofdfunctie 6		2,042,335	2,671,843	3,829,203	3,829,203	3,829,203	3,829,203

Gewone dienst

Baten
in \$

Functie categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 460 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEEN- SCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN / INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		7,828	6,900	7,800	7,800	7,800	7,800
Functie 482 - VOLWASSENENEDUCATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		7,828	6,900	7,800	7,800	7,800	7,800
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		2,483,799	2,373,965	2,395,858	2,392,040	2,387,151	2,387,151
Voordelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		0	44,700	0	0	0	0
Functie 530 - SPORT		86,355	197,900	0	0	0	0
Functie 540 - KUNST		0	0	0	0	0	0
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE/MUSEA		2,028	0	0	0	0	0
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE		1,390	0	0	0	0	0
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		89,773	242,600	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		5,016,387	5,491,967	5,837,674	5,540,674	5,537,674	5,540,674
Voordelig saldo hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		0	180,300	0	0	0	0
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		747,812	778,900	0	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK JEUGD- EN JONGEREN WERK		1,964,379	2,473,700	565,100	565,100	565,100	565,100
Functie 640 - BEJAARDENZORG		219,049	317,600	0	0	0	0
Functie 650 - KINDEROPVANG		705,950	453,900	0	0	0	0
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		3,637,190	4,204,400	565,100	565,100	565,100	565,100
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		5,679,525	7,929,970	4,394,303	4,394,303	4,394,303	4,394,303
Voordelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst

**Lasten
in \$**

Functie categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge-maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar	Geraamde uitgaven van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		893,076	1,606,052	1,124,418	1,124,418	1,124,418	831,718
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONDHEIDSZORG		94,856	374,400	268,700	268,700	268,700	268,700
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		9,816	10,000	10,100	10,100	10,100	10,100
Functie 721 - REINIGING		2,673,047	2,647,000	2,723,300	2,723,300	2,723,300	2,723,300
Functie 722 - RIOLERING EN WATERZUIVERING		962,941	2,845,600	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		2,511,209	1,290,807	809,107	74,307	74,307	74,307
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		4,029,606	878,127	549,190	555,190	549,190	555,190
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		11,174,551	9,651,986	5,484,815	4,756,015	4,750,015	4,463,315
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		6,767,718	6,392,600	2,295,800	1,561,000	1,561,000	1,268,300
Nadelig saldo hoofdfunctie 7		4,406,833	3,864,025	3,189,015	3,195,015	3,189,015	3,195,015
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		729,843	933,348	738,148	738,148	738,148	738,148
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		729,843	933,348	738,148	738,148	738,148	738,148
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		238,097	280,000	235,000	235,000	235,000	235,000
Nadelig saldo hoofdfunctie 8		491,746	814,282	503,148	503,148	503,148	503,148
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVERINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911 - GELDLeningen		0	0	0	0	0	0
Functie 913 - DIVIDENDEN		0	0	0	0	0	0
Functie 920 - BELASTINGEN		17,990	0	157,000	157,000	157,000	157,000
Functie 921 - ALGEMENE UITKERINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		16,416,712	5,857,798	3,032,579	2,990,319	3,031,753	3,005,701
Functie 990 - SALDI VAN KOSTENPLAATSEN		0	23,400	0	0	0	0
Functie 992 - SALDO GEWONE DIENST		3,542,499	190,000	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		19,977,200	5,881,198	3,189,579	3,147,319	3,188,753	3,162,701
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		49,609,347	39,046,440	37,918,120	37,628,120	37,628,120	37,628,120
Nadelig saldo hoofdfunctie 9		0	0	0	0	0	0

Gewone dienst							Baten in \$
Functie categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		297,008	758,900	292,700	292,700	292,700	0
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONDHEIDSZORG		3,000	53,500	0	0	0	0
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		5,083	7,500	5,000	5,000	5,000	5,000
Functie 721 - REINIGING		1,243,373	1,167,000	1,243,300	1,243,300	1,243,300	1,243,300
Functie 722 - RIOLERING EN WATERZUIVERING		2,488,640	2,845,600	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		1,130,000	1,216,500	734,800	0	0	0
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		1,600,614	343,600	20,000	20,000	20,000	20,000
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		6,767,718	6,392,600	2,295,800	1,561,000	1,561,000	1,268,300
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		11,174,551	9,651,986	5,484,815	4,756,015	4,750,015	4,463,315
Voordelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		238,097	280,000	235,000	235,000	235,000	235,000
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		238,097	280,000	235,000	235,000	235,000	235,000
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		729,843	933,348	738,148	738,148	738,148	738,148
Voordelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVERINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911 - GELDLeningen		0	0	0	0	0	0
Functie 913 - DIVIDENDEN		0	500,000	680,000	0	0	0
Functie 920 - BELASTINGEN		9,531,435	8,384,000	9,510,000	9,900,000	9,900,000	9,900,000
Functie 921 - ALGEMENE UITKERINGEN		27,328,120	27,296,440	27,328,120	27,328,120	27,328,120	27,328,120
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		11,534,742	425,700	400,000	400,000	400,000	400,000
Functie 990 - SALDI VAN KOSTENPLAATSEN		0	0	0	0	0	0
Functie 992 - SALDO GEWONE DIENST		1,215,050	2,440,300	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		49,609,347	39,046,440	37,918,120	37,628,120	37,628,120	37,628,120
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		19,977,200	5,881,198	3,189,579	3,147,319	3,188,753	3,162,701
Voordelig saldo hoofdfunctie 9		29,632,147	33,165,242	34,728,541	34,480,801	34,439,367	34,465,419

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c q categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		203.048	35.000	0	0	0	0
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		160.530	355.000	300.000	0	0	0
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENST BESTEMD		165.000	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		528.578	390.000	300.000	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 0		528.578	390.000	300.000	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - BOUW EN CIVIELE WERKEN		3.870.694	0	0	0	0	0
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	0	0	0	0	0
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		0	0	0	0	0	0
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3.870.694	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 2		3.870.694	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		0	0	0	0	0	0
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ		134.659	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		134.659	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 3		134.659	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Baten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 0 - ALGEMEEN BESTUUR							
Functie 001 - BESTUURSORGANEN		0	0	0	0	0	0
Functie 002 - BESTUURSAPPARAAT		0	0	0	0	0	0
Functie 020 - EIGENDOMMEN NIET VOOR DE OPENBARE DIENS BESTEMD		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 0		528,578	390,000	300,000	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 0		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 1 - OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID							
Functie 120 - BRANDWEER EN RAMPENBESTRIJDING		0	0	0	0	0	0
Functie 140 - OVERIGE BESCHERMENDE MAATREGELEN		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 1		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 2 - VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT							
Functie 200 - ALGEMEEN BEHEER DROB		0	0	0	0	0	0
Functie 210 - BOUW EN CIVIELE WERKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 211 - VERKEERSMAATREGELEN TE LAND		0	0	0	0	0	0
Functie 222 - VERKEERSMAATREGELEN TE WATER		0	0	0	0	0	0
Functie 230 - LUCHTVAART		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 2		3,870,694	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 2		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 3 - ECONOMISCHE ZAKEN							
Functie 300 - ECONOMISCHE ZAKEN		0	0	0	0	0	0
Functie 310 - HANDEL EN INDUSTRIE		0	0	0	0	0	0
Functie 341 - OVERIGE AGRARISCHE ZAKEN, JACHT EN VISSERIJ		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 3		134,659	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 3		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c.q. categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2015	2016 <i>incl 1ste wijziging</i>	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 409 - ALGEMEEN BIJZONDERE SCHOLEN		0	0	0	0	0	0
Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Functie 461 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAAANDE FUNCTIES		0	0	0	0	0	0
Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN/ INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK		0	0	0	0	0	0
Functie 530 - SPORT		44,954	0	0	0	0	0
Functie 540 - KUNST		0	0	0	0	0	0
Functie 541 - OUDHEIDKUNDE / MUSEA		0	0	0	0	0	0
Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE		0	0	0	0	0	0
Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		44,954	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 5		44,954	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING		0	0	0	0	0	0
Functie 611 - WERKGELEGENHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES		0	0	0	0	0	0
Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK/ JEUGD EN JONGEREI		0	0	0	0	0	0
Functie 640 - BEJAARDENZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 650 - KINDEROPVANG		0	0	0	0	0	0
Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Baten

Functie c. q. categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 4 - ONDERWIJS							
	Functie 400 - ALGEMEEN BEHEER	0	0	0	0	0	0
	Functie 409 - ALGEMEEN BIJZONDERE SCHOLEN	0	0	0	0	0	0
	Functie 410 - OPENBAAR FUNDEREND ONDERWIJS	0	0	0	0	0	0
	Functie 411 - BIJZONDER FUNDEREND ONDERWIJS	0	0	0	0	0	0
	Functie 430 - OPENBAAR BUITENGEWOON ONDERWIJS	0	0	0	0	0	0
	Functie 461 - BIJZONDERE SCHOLENGEMEENSCHAPPEN VOOR MEER DAN EEN VAN VOORGAANDE FUNCTIES	0	0	0	0	0	0
	Functie 480 - GEMEENSCHAPPELIJKE UITGAVEN/ INKOMSTEN VAN HET ONDERWIJS	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 4		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 5 - CULTUUR EN RECREATIE							
	Functie 510 - OPENBAAR BIBLIOTHEEKWERK	0	0	0	0	0	0
	Functie 530 - SPORT	0	0	0	0	0	0
	Functie 540 - KUNST	0	0	0	0	0	0
	Functie 541 - OUDHEIDKUNDE / MUSEA	0	0	0	0	0	0
	Functie 560 - MAATSCHAPPELIJKE LEEFBAARHEID EN OPENLUCHTRECREATIE	0	0	0	0	0	0
	Functie 580 - OVERIGE CULTUUR EN RECREATIE	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 5		44,954	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 5		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 6 - SOCIALE VOORZIENINGEN EN MAAT- SCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING							
	Functie 600 - ALGEMEEN BEHEER	0	0	0	0	0	0
	Functie 610 - ONDERSTANDVERLENING	0	0	0	0	0	0
	Functie 611 - WERKGELEGENHEID	0	0	0	0	0	0
	Functie 620 - MAATSCHAPPELIJKE BEGELEIDING EN ADVIES	0	0	0	0	0	0
	Functie 630 - SOCIAAL CULTUREEL WERK/ JEUGD EN JONGER	0	0	0	0	0	0
	Functie 640 - BEJAARDENZORG	0	0	0	0	0	0
	Functie 650 - KINDEROPVANG	0	0	0	0	0	0
	Functie 651 - DAGOPVANG GEHANDICAPTEN	0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 6		0	0	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Lasten

Functie c. q. categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONDHEIDSZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		0	0	0	0	0	0
Functie 721 - REINIGING		0	0	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		0	0	0	0	0	0
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVES EN VOORZIENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911 - GELDLeningen	1,639,256	1,195,263	1,195,263	1,195,263	1,195,263	1,005,263	
Functie 912 - VRIJGEKOMEN MIDDELEN	0	0	0	0	0	0	0
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN	0	0	0	0	0	0	0
Functie 990 - SALDI KOSTENPLAATSEN	0	0	0	0	0	0	0
Functie 992 - SALDI GEWONE DIENST	0	0	0	0	0	0	0
Functie 993 - SALDI KAPITAALDIENST	0	621	209,114	402,574	281,640	397,192	
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9	1,639,256	1,195,884	1,404,377	1,597,837	1,476,903	1,402,455	
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9	6,401,334	4,994,654	1,704,377	1,597,837	1,476,903	1,402,455	
Nadelig saldo hoofdfunctie 9	0	0	0	0	0	0	0
VD-PARAGRAAF 2		183,195	200,000	0	0	0	0
Totaal uitgaven VD-Paragraaf 2		183,195	200,000	0	0	0	0
Totaal inkomsten VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0
Nadelig saldo VD-Paragraaf 2		183,195	200,000	0	0	0	0

Kapitaaldienst

Baten

Functie c q categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge-maakte jaarrekening	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde Inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar	Geraamde inkomsten van het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
HOOFDFUNCTIE 7 - VOLKSGEZONDHEID							
Functie 700 - ALGEMEEN BEHEER VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Functie 710 - PREVENTIEVE EN CURATIEVE GEZONHEIDSZORG		0	0	0	0	0	0
Functie 720 - SLACHTHUIZEN		0	0	0	0	0	0
Functie 721 - REINIGING		0	0	0	0	0	0
Functie 723 - MILIEU EN NATUURBEHEER		0	0	0	0	0	0
Functie 725 - OVERIGE OPENBARE HYGIENE		0	0	0	0	0	0
Functie 730 - OVERIGE VOLKSGEZONDHEID		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 7		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 8 - RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUISVESTING							
Functie 810 - RUIMTELIJKE ORDENING		0	0	0	0	0	0
Functie 822 - OVERIGE VOLKSHUISVESTING		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
Voordelig saldo hoofdfunctie 8		0	0	0	0	0	0
HOOFDFUNCTIE 9 - FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN							
Functie 910 - RESERVES EN VOORZIENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 911- GELDLENINGEN		0	0	0	0	0	0
Functie 912 - VRIJGEKOMEN MIDDELEN		0	0	1,704,377	1,597,837	1,476,903	1,402,455
Functie 922 - ALGEMENE UITGAVEN EN INKOMSTEN		0	0	0	0	0	0
Functie 990 - SALDI KOSTENPLAATSEN		0	0	0	0	0	0
Functie 992 - SALDI GEWONE DIENST		0	0	0	0	0	0
Functie 993 - SALDI KAPITAALDIENST		6,401,334	4,994,654	0	0	0	0
Totaal inkomsten hoofdfunctie 9		6,401,334	4,994,654	1,704,377	1,597,837	1,476,903	1,402,455
Totaal uitgaven hoofdfunctie 9		1,639,256	1,195,884	1,404,377	1,597,837	1,476,903	1,402,455
Voordelig saldo hoofdfunctie 9		4,762,078	3,798,770	300,000	0	0	0
VD-PARAGRAAF 2		0	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0
Totaal uitgaven VD-Paragraaf 2		183,195	200,000	0	0	0	0
Voordelig saldo VD-Paragraaf 2		0	0	0	0	0	0

Verdeeldienst		Lasten					
Funcie/ categorie	Omschrijving	Uitgaven volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar	Geraamde uitgaven in het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
1. KAPITAALLASTEN							
Funcie 011 - KAPITAALLASTEN		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Totaal uitgaven Kapitaallasten		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Totaal inkomsten Kapitaallasten		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Nadelig saldo		0	0	0	0	0	0
2. KOSTENPLAATSEN							
Funcie 022 - KOSTENPLAATSEN		1.352.956	1.506.794	1.631.814	1.597.814	1.597.814	1.597.814
Funcie 033 - KOSTENPLAATSEN VERVOERMIDDELEN		150.037	204.190	167.100	167.100	167.100	167.100
Funcie 044 - KOSTENPLAATSEN HUISVESTING		3.073.047	3.280.400	3.292.800	3.292.800	3.292.800	3.292.800
Totaal uitgaven Kostenplaatsen		4.576.040	4.991.384	5.091.714	5.057.714	5.057.714	5.057.714
Totaal inkomsten Kostenplaatsen		4.576.041	4.991.385	5.091.714	5.057.714	5.057.714	5.057.714
Nadelig saldo		0	0	0	0	0	0

Verdeeldienst		Baten					
Functie/ categorie	Omschrijving	Inkomsten volgens de laatst opge- maakte jaarrekening	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar	Geraamde inkomsten in het dienstjaar
		2015	2016 incl 1ste wijziging	2017	2018	2019	2020
1. KAPITAALLASTEN							
Functie 011 - KAPITAALLASTEN		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Totaal inkomsten Kapitaallasten		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Totaal uitgaven Kapitaallasten		1.473.329	1.595.884	1.704.377	1.597.837	1.476.903	1.402.455
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0
2. KOSTENPLAATSEN							
Functie 022 - KOSTENPLAATSEN		1.352.956	1.506.794	1.631.814	1.597.814	1.597.814	1.597.814
Functie 033 - KOSTENPLAATSEN VERVOERMIDDELEN		150.037	204.190	167.100	167.100	167.100	167.100
Functie 044 - KOSTENPLAATSEN HUISVESTING		3.073.047	3.280.400	3.292.800	3.292.800	3.292.800	3.292.800
Totaal inkomsten Kostenplaatsen		4.576.041	4.991.385	5.091.714	5.057.714	5.057.714	5.057.714
Totaal uitgaven Kostenplaatsen		4.576.040	4.991.384	5.091.714	5.057.714	5.057.714	5.057.714
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0

Recapitulatiestaat Gewone dienst

Num- mer	Hoofdfunctie	Lasten 2016 incl. sje wijziging	Lasten 2017	Baten 2016 incl. sje wijziging	Baten 2017	Voordelig saldo 2016 incl. sje wijziging	Voordelig saldo 2017
0	Algemeen bestuur	16.958.640	17.448.847	3.922.862	3.453.982	13.035.778	13.994.865
1	Openbare orde en veiligheid	1.232.090	1.080.384	212.700	32.000	1.019.390	1.048.384
2	Verkeer, vervoer, waterstaat en communicatie	4.566.939	4.431.706	2.655.200	2.087.300	1.911.739	2.344.406
3	Economische zaken	2.932.402	1.972.989	1.178.800	379.200	1.753.602	1.593.789
4	Onderwijs	2.373.965	2.395.858	6.900	7.800	2.367.065	2.388.058
5	Cultuur en recreatie	5.491.967	5.837.674	242.600	0	5.249.367	5.837.674
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	7.929.970	4.394.303	4.204.400	565.100	3.725.570	3.829.203
7	Volksgezondheid	9.651.966	5.484.815	6.392.600	2.295.800	3.259.386	3.189.015
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	933.348	738.148	280.000	235.000	653.348	503.148
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen (excl. functies 921 en 992)	5.881.198	3.189.579	11.750.000	10.590.000	(5.868.802)	(7.400.421)
	Vrije Uitkering			27.296.440	27.328.120	(27.296.440)	(27.328.120)
	Exploitatie-uitkomsten	57.952.502	46.974.302	58.142.502	46.974.302	(190.000)	(0)
	Voorlopig voordelig / overschot			(190.000)	(0)		
	Totaal hoofdfuncties	57.952.502		57.952.503	46.974.302		

Recapitulatiestaat Kapitaal dienst

Num- mer	Hoofdfunctie	Lasten 2017	Baten 2017	Nadelig saldo 2017
0	Algemeen bestuur	300.000	0	300.000
1	Openbare orde en veiligheid	0	0	0
2	Verkeer, vervoer, waterstaat en communicatie	0	0	0
3	Economische zaken	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0
5	Cultuur en recreatie	0	0	0
6	Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	0	0	0
7	Volksgezondheid	0	0	0
8	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	0	0	0
9	Financiering en algemene dekkingsmiddelen (excl. functie 993)	1.195.263	1.704.377	(509.114)
VD	paragraaf 2	0	0	0
	Totaal hoofdfuncties	1.495.263	1.704.377	(209.114)
	Saldo kapitaaldienst (nadelig)		(209.114)	
	Totaal hoofdfuncties	1.495.263	1.495.263	(209.114)

Opmerking 2017:

De kapitaaluitgaven zijn in 2017 minder dan de vrijgekomen middelen.
Er is geen behoefte om voordelig saldo op de Gewone dienst te creëren om de investeringen op de Kapitaaldienst te kunnen financieren.
Op de Kapitaaldienst is in 2017 rekening gehouden met de volgende uitgaven.

A) Afbetaling aflossingen	
911.00.00 ten behoeve van FAO BES t/m 2019	190,000
911.00.00 ten behoeve van rente loze lening	<u>1,005,263</u>
Onderwijshuisvesting t/m 2033	
Subtotaal A)	1,195,263

B) Investingen	
002.10.07 Automatisering OLB	200,000
002.10.07 Automatisering OLB - Applicatie voor SZ	100,000
Subtotaal B)	300,000

C) Vrijgekomen middelen	
912.00.00 Vrijgekomen middelen: Afschrijvingen	1,704,377

Voorlopig voordelig saldo 2017 A)+ B) - C)

(209,114)

